CYAN BLACK

საქართველოს რესპუბლიკა

კვირა, 24 ოქტომბერი, 2004 წელი. №247 (4976) * გაზეთი დაარსებულია 1918 წელს, * ფასი 50 თეთრი

იმისთანა წმინდა საქმეში, როგორიც ბეჭდვური სიტყვაა, ტყუილებით და ჭორებით ბურთის გატანა ყველა უკადრისობაზე უსაძაგლესია.

◎ პრეზიდენტი

ყველაფერს გავაკეთებთ, რათა თბილისი მართლაც ულამაზეს ქალაქად იქცეს

ამაღლებული განწყობილებით, რწმენითა და იმედით აღნიშნეს თბილისელებმა და დედაქალაქის სტუმრებმა გრადიციული დღესასწაული „თბილისობა“. თუმცა წლევანდელ დღესასწაულს გრადიციული არ ეთქმის, რადგან იგი ძირფესვიანად განსხვავდება სხვა წლების „თბილისობისაგან“. განახლებული შენობებით, ახალგარემონტებული ქუჩებით, ლამაზი ბაღებით, უამრავი სიახლით შეხვდა დედაქალაქი თავის დღეობას.

23 ოქტომბერს „თბილისობის“ საზეიმო ღონისძიებებს დაესწრნენ საქართველოს პრეზიდენტი მიხეილ საკაშვილი და საქართველოში ოფიციალურ ვიზიტად მყოფი რობერტ ქოჩარიანი. მათ ახლდნენ თბილისის მერი ზურაბ ჭიაბერაშვილი და თბილისის პრემიერი ბიძინა ბრეგაძე.

დღის 12 საათზე მეტეხის ეკლესიასთან მიხეილ საკაკაშვილი მოზეიმე თბილისელებს შეხვდა. ქვეყნის პირველმა პირმა შეაფასა წლევანდელი „თბილისობა“ და განაცხადა:

– მთავარია კონკრეტული საქმეები. ჩვენი ამოცანაა, თბილისში გაისად გაკეთდეს გზების უმეტესი ნაწილი; ჩვენი ამოცანაა, თბილისში ყველა მარშრუტზე, საღაც საბჭოთა დროს ჩვეულებრივი მუნიციპალური ტრანსპორტი დადიოდა, ხელახლა გავუშვათ იაფი საქალაქო ტრანსპორტი და ეს უკვე დაეიწყეთ; ჩვენი ამოცანაა, გაისად სულ სხვანაირად დავიწყოთ რესპუბლიკის მოედნის მშენებლობა და ამას გავაკეთებთ; ჩვენი ამოცანაა, ყველაზე დანგრეულ სახლებს რაღაც მაინც მოვუხერხოთ. ყველაფერი ეს თბილისს მართლაც ულამაზეს ქალაქად აქცევს. დღეს აქ რამდენიმე უცხოელი ტურისტია, მაგრამ ათჯერ მეტი უნდა იყოს და ჩვენ ამას მივაღწევთ.

აქვე საქართველოს პრეზიდენტმა ჟურნალისტების თხოვნით კომენტარი გააკეთა ზემო ლარსის საკონტროლო-გამგარი პუნქტის გახსნასთან დაკავშირებით.

– ეტყობა იქ ძალიან ბევრ ადამიანს ჰქონდა იმედი, რომ ლარსის გადაკეტვის შედეგად ჩვენ ხელახლა გაეუხსნიდით გზას კონტრაბანდას ცხინვალის მიმართულებით. ძალიან ბევრს ჰქონდა ეს გათვალი. ორი თვე გავძელით, კბილებით დავიცავით თავი, მაინც არ გავაკეთებინეთ იმ ბანდას თავისი კონტრაბანდისტული საქმე. მე მგონი ის ხალხი მიხვდა, რომ საქართველო ზეწოლას არ ექვემდებარება. ცხინვალთან ჩვენი ბიჭები იმისთვის როდი დაიღუპნენ, რომ ბინძურმა ნაძირლებმა იქ ხელახლა კონტრაბანდა აიყვავონ, ქართული სამომხმარებლო ბაზარი რუსეთიდან შემოტანილი კონტრაბანდით გაჯერდეს. ჩვენ აღარ გამოვუშვებთ არანაირ კონტრაბანდას. ეს ძალიან მნიშვნელოვანია. მე მგონი ლარსის დახურვა ყოველგვარ არსს მოკლებულია ჩვენი პრინციპული პოზიციიდან გამომდინარე. კარგია, რომ რუსეთმა ბოლოს და ბოლოს ლარსის სასაზღვრო-გამგარი პუნქტის დეტოკირება მოახდინა, თუმცა საქართველომ ახლავე უნდა იზრუნოს ალტერნატიული ბაზრის მოძიებაზე, რათა მსგავსი ინციდენტების გამეორების შემთხვევაში ქართულ ბიზნესს პრობლემები აღარ შეექმნას. უკრაინა, შუა აზიის რესპუბლიკები, იგივე თურქეთი სავსებით შესაძლებელია ჩვენი პროდუქციის მომხმარებლები გახდნენ.

შემდეგ საქართველოს პრეზიდენტი რიყეზე შეხვდა სომხეთის რესპუბლიკის პრეზიდენტს რობერტ ქოჩარიანს. ისინი ჩასხდნენ იმ ავტობუსში, რომელიც ამ ცოტა ხნის წინათ თბილისმა ჰოლანდიდან მიიღო და დედაქალაქის რამდენიმე უბანი დაათვალიერეს.

მრავალფეროვანი თეატრალური და მუსიკალური სანახაობებით, გამოფენებით, ძველი თბილისის სურათებით, ორიგინალური ღონისძიებებით იწოვნდა თავს ამ დღეს თბილისი.

◎ შევეწიოთ!

სამების ტაძარი საუკუნის მშენებლობაა

ტაძრის მშენებლობას შეეწივნენ:

ნუგი და გიგი გაბაღუები	– 100 ლარი;
მერაბი, ლელა, გია, ნინო გუდაძეები	– 4 ლარი;
გიორგი ნადირაძე	– 10 ლარი;
ავთანდილ წამალაშვილი	– 100 ლარი;
გიორგი თათრიშვილი	– 185 ლარი.

◎ ალიარება

გაიხსნა ახალი ვარსკვლავი

„თბილისობის“ ფარგლებში გუშინ ფილარმონიის წინ საქართველოს ილიკო სუხიშვილისა და ნინო რამიშვილის სახელობის ნაციონალური ბალეტის აკადემიური დასის სახელობითი ვარსკვლავი გაიხსნა.

ცერემონიას ქალაქის მერი ზურაბ ჭიაბერაშვილი და კულტურის მინისტრი ბოკა გაბაშვილი ესწრებოდნენ.

ღონისძიება გრანდიოზულმა ფეიერვერკმა დაამშვენა.

ვარსკვლავის გახსნამდე ფილარმონიის დიდ საკონცერტო დარბაზში „სუხიშვილების ანსამბლის“ კონცერტი გაიმართა, რომელზეც ქართველმა მაყურებელმა პირველად იხილა ანსამბლის ქორეოგრაფის ილიკო სუხიშვილის მიერ გაბაფხულზე დადგმული ცეკვა „სანჯალური“.

◎ SIC!

„აჭარა მიუზიქ ჰოლში“ საბრძოლო იარაღი აღმოაჩინეს

„აჭარა მიუზიქ ჰოლში“, სადაც გუშინ საქართველოში ვიზიტად მყოფი სომხეთის პრეზიდენტის რობერტ ქოჩარიანის საპატივსაცემოდ კონცერტი გაიმართა, უშიშროებისა და სახელმწიფო დაცვის თანამშრომლებმა საბრძოლო იარაღი აღმოაჩინეს.

მუსიკალური ცენტრის ერთ-ერთი საცავის შემოწმებისას ძალოვანებმა „კალაშნიკოვ-74“ ტიპის ავტომატი, სნაიპერული შაშხანა, ორი მჭიდი და საბრძოლო ვაზნები იპოვეს.

საბრძოლო იარაღი კონცერტის დაწყებამდე და „აჭარა მიუზიქ ჰოლში“ პრეზიდენტების მისვლამდე ერთი საათით ადრე აღმოაჩინეს.

უშიშროების სამინისტროს სამმართველოს უფროსის გოჩა მიქაუტაძის განცხადებით, მომხდართან დაკავშირებით საქართველოს და სომხეთის პრეზიდენტებზე თავდასხმის მზადების შესახებ საუბარი ნაადრევია. – მიმდინარეობს მოკვლევა. უშიშროება კომენტარს მხოლოდ მას შემდეგ გააკეთებს, რაც ნაპოვნი იარაღის მფლობელთა ვინაობას დაადგენს, – აღნიშნა მან.

„აჭარა მიუზიქ ჰოლის“ დირექტორის მოადგილის იოსებ უბირიას განცხადებით, დირექტორის კაბინეტის გვერდით მდებარე საცავი, რომელშიც იარაღი აღმოაჩინეს, არ იკეტება და კლუბის ხელმძღვანელობისთვის ძნელი სათქმელია, როგორ მოხვდა საბრძოლო იარაღი შენობაში.

კონცერტის მიმდინარეობის პარალელურად, „აჭარა მიუზიქ ჰოლის“ შენობაში ძალოვანების ოპერაციული ღონისძიებები გრძელდებოდა. კონცერტს საქართველოს და სომხეთის პრეზიდენტებთან ერთად მიწვეული სტუმრები დაესწრნენ.

◎ პარლამენტის თავმჯდომარე

ორ ქვეყანას შორის ურთიერთობის შემდგომი გაღრმავების საკითხებზე ისაუბრეს

საქართველოს პარლამენტში დასრულდა სომხეთის პრეზიდენტის რობერტ ქოჩარიანისა და საქართველოს პარლამენტის თავმჯდომარის ნინო ბურჯანაძის შეხვედრა, რომელიც დახურულ კარს მიღმა ერთი საათის განმავლობაში მიმდინარეობდა. მხარეებმა ორ ქვეყანას შორის ურთიერთობების შემდგომი გაღრმავების საკითხებზე ისაუბრეს და განაცხადეს, რომ პრეზიდენტების შეთანხმებების განსახორციელებლად სომხეთის და საქართველოს პარლამენტებმა შესაბამისი საკანონმდებლო ბაბა უნდა მოამზადონ.

როგორც შეხვედრის დასრულების შემდეგ გახდა ცნობილი, საქართველოს პარლამენტის თავმჯდომარემ სომხეთის პრეზიდენტს მიმართა უბრეს და განაცხადეს, რომ პრეზიდენტების შეთანხმებების განსახორციელებლად სომხეთის და საქართველოს პარლამენტებმა შესაბამისი საკანონმდებლო ბაბა უნდა მოამზადონ.

როგორც შეხვედრის დასრულების შემდეგ გახდა ცნობილი, საქართველოს პარლამენტის თავმჯდომარემ სომხეთის პრეზიდენტს მიმართა თხოვნით, ეუთო-ში მხარი დაუჭიროს საქართველოს ჩრდილოეთ საზღვარზე მიმდინარე ეუთო-ს მონიტორინგის გაგრძელების საკითხს. ქოჩარიანმა განაცხადა, რომ შესაძლებლობის ფარგლებში ყველაფერს გააკეთებს, რათა ეუთო-ს მონიტორინგი შემდგომშიც გაგრძელდეს.

მხარეებმა ისაუბრეს ასევე საქართველოში არსებული კონფლიქტის კერების შესახებ. ნინო ბურჯანაძემ განაცხადა, რომ ეს საკითხი საქართველოსთვის ძალზე მტკივნეული თემაა, ისევე, როგორც რუსეთთან ურთიერთობის პრობლემა, რომელიც, მისი შეფასებით, „საქართველოსთან ურთიერთობისას ორმაგი სტანდარტებით მოქმედებს“. მან იმედი გამოთქვა, რომ საქართველო და რუსეთი ურთიერთობების მოწესრიგებას შეძლებენ ისე, რომ საქართველოს კანონიერი ინტერესები არ შეილახოს.

მხარეებმა ისაუბრეს ასევე საქართველო-სომხეთის საზღვრის დელიმიტაციის შესახებ და იმედი გამოთქვეს, რომ აღნიშნული საკითხი დროულად მოგვარდება.

იხ. მე-2 გვ.

◎ კვირის თვალსაწიერი

ზეიმი რეპით და არა მაჭრით

მთელი გასული კვირა მარჩიელობაში გავიდა: პრეზიდენტი პარლამენტს დაითხოვს თუ მთავრობასო... ეს იმ მწვავე დაპირისპირების შედეგი იყო, რომელიც პარლამენტში მთავრობის მიერ წარმოდგენილი ბიუჯეტის დაწუნების შემდეგ წარმოიშვა.

პარლამენტის თავმჯდომარის ნინო ბურჯანაძისა და პრემიერ-მინისტრ ზურაბ ჟვანიას შორის საკმაოდ მკაცრი განცხადებები გაიცვალა, რომლებსაც „კონსტრუქციულს“ და „ერთმანეთის მიმართ შემხვედრს“ ვერასგზით ვერ უწოდებ.

პარლამენტის თავმჯდომარემ გადაჭრით მოითხოვა ბიუჯეტში იმ ცვლილებების გათვალისწინება, რაც პარლამენტმა კანცელარიას გადაუგზავნა.

პრემიერ-მინისტრმა ცალკე კრიტიკა და ცალკე ამ კრიტიკის, ცოტა არ იყოს, შეაცრი ტონი იწყინა და თვითონაც არანაკლებ „მჩხვლეტავი“ განცხადება გააკეთა, მთავრობა „ვინმეს“ თავში წამოსარტყმელი არ არისო.

ამ გართულებულ სიტუაციაში, როცა სახელმწიფოს მეორე და მესამე პირს შორის საქმე კინაღამ „დუელამდე“ – ტელეფონებამდე, ანუ, თუ სრულ სიმართლეს ვიტყვით, „ტელეშოუმდე“ არ მივიდა, სახელმწიფოს პირველმა პირმა – პრეზიდენტმა „ოქროს შუალედი“ აირჩია. მართალია, ჯერ განაცხადა, „პარლამენტის მხრიდან ბიუჯეტისადმი სერიოზული მიდგომა მისასალმებელიაო“, რომელიც შეიძლებოდა ამ დავაში ნინო ბურჯანაძისადმი პირდაპირ მხარდაჭერად მიგვეღო, მაგრამ მოგვიანებით თავისი აზრი უფრო გამოკვეთა, თუ გინდათ დაგენიძლავებით, რომ შეთანხმდებიან და ბიუჯეტს მიიღებენო.

იხ. მე-2 გვ.

თბილისობა.

◎ ინფორმაცია

მშვიდობიანი მსვლელობა ბათუმი

„ნაციონალური მოძრაობა – დემოკრატებისა“ და „რესპუბლიკური პარტიის“ წევრებმა გუშინ ბათუმის ქუჩებში მშვიდობიანი მსვლელობა მოაწყვეს. ამ აქციით მათ ასლან აბაშიძის რეჟიმის წინააღმდეგ მიმართული პირველი მიგინგის დარბევის ერთი წლისთავი აღნიშნეს.

ზუსტად ერთი წლის წინათ ბათუმში აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის მამინდელი ლიდერის ასლან აბაშიძის რეჟიმის წინააღმდეგ მიმართული პირველი მიგინგი სპეცდანიშნულების რაზმმა სასტიკად დაარბია.

გუშინ ბათუმში კვლავ გამოჩნდა ერთი წლის წინანდელი პლაკატები „ბათუმი აბაშიძის გარეშე“, „ააკაშვილი – ნაციონალური მოძრაობა“, „ბერძენიშვილი – ააკაშვილი“.

„რესპუბლიკელებმა“ და „ნაციონალებმა“ მსვლელობები ცალ-ცალკე დაიწყეს და ერთმანეთს ზუბალაშვილის ქუჩაზე შეურთდნენ. „აჭარა თავისუფალია“ - აცხადებდნენ დღევანდელი აქციის მონაწილეები.

თუმცა ერთი წლის წინანდელი მოვლენების ლიდერები – დავთ ბერძენიშვილი, კობა ხაბაზი, კობა დავითაშვილი და სხვები გუშინ ბათუმის ქუჩებში არ გამოჩენილან.

„თბილისობას“ აზერბაიჯანელი მოსწავლეები ეწვივნენ

თბილისობის დღესასწაულის ფარგლებში გუშინ დედაქალაქს სადახლოს აზერბაიჯანული სკოლის 31 მოსწავლე ეწვია.

როგორც ინტერ-პრესს საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს საზოგადოებასთან ურთიერთობის სამსახურში განუცხადეს, აზერბაიჯანელი მოსწავლეები თბილისში საკუთარი ნებასურვილით ჩამოვიდნენ. მათ სურთ, დაათვალიერონ ქალაქის ღირსშესანიშნაობები, დაესწრონ თეატრალურ წარმოდგენებს, ეწვიონ ჯანაშიას სახელმწიფო მუზეუმს.

– ბავშვებს ასევე სურთ აქტიურად ჩაერთონ ინტეგრაციის პროგრამაში და შეისწავლონ ქართული ენა და საქართველოს ისტორია, – აღნიშნეს სამინისტროში.

„მემარჯვენეები“ ზეიმს მერის არჩევითობის მოთხოვნით აღნიშნავენ

„მემარჯვენე ოპოზიცია“ მერის არჩევითობის მოთხოვნით დაწყებულ აქციას „თბილისობის“ დღესასწაულზეც აქტიურად აგრძელებს. „თბილისელებს ალარ გვინდა დანიშნული მერი“, – ასეთი მოწოდების შემცველ ბუკლეტებს „მრეწველები-ახლები“ წარმომადგენლები გუშინ შარდენის ქუჩაზე შეკრებილ მოსახლეობას ურიგებდნენ.

მათი თქმით, აქცია დღესაც გაგრძელდება და მთელს თბილისს მოიცავს. დედაქალაქის მასშტაბით 20 სხვადასხვა წერგილში სპეციალური ქოლგები განთავსდება, სადაც „მემარჯვენე ოპოზიციის“ წარმომადგენლები აღნიშნულ ბუკლეტებს დაარიგებენ.

„მემარჯვენე ოპოზიცია“ აცხადებს, რომ დედაქალაქს აქვს უფლება, ჰყავდეს არჩეული მერი, რომელიც პასუხისმგებელი იქნება არა პრეზიდენტის, არამედ მოსახლეობის წინაშე. შესაბამისი საკანონმდებლო ცვლილებების პაკეტით „მემარჯვენე ოპოზიცია“ „მრეწველები-ახლები“ პარლამენტს მიმართავს.

◎ რას წერენ, რას ამბობენ ჩვენზე

ძნელბედობის ქამს – ერთმანეთის მხარდამხარ

ამ ბოლო 2000 წლის განმავლობაში საქართველოს და სომხეთს ერთმანეთისთვის ტერიტორიული პრეტენზიები არ წაუყენებიათ.

მორიგების თანახმად, სომხეთისა და საქართველოს პრეზიდენტები ერთმანეთს შეხვდნენ ბაგრატაშენის სასაზღვრო საკონტროლო-გამშვებ პუნქტში. ყველა ელოდა, რომ შეხვედრის ოფიციალური ცერემონიის შემდეგ პრეზიდენტები ავტომობილებით გაემგზავრებოდნენ თბილისისაკენ.

37 წლის საქართველოს პრეზიდენტმა მოამზადა სიურპრიზი: მისი ვერტმფრენი დაჯდა ბაგრატაშენის საკონტროლო-გამშვები პუნქტის საქართველოს უბანზე. სხვათა შორის, ეს ვერტმფრენი საქართველოს ყოფილ პრეზიდენტს ედუარდ შევარდნაძეს საზუქრად გადასცა გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკის მაშინდელმა კანცლერმა ჰელმუტ კოლმა. პრეზიდენტები ვერტმფრენში ჩაჯდნენ და თბილისისკენ აიღეს გეზი.

საქართველოში „ვარდების რევოლუციის“ შემდეგ ეს სომხეთის პრეზიდენტის რობერტ ქოჩარიანის პირველი ოფიციალური ვიზიტია თბილისში. პრეზიდენტების პირისპირ საუბრის შემდეგ გაამართა მოლაპარაკება გაფართოებული შემადგენლობით. ამის შემდეგ კი პრეზიდენტები შეხვდნენ მასობრივი ინფორმაციის საშუალებათა წარმომადგენლებს.

საქართველომ, ოთხი მეზობლიდან სამთან (რუსეთი, თურქეთი, აზერბაიჯანი), მეტ-ნაკლებად მოაგვარა საზღვრების დემარკაციის საკითხები.

200 კილომეტრი სიგრძის სომხეთ-საქართველოს საზღვარი გადის იმ წერტილებზე, რომლებიც განსაზღვრეს ათწლეულების წინათ, როცა ორივე რესპუბლიკა სსრ კავშირის ნაწილი იყო და მაშინ დიდ პრობლემას არ წარმოადგენდა საზღვრების დაზუსტება.

იხ. მე-2 გვ.

თათულა აკოფიანი,
აგავნი არუთინიანი,
„აზგ“ (ერევანი),
23 ოქტომბერი.

◎ ინტერპანორამა

კიევში გაიმართა ვიქტორ იუშჩენკოს მხარდამჭერთა მიგინგი, რომელზეც რამდენიმ ათეული ათასი ადამიანი შეიკრიბა. პრაქტიკულად მთელი კრეშჩატიკის ქუჩა და მისი მიმდებარე ევროპის მოედანი, ხალხით იყო გაჭედილი. მათ ყვითელი ან ნარინჯისფერი მოსასხამები ეცვათ, ამ ფერის დროშები თუ ბაფთები ეჭირათ ხელში. ეს ოპოზიციის ლიდერისთვის შერჩეული სიმბოლიკაა.

თურქმენეთის სახალხო საბჭოს დეპუტატებმა თურქმენბაშს საფარმურატ ნიაზოვს თურქმენეთის გმირის მეექვსე წოდება ერთხმად მიანიჭეს. პარლამენტის სხდომა ქვეყნის დამოუკიდელობის 13 წლისთავს მიეძღვნა.

მანქანის აფეთქების შედეგად ოთხი ერაყელი სამხედრო მოსამსახურე დაიღუპა, 6 კაცი კი დაიჭრა. აფეთქება მოხდა ქალაქ სამარის ახლოს მდებარე სოფელ ისხაკში, ერაყის ეროვნული გვარდიის ბლოკპოსტთან, როცა მოსახლეობისგან იარაღის ჩაბარებას ამთავრებდნენ.

საქართველოს რესპუბლიკა
№ 247. კვირა. 24 ოქტომბერი. 2004 წელი.

⊙ პარლამენტის თავმჯდომარე

მთავრობასა და პარლამენტს შორის დაპირისპირებას „უცნაურ გაუგებრობად“ აფასებს

საქართველოს პარლამენტის თავმჯდომარე ნინო ბურჯანაძე 2005 წლის ბიუჯეტის პროექტთან დაკავშირებით მთავრობასა და პარლამენტს შორის დაპირისპირებას „უცნაურ გაუგებრობად“ და „ჭიქაში ქარიშხლის აგეხვად“ აფასებს.

როგორც რუმინეთიდან გუშინ დაბრუნებულმა პარლამენტის თავმჯდომარემ ჟურნალისტებს განუცხადა, უმაღლეს საკანონმდებლო ორგანოს სერიოზული შენიშვნები ჰქონდა სახელმწიფო ბიუჯეტის პროექტთან დაკავშირებით, რომლის გათვალისწინების გარეშე ბიუჯეტის პროექტის მიღება გაუმართლებელი იქნებოდა.

საზღვრის მონიტორინგის საკითხები განიხილეს

საქართველოს პარლამენტის თავმჯდომარემ ნინო ბურჯანაძემ გუშინ ევთოს საპარლამენტო ასამბლეის პრეზიდენტი ბრიუს ჯორჯი მიიღო.

შეხვედრა დახურულ კარს მიღმა დაახლოებით ერთ საათს გაგრძელდა. მისი დასრულების შემდეგ ბრიუს ჯორჯმა ჟურნალისტებთან ზოგადი კომენტარი გააკეთა. მისი თქმით, საუბარი საქართველო-რუსეთის ჩრდილოეთ საზღვარზე მიმდინარე მონიტორინგთან დაკავშირებულ საკითხებს შეეხო.

უცხოელი სტუმრის განცხადებით, ნინო ბურჯანაძეს მან გარკვეული რეკომენდაციები შესთავაზა, თუმცა, არ დააკონკრეტა, რა რეკომენდაციებზეა საუბარი.

ლეონიდ სლუდსკი არსებული პრობლემის ორმხრივი ფორმატის ფარგლებში გადაწყვეტის მომხრეა

– საქართველო-რუსეთის სახელმწიფო საზღვრის ჩრდილოეთ მონაკვეთზე ევთოს მონიტორინგი კარგია, მაგრამ უმჯობესია, რუსეთმა და საქართველომ ეს პრობლემა ორმხრივი ფორმატის ფარგლებში გადაწყვიტონ, – ასეთი განცხადება გააკეთა გუშინ საქართველოს პარლამენტის თავმჯდომარესთან ნინო ბურჯანაძესთან შეხვედრის შემდეგ თბილისში ვიზიტად მყოფმა რუსეთის სახელმწიფო სათათბიროს საგარეო ურთიერთობათა კომიტეტის თავმჯდომარემ ლეონიდ სლუდსკიმ.

დახურულ შეხვედრას, რომელიც ერთ საათზე მეტხანს გაგრძელდა, საქართველოში რუსეთის ელჩი ვლადიმერ ჩხიკვიშვილიც დაესწრო.

როგორც შეხვედრის შემდეგ სლუდსკიმ ჟურნალისტებს განუცხადა, ნინო ბურჯანაძესთან საუბრის მთავარი თემა რუსეთ-საქართველოს შორის არსებული პრობლემები იყო. მისი თქმით, საჭიროა სპეციალური სამუშაო ჯგუფების შექმნა, რომლებიც მხარეებს ბევრი დაგროვილი პრობლემის გადაჭრაში დაეხმარებიან.

ლეონიდ სლუდსკის განცხადებით, საჭიროა ასევე, დროულად დასრულდეს ორ ქვეყანას შორის ჩარჩოხელშეკრულებაზე მუშაობა, რათა რუსეთმა და საქართველომ მომავალ ურთიერთობებში ყველა პრობლემის მოწესრიგება შეძლონ.

ინტერ-პრესს.

⊙ ვიზიტი

რობერტ ქოჩარიანმა გვირგვინით შეამკო დაღუპულ მებრძოლთა მემორიალი

საქართველოში ვიზიტად მყოფმა სომხეთის პრეზიდენტმა რობერტ ქოჩარიანმა გუშინ გვირგვინით შეამკო გმირთა მოედანზე არსებული საქართველოს ტერიტორიული მთლიანობისათვის დაღუპულ მებრძოლთა მემორიალი.

ცერემონიალზე საქართველოს თავდაცვის სამინისტროს გენერალური შტაბის ორკესტრმა სპეციალური სამგლოვიარო მუსიკა და საქართველოსა და სომხეთის სახელმწიფო ჰიმნები შეასრულა.

გვირთა მემორიალის მონახულებისას სომხეთის პრეზიდენტს თბილისის მერი ზურაბ ჭიაბერაშვილი ახლდა.

⊙ ზეიმი

გუდიაშვილის ქუჩამ „ხრიდოლს“ და სხვა საინტერესო ღონისძიებებს უმასპინძლა

„თბილისობა - 2004“-ის ფარგლებში მიმდინარე პირველი საერთაშორისო ფესტივალი - „აღმოსავლეთ ევროპის ხელოვნების არტ-ექსპო“ გუშინ გუდიაშვილის ქუჩაზე საბრძოლო ხელოვნებას - „ხრიდოლს“ მასპინძლობდა. „ხრიდოლის“ ფარგლებში „ქართლ-კახური“ და „მაჯის“ ჭიდაობა, „ქალაქური კრივი“ და ჭიდაობის სხვა მრავალი სახეობა იყო წარმოდგენილი.

პარალელურად, გუდიაშვილის ქუჩაზე ღონისძიება „უკრაინული ფოლკმუსიკა და ცეკვა“ გაიმართა, რომელშეც ფოლკლორულმა ანსამბლმა „კრასიამ“ ამიერკარპატიის მთის რეპერტუარი შეასრულა. წარმოდგენილი იყო ასევე უკრაინული ხალხური საკრავები, უკრაინელი მხატვრის ლუდმილა რუბანიკის ნამუშევრები. ქუჩის მეორე მხარეს კი ქართველი და ამერიკელი ფოტოხელოვანებისა და მხატვრების ნამუშევრები ამშვენებდა.

გუშინვე, „თბილისობის“ ფარგლებში, გუდიაშვილის ქუჩა ქართველ გამომცემლებს მასპინძლობდა, რომელთაც „ლიტერატურული პერფორმანსი“ წარმოადგინეს. თბილისის კონსერვატორიის მცირე დარბაზში კი პოლონელმა ხელოვანმა ანეგა ლასტიკამა კონცერტი „ბულატ ოკუჯავა და სხვათა ბალადები“ გამართა.

⊙ მისალმება

საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციის – „კავკასიის არქეოლოგია, ეთნოლოგია, ფოლკლორისტიკა“ – ორგანიზატორებსა და მონაწილეებს

მოგესალმებით მთელი კავკასიისათვის მეგად მნიშვნელოვანი, ტრადიციაღქცეული სამეცნიერო ფორუმის მონაწილეებს.

ღღეს, XXI საუკუნის გარიჟრაჟზე, როდესაც ასე აქტუალურია მსოფლიო ინტეგრაციის საჭირბოროტო საკითხი და კულტურათა დიალოგისა და ჰარმონიზაციის აუცილებლობა, სასიცოცხლოდ მნიშვნელოვანია, თუ რას შესთავაზებენ კავკასიის უძველესი ცივილიზაციის შემქმნელი ხალხები ღღევანდელ მსოფლიოს – მხედველობაში მაქვს როგორც თანამედროვე ფასეულობანი, ასევე, უნიკალური ისტორიული კულტურული მემკვიდრეობა. თქვენ, მსოფლიოში ცნობილ მეცნიერ-კავკასიოლოგებს, ძალგიძთ გამოამზეუროთ, წარმოაჩინოთ და მსოფლიოს გააცნოთ კავკასიური სულიერი და მატერიალური ღირებულებანი.

წარსულში ჩვენი 1 800 000-წლოვანი კავკასიური ისტორიაა, წინ – შეუცნობი, მღელვარე, საინტერესო მომავალი.

გისურვებთ წარმატებებს სამეცნიერო, საზოგადოებრივ და პირად საქმიანობაში.

პატივისცემით
მიხეილ სააკაშვილი.

⊙ საერთაშორისო კონფერენცია

აკადემიკოს ანდრია აფაქიძის დაბადების 90 წლისთავს ეძღვნება

საქართველოს მეცნიერებათა აკადემია, კავკასიის ქვეყნებთან სამეცნიერო თანამშრომლობის კომისია, საქართველოს არქეოლოგიური კომისია, საქართველოს ეთნოლოგიური კომისია, ოთარ ლორთქიფანიძის არქეოლოგიური კვლევის ცენტრი, გიორგი ნიორაძის სახელობის მცხეთის არქეოლოგიის ინსტიტუტი, ივანე ჯავახიშვილის სახელობის ისტორიისა და ეთნოლოგიის ინსტიტუტი, სიმონ ჯანაშიას სახელობის საქართველოს სახელმწიფო მუზეუმი, ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი და დავით ბაადოვის სახელობის საქართველოს ეროვნულთა ისტორიულ-ეთნოგრაფიული მუზეუმი 2004 წლის 25-26 ოქტომბერს აწყობენ საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციას „კავკასიის არქეოლოგია, ეთნოლოგია, ფოლკლორისტიკა“.

იგი გამოჩენილი ქართველი არქეოლოგის, აკადემიკოს ანდრია აფაქიძის 90 წლისთავს ეძღვნება.

კონფერენცია იმუშავებს ორ სექციად: არქეოლოგია და ეთნოლოგია და ფოლკლორისტიკა. წარმოდგენილია საქართველოს, აზერბაიჯანის, სომხეთის, გერმანიის, საფრანგეთის, აშშ-ის, რუსეთის, ისრაელის, დაღესტნის მეცნიერთა 180-მდე მოხსენება.

საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციის „კავკასიის არქეოლოგია, ეთნოლოგია და ფოლკლორისტიკა“ ორგანიზატორებს და მონაწილეებს მისასალმებელი წერილი გაუგზავნა საქართველოს პრეზიდენტმა მიხეილ სააკაშვილმა.

სანდრო ალექსიძე.

⊙ ინფორმაცია

კონსულტაციები

კრემლი ბაღაფშის თანაგუნდელებთან მოლაპარაკებას აწარმოებს

რუსეთის პრეზიდენტის ვლადიმერ პუტინის ადმინისტრაცია მოსკოვში თვითგამოცხადებული აფხაზეთის რესპუბლიკის პრეზიდენტობის გამარჯვებული კანდიდატის სერგეი ბაღაფშის თანაგუნდელებთან მოლაპარაკებებს აწარმოებს.

ის ფაქტი, რომ აფხაზური ოპოზიციის ლიდერის სერგეი ბაღაფშის თანაგუნდელები – ბაღაფშის გაპრეზიდენტების შემთხვევაში თვითგამოცხადებული რესპუბლიკის ვიცე-პრეზიდენტობის სავარაუდო კანდიდატი სგანისლავ ლაკობა და პრემიერ-მინისტრობის სავარაუდო კანდიდატი ალექსანდრე ანქვაბი მოსკოვში პუტინის ადმინისტრაციის ხელმძღვანელთან დმიტრი მედვედევთან კონსულტაციებს მართავენ, ღღეს ინტერ-პრესს სოხუმის სახელისუფლებო წრეებთან დაახლოებულმა წყარომ აცნობა.

იმავე წყაროს ინფორმაციით, სგანისლავ ლაკობა და ალექსანდრე ანქვაბი მეორე ღღეა, მოსკოვში იმყოფებიან და პუტინის ადმინისტრაციის წევრების გარდა, რუსეთის სახელმწიფო სათათბიროს და საგარეო უწყების ხელმძღვანელ პირებთან აწარმოებენ მოლაპარაკებებს. წყაროს მონაცემებით, ბაღაფშის თანაგუნდელები კრემლს ბაღაფშის გაპრეზიდენტების შემთხვევაში მისი პოლიტიკური გუნდის სამომავლო გეგმებს აცნობენ.

დაზუსტებული ინფორმაციით, ლაკობას და ანქვაბის მოსკოვში მიწვევა კრემლმა მას შემდეგ გადაწყვიტა, რაც ბაღაფშის გაერთიანებულმა ოპოზიციამ უარყო პუტინის ადმინისტრაციის წინადადება, მოსკოვის მიერ თვითგამოცხადებული აფხაზეთის პრეზიდენტის 3 ოქტომბრის არჩევნებში ბაღაფშის გამარჯვების აღიარების სანაცვლოდ აფხაზეთის პრემიერ-მინისტრის პოსტზე პუტინის გუნდთან დაახლოებული ნოდარ ხაკბა დარჩეს.

ინტერ-პრესს.

⊙ კვირის თვალსაწიერი

ზეიმი რეპით და არა მაჭრით

(პირველი გვერდიდან)

მართალია ეს, ერთი შეხედვით, თითქოს სალაღობო ტონით იყო ნათქვამი, მაგრამ მასში აშკარად გამოსჭვივოდა მკცრი მითითება, კინკლაობას მოეშვითო.

ეს დაადასტურა პარასკევს საპარლამენტო უმრავლესობასთან პრემიერ-მინისტრის შეხვედრამ, რომელმაც, როგორც მოსალოდნელი იყო, მხარეებს შორის ცივი ომი, ფაქტობრივად, ჩააქრო.

ახლა მთავარი ის არის, გაითვალისწინებს თუ არა მთავრობა პარლამენტის ზოგიერთ არსებით შენიშვნას, თუნდაც ამას: ერთ-ერთი მწვავე საკითხი, რომელზეც არც უმსჯელიათ და არც პარლამენტთან შეუთანხმებიათ, არის საპენსიო ფონდის ფაქტობრივი გაუქმება და, აქედან გამომდინარე, უარის თქმა შომავალში პენსიების გაცემის იმ სისტემაზე, რომელსაც საფუძვლად დაედება შრომის სტაჟი და ხელფასის რაოდენობა. ანუ, მომავალში ნამსახურობის რამდენი წელი და როგორი მაღალი ხელფასისკენ უნდა ჰქონდეს ადამიანს, მაინც ყველას თანაბარი და თანაბრად ცოტა პენსია ექნება.

მეუხლესად „ვარდების რევოლუციის“ დიდი ძალისხმევისა, საქართველო ჯერჯერობით მაინც რჩება მძლავრად კორუმპირებულ ქვეყნად. ორგანიზაცია „საერთაშორისო გამჭვირვალობამ“ ახლახან გამოაქვეყნა 2004 წლის „კორუფციის აღქმის ინდექსის“ კვლევის შედეგები, რომელიც სახელმწიფო მოხელეთა და პოლიტიკოსთა შორის კორუფციის გავრცელების ხარისხის მიხედვით ქვეყნის რანგირებას ახდენს. ათბალიან სისტემაში საქართველოს მხოლოდ 2 ქულა ერგო და ამ მაჩვენებლით იმ სამოც ქვეყანას შორის მოხვდა, რომლებშიც კორუფციის პრობლემა განსაკუთრებული სიმწვავით დგას. დამოუკიდებლობის მოპოვებიდან 13 წლის შემდეგ საქართველოში კორუფცია კვლავ ერთ-ერთ უმთავრეს დაბრკოლებად რჩება, რომელიც ხელს უშლის თავისუფალი ქვეყნის წარმატებულ სახელმწიფოდ გარდაქმნას.

ისე, როდესაც ამ უბადრუკი მაჩვენებლით მსოფლიოს თვალში თავი გვაჭრება, ჩვენი მეზობელი რუსეთი უარეს დღეშია... აღმოჩნდა, რომ მას ერთ-ერთი პირველი ადგილი უკავია კორუფციით დაავადებულ ქვეყნებს შორის. მასზე უფრო სულგაყიდული მოხელეები მხოლოდ მადაგასკარში, უკრაინაში, მაკედონიასა და ჩადის რესპუბლიკაში ყოფილან – ასეთი დასკვნაა მოცემული მსოფლიო ეკონომიკური ფორუმის ცხელ-ცხელ მოხსენებაში. ექსპერტები მიიჩნევენ, რომ სწორედ ამაშია რუსეთის მთავარი სისუსტე, აგრეთვე – არაეფექტიან მთავრობაში: ბიუროკრატიის „მოცულობის“ მხრივ რუსეთი 89-ე ადგილზეა, რაც განაზე უკეთესი კია, მაგრამ ჰონდურასზე უარესია.

რუსეთს სხვა პრობლემებიც უხვად აწუხებს. მათ შორის – ნაციონალიზმისა და ფაშიზმის აფეთქება. რამდენიმე დღის წინათ ადგილობრივმა ფაშისტებმა პეტერბურგში პოლიტექნიკური უნივერსიტეტის ვიეტნამელი სტუდენტი მოკლეს. მოკლეს სწორედ იმიტომ, რომ „ულამი“ იყო. ამ ღღეებში კი იმავე უნივერსიტეტის კონგოელ სტუდენტს, რომელიც სალამოს თავის ოთახს შინ აცილებდა, სამი თავგადაპარსული ჯელი დაესხა თავს და ცემით კინაღამ სული ამოხადა. პეტრეს ქალაქის ადმინისტრაცია უცხოელ სტუდენტებს სხვა ვერაფრით შველის, მხოლოდ რეკომენდაციას აძლევს, სახალხო რაზმელები შექმენით და თვითონ დაიცავით თავეო.

ეს პრობლემა რომ აქტუალურია, რუსეთის პრეზიდენტმაც დაადასტურა. „საზოგადოება გადაჭრით უნდა ებრძოლოს ჯერ კიდევ არსებული ყოფითი ნაციონალიზმის გამოვლინებას“ – განაცხადა ვლადიმერ პუტინმა მოსკოვში გამართულ სრულიად რუსეთის აზერბაიჯანელთა კონგრესის ყრილობაზე (რუსეთში ამჟამად ორ მილიონზე მეტი აზერბაიჯანელი ცხოვრობს). მან ერთ-ერთ ამოცანად დაასახელა სამართლებრივი ბაზის შექმნა აზერბაიჯანიდან ჩასულთათვის.

ასეთი სამართლებრივი ბაზა რუსეთში, სადაც „უცხოგომელთა“, განსაკუთრებით, „კავკასიური ეროვნების პირთა“ მიმართ პირდაპირ ველური დამოკიდებულება მძვინვარებს, სხვა ქვეყნებიდან ჩასულთაც სჭირდებათ. სხვისი არ ვიცი და, მოსკოვსა და სხვა ქალაქებში ქართველებს რომ მასობრივად უნაყავენ ცხვირ-პირს, ამის უამრავი ფაქტი არსებობს. რუსეთში ქართველობა ბოლო ათწლეულში ლუმპაურის ძიებამ, უკიდურესმა გაჭირვებამ გადახვეწა. ამით სარგებლობა და მათი რბევა სწორედ რომ უმნეობაა, მით უფრო, რომ „ქვემოდან“ – „მასებიდან“ წამოსულ ამ „ინიციატივას“ თუ პირდაპირ ხელს არ უწყობს და არ აქეზებს, ყოველ შემთხვევაში, არც რაიმე წინააღმდეგობას უწევს ხელისუფლება, მილიცია. ეს იმ დროს, როცა საქართველოში რუსული დისპეტჩერა უპრობლემოდ, მკვიდრი მოსახლეობის აბსოლუტურად თანაბარ პირობებში ცხოვრობს.

ერთი კია, ამ ღღეებში რუსეთმა ზემო ლარსთან სექტემბრის დასაწყისიდან ჩაკეტილი საზღვარი გახსნა და შლაგბაუმის ორივე მხარეს დგროვილი უამრავი მანქანა და მოქალაქე გააგარა. ბოლო მოეღო უაზრო ზეწოლას, ფაქტობრივ ბლოკადას, რომელმაც, კაცმა რომ თქვას, საქართველოსთან ერთად რუსეთიც დააზარალა. აქედან გამომდინარე, თავისთავად იბადება დასკვნა: ყველაზე უკეთესი, რაც შეიძლება ამ ქვეყნებმა (რუსეთმა და საქართველომ) გააკეთონ, ისაა, რომ კეთილმეზობლური ურთიერთობა დაამკვიდრონ და გააღრმავონ. სხვათა შორის, ამის აუცილებლობის შესახებ არაერთგზის განაცხადა საქართველოს პრეზიდენტმა (ფაქტს აღვნიშნავ და არა ხოტბას აღვავლენ).

ახლა დედაქალაქში „თბილისობის“ ზეიმია. მართალია, არც ამინდმა შეგვიწყო ხელი, და გულახდილად თუ ვიტყვით, არც ძველებურად არის ქუჩები მოზეიმე ხალხით სავსე და მწვადის სუნით გაჯერებული, მაგრამ თბილისელები ალბათ თანდათან მიეჩვევიან „თბილისობის“ ახლებურ ხელწერას – პირდაპირ ქუჩაში მაჭრის სმის ნაცვლად კონცერტის სმენას, თუნდაც ის რეპი იყოს.

„თბილისობა“.

ასეა თუ ისე, მაინც ზეიმია. „თბილისობას“ გილოცავთ, ძვირფასო თბილისელებო!

ალეკო ასლანიშვილი.

⊙ დღის შეკითხვა

რას მოგვცემს პარლამენტისა და მთავრობის დაპირისპირება?

2005 წლის ბიუჯეტის განხილვამ დაპირისპირება გამოიწვია პარლამენტსა და მთავრობას შორის. საქმე ლამის ერთ-ერთი მათგანის დათხოვნამდე მივიდა. რას ფიქრობს ამაზე ხალხი?

დავით დოლბაძე, დოცენტი: – დაპირისპირება კარგს ვერაფერს მოგვეტანს. ერთი რამ კი ცხადია, – პარლამენტი საკანონმდებლო ორგანოა. მისი აზრი გასათვალისწინებელია, პარლამენტი ხალხის არჩეულია და თავისი სტრუქტურით უფრო მაღალ დგას. მთავრობა კომპრომისზე უნდა წავიდეს.

ჟურნალისტი (ვინაობა არ გაამხილა): – უნდა დაიხიოს რომელიმემ უკან, კერძოდ, ზურაბ ჭეანიამ, რომელიც რევოლუციის დღეებში ამბობდა: „ნინო მეორე თამარ მეფეაო“. ნინოს პოზიცია სწორია. ბიუჯეტი ნამდვილად დასახვეწია.

მერაბ თურმანიძე, ტექნოლოგი: – დაპირისპირება არავისთვის არ არის კარგი, მაგრამ ესეც რომ არ იყოს, შეიჭმება ფულები და იქნება ისევ ის მდგომარეობა, როგორიც ადრე იყო. მომწონს პარლამენტის პრინციპულობა.

მიხეილ გაბისონია, ექიმი: – დაპირისპირების დრო ნამდვილად არ არის. ხომ შეხვდნენ გუშინ ერთმანეთს? როგორც ჩანს, სასარგებლო შენიშვნების მიღება მთავრობას მაინც მოუწევს.

ნოდარ მიქაძე, ენერგეტიკოსი: – განხეთქილება ყოველთვის ცუდია. სიკეთე არ მოაქვს არავისთვის. მაგრამ ეს ძალების მოსინჯვაა – ერთხელ ბურჯანაძეს აჯობეს, ახლა ის „რევანშს“ იღებს.

იამზე საბაშვილი, დიასახლისი: – მაგ ბიუჯეტს ბევრი ემდურის, ქვანია და ნოღაიდელი კი ჯიუტობენ, არაფერს შევცვლითო. ასე არ შეიძლება, ქვეყანა რაგომ შეყარეს, რა ტელეფონებაგებს გამართავ მოინდომეს, ჩუმად ვერ მოილაპარაკეს? როცა პრეზიდენტმა თავისი სიტყვა თქვა, მაგათი ტონიც შერბილდა. კარგი ბიუჯეტის შედგენა ამერიკასაც კი უჭირს. შეასწორონ და ისე მიიღონ. ამას რა დაპირისპირება უნდა?

ნანა ბუზუკური, ფილოლოგი: – შეხვდნენ და შერიგდნენ კიდეც. ასეთი ბიუჯეტი ჯერ არა გვქონია. ნეტა ტყუილად რას ჩხუბობდნენ. პაგარა რაღაცას შეცვლიან და მიიღებენ.

ირმა მონიავა,
მაია შუბითიძე.

⊙ რას წერენ, რას ამბობენ ჩვენზე

ძნელბედობის ქამს – ერთმანეთის მხარდამხარ

თამუნა აკოფიანი, აგავნი არუთინიანი, „აზგ“ (ერევანი), 23 ოქტომბერი.

(პირველი გვერდიდან)

„აზგ“-ის კითხვას, თუ როდის დაიწყება სომხეთ-საქართველოს საზღვრის დელიმიტაციის პროცესი, იმსჯელეს თუ არა ამ საკითხზე პრეზიდენტებმა და ხომ არ გახდება იგი მხარეებს შორის საერთაშორისო დავის საგანი, ქოჩარიანმა უპასუხა: „ჩვენ მივაღწიეთ პრინციპულ მორგებას იმის თაობაზე, რომ ეს საუშაო უნდა დაგვესრულებინა მიმდინარე წლისათვის. მაგრამ მოხდა ცვლილებები ქართული კომისიის შემადგენლობაში, რომელიც ამ საკითხზე მუშაობდა. ახლა დაინიშნება ახალი თავმჯდომარე, და ვფიქრობ, ნორმალურად თუ ვიმუშავებთ, მომავალ წელს ეს სამუშაოები დასრულდება. რაიმე პრობლემური საკითხი, რომელიც სადავო იქნებოდა კომისიებისათვის, აქამდე არ წამოჭრილა“.

„ამ ბოლო 2000 წლის განმავლობაში საქართველოსა და სომხეთს ერთმანეთის მიმართ ტერიტორიული პრეტენზიები არ წაუყენებიათ. როგორი ვითარება იქნება შემდგომში? ვფიქრობ, რომ ყველაფერი უცვლელად დარჩება“, – აღნიშნა სააკაშვილმა.

2000 წლის წინანდელი მოვლენები ისტორიას დავუტოვოთ. თუმცა, უახლესი ისტორიიდან ვვახსენდება ერთი ეპიზოდი, როცა სწორედ სასაზღვრო დავის გამო საქართველოსა და სომხეთს შორის 1918 წელს გაჩაღდა ომი, რომელიც, საბედნიეროდ, სულ ორ კვირას გრძელდებოდა...

პრეზიდენტებმა აღნიშნეს, რომ ყოველ ასეთ შეხვედრას ძალზე დიდი მნიშვნელობა ენიჭება. განიხილეს კონკრეტული საკითხები, რომლებიც ეხებოდა ეკონომიკას, მრეწველობას, ენერგეტიკას, საბაჟო ამოცანებს, სხვა სფეროებს.

როგორც მიხეილ სააკაშვილმა თქვა, საქართველო და სომხეთი ძნელბედობის ქამს ერთმანეთის მხარდამხარ იდგნენ, როგორც ეს იყო ამ რამდენიმე დღის წინ ელექტროგადამცემ ხაზზე მომხდარი დივერსიის შემდეგ. ამ ავარიის გამო საქართველო წყვდიადმა მოიცვა. სააკაშვილმა აღნიშნა, რომ სომხეთი მაშინათვე გამოეხმაურა საქართველოს მხარის თხოვნას და უზრუნველყო ელექტროენერგიით თბილისი.

პრესკონფერენციის დროს დაისვა კითხვა ყარს-გიურმი-თბილისის რკინიგზის შესაძლო ამოქმედების შესახებ. წინათ მიღებულ ინტერვიუებში მიხეილ სააკაშვილი სომხურ მხარეს არწმუნებდა, რომ თურქეთის მხარესთან კონტაქტების დროს შეეხება სომხეთ-თურქეთის რკინიგზის აღდგენის პრობლემებს. მიმდინარე წლის გაზაფხულზე, თურქეთში ოფიციალური ვიზიტის დროს, სააკაშვილმა დეტალურად განიხილა ყარს-ახალქალაქის რკინიგზის მშენებლობის საკითხი. კითხვას, ხომ არ გულისხმობს ასეთი პოზიცია იმას, რომ თურქეთის ხელისუფლება ამ მომენტისათვის უარს აცხადებს ყარს-გიურმის რკინიგზის ამოქმედების შესაძლებლობაზე, სააკაშვილმა უპასუხა: „ჩვენი პოზიცია უცვლელია. ჩვენ მხრს ვუჭერთ რაც შეიძლება მეტი გზების, კომუნიკაციების გაყვანას, სასაზღვრო საკონტროლო-გამშვები პუნქტების შექმნას. სამწუხაროდ, ყველაფერი მხოლოდ საქართველოს სურვილზე არ არის დამოკიდებული. არსებობს რთული, რეგიონული პრობლემები. მაგრამ დარწმუნებული ვარ, რომ თურქეთის ხელმძღვანელობა კონსტრუქციულად მიუდგება ამ საკითხს. მათგან სომხეთის მისამართით გაკეთებული არანაირი აგრესიული განცხადება არ მსმენია. საქართველო მშად არის შეასრულოს დადებითი როლი, მიიღოს მონაწილეობა ნებისმიერი ფორმატის მოლაპარაკებაში“.

სხვათა შორის, 22 ოქტომბერს, 50-დღიანი მოცდენის შემდეგ, კვლავ გახსნა ზემო ლარსის სასაზღვრო საკონტროლო-გამშვები პუნქტი. წინა საღამოს გაიმართა პუტინ-ქოჩარიანის სატელეფონო საუბარი. საქართველოს მასობრივი ინფორმაციის საშუალებათა წარმომადგენელები ცდილობდნენ ქოჩარიანისგან დაეზუსტებინათ, ზემო ლარსის საკონტროლო-გამშვები პუნქტის გახსნა სომხეთის პრეზიდენტის ვიზიტს შემთხვევით დემთხვა, თუ – არა. ამის პასუხად სომხეთის პრეზიდენტმა განაცხადა: „ეს შემთხვევითი, მაგრამ სასიამოვნო დამთხვევაა“.

თუმცა, სააკაშვილმა შემთხვევითობად არ მიიჩნია ქოჩარიანთან შეხვედრისა და საკონტროლო-გამშვები პუნქტის გახსნის დამთხვევა. საქართველოს პრეზიდენტმა დასძინა: „ჩვენ გვსურს, რომ რუსეთმა გადაჭრას ჩრდილოეთ კავკასიასთან დაკავშირებული ყველა პრობლემა“.

შეეხო რა ჯავახეთის სოციალურ-ეკონომიკურ პრობლემებს, სააკაშვილმა აღნიშნა, რომ გრძნობს პასუხისმგებლობას ჯავახეთის მოსახლეობის წინაშე. არჩევნების დროს ამ ხალხმა ხომ მას დაუჭირა მხარი. როგორც საქართველოს პრეზიდენტმა თქვა, მას არ სურს ხელცარიელი ჩასვლა საქართველოს არც ერთ რეგიონში, მათ შორის ჯავახეთშიც. საქართველოს პირველმა ლედიმ, ქალბატონმა სანდრა რულოვსმა კი, მაგალითად, უკვე მოასწრო რამდენჯერმე სხვადასხვა მისიით სწვეოდა ჯავახეთს.

ჯავახეთისათვის უპირველესი და გადაულებელი ამოცანაა გზების მშენებლობა, რომელთა ზოგიერთი მონაკვეთი უკვე 15-20 წელია არ შეუკეთებიათ. საქართველოს პრეზიდენტმაც აღნიშნა, რომ იგი დიდ მნიშვნელობას ანიჭებს გზებს. მომავალ წელს დაიწყება სამშენებლო-აღდგენითი სამუშაოები ჯავახეთის გზების ზოგიერთ მონაკვეთებზე, თქვა მან.

შესაბამისი მორიგება და ფინანსური სახსრები უკვე არის, რაც შეეხება დანარჩენ ნაწილს, ჯავახეთში გზების მშენებლობის მთლიანად დასრულებისათვის საქართველოს ხელისუფლება ეძებს დონორებს.

შეხვედრის დროს პრეზიდენტებმა იმსჯელეს, აგრეთვე, სამხრეთ კავკასიაში რკინიგზის საკითხებზე. ქოჩარიანმა განაცხადა, რომ „რკინიგზის აფხაზეთის მონაკვეთი მოქმედებს მხოლოდ რუსეთის მიმართულებით, მას არა აქვს კავშირი საქართველოს სხვა რეგიონებთან. ეს არ არის ხელსაყრელი არც თქვენთვის, და არც ჩვენთვის“. სომხეთის პრეზიდენტმა თქვა, რომ კარგად აქვს შეგნებული ყველა პრობლემა და დასძინა, რომ საქართველომ ნებისმიერ შემთხვევაში თვითონ უნდა გადაწყვეტოს, თუ რა უნდა მოიმოქმედოს.

ამის თაობაზე საქართველოს პრეზიდენტს არაფერი უთქვამს და მან პრესკონფერენცია დახურულად გამოაცხადა.

პრესკონფერენციის დასრულების შემდეგ სომხეთის პრეზიდენტი შეხვდა საქართველოს პატრიარქს ილია მეორეს.

ახალი სახეები

უპირველესად დედა და მერე...

ულიდესი პასუხისმგებლობა არჩევდა ყველასგან და ვინც მას იცნობდა, არც კი გაჰკვირვებია, ერთხანს უარი რომ თქვა პარლამენტარობაზე.

მეგმი თუ არა, ვინ იცოდა, რა მძიმეა თანამდებობის ტვირთი, რამხელა პასუხისმგებლობაა საკანონმდებლო საქმიანობა.

ისევ შეუპოვრად და თავგამოდებით იბრძოდა ყოველგვარი უსამართლობისა და კორუმპირებული ჩინოვნიკების წინააღმდეგ, ნოემბრის რევოლუცია რომ არა, გისოსების მიღმა აღმოჩნდებოდა ალბათ.

როცა ტექნიკური უნივერსიტეტი დაამთავრა, ქვეყანა იქცეოდა. იდგა 1992 წელი. ენერგოკრიზისი მძვინვარებდა. სწორედ მაშინ გადაწყვიტა მეგი გოცირიძემ არასამთავრობო ორგანიზაციის „ზგა მომავლისაკენ“ ჩამოყალიბება.

ის და მისი ორგანიზაციის წევრები მხსნელად მოელინნენ ისნის რაიონის მცხოვრებთ, განსაკუთრებით პენსიონერებსა და ხელმოკლე ოჯახებს, თუ რაიმე უჭირდათ, დახმარებისთვის მეგის მიმართავდნენ, ის კი ჩვეული შემართებით, ქვას ქვაზე არ ტოვებდა, არ მოისვენებდა, სანამ კაცს პრობლემას არ მოუხსნიდა.

თანამოაზრეები შემოიკრიბა და მუდმივად აპროტესტებდა ჩინოვნიკების მოქმედებას. სწორედ იმ დროს ფუძნდებოდა ნაციონალური მოძრაობა.

„ისნის რაიონის ნაციონალური ორგანიზაციის თავმჯდომარე გიორგი არვეაძე ჩემი ბავშვობის მეგობარია, კარგად მიცნობდა, იცოდა ჩემი ხასიათი და ისიც, რას ვაკეთებდი. მეც დიდი სიმპათიებით განვიმსჭვალე ამ პარგიის მიმართ. ახლადდაფუძნებული პარგია, სწორედ იმას აკეთებდა, რასაც მე. ჩემთვის მისაღები იყო მათი პლატფორმა და ერთად დავიწყეთ ბიუროკრატიისა და უსამართლობის მორყევა. ისე, ნაციონალურ მოძრაობაში არ შევსულვარ, ამ პარგიის წევრი დღემდე არ გახლავართ, მაგრამ ეს ხელს არ მიშლის ჩემს საქმიანობაში“.

ნოემბრის რევოლუციის შემდეგ ახალმა ხელისუფლებამ ისნის რაიონის საპენსიო ფონდის უფლებას ამ სფეროს.

დღესდღეობით საპენსიო ფონდს ქალბატონი მზია ჩალაბაშვილი ხელმძღვანელობს და მეგის დაწყებულ საქმეს კეთილსინდისიერად აგრძელებს.

მეგი გოცირიძე ჯანდაცვისა და სოციალურ საკითხთა კომიტეტშია. ეს მისთვის ნაცნობი სფეროა. ახლა უფრო მეტი შესაძლებლობა აქვს და როდესაც ისნის რაიონში, თავის ამომრჩევლებთან არის, მან მეტ-ნაკლებად უკვე იცის პრობლემები და ცდილობს დაეხმაროს მათ მოგვარებაში.

ჯერ მხოლოდ 6 თვეა, რაც პარლამენტარია, ბევრი საინტერესო და ღირსშესანიშნავი მოხდა ამ ხნის განმავლობაში მის ცხოვრებაში. ყველაზე დიდი შთაბეჭდილება კი ისრაელში პრეზიდენგის ვიზიგი იყო, მეგი თავად იყო იმ მოვლენების მოწმე, რაც მაშინ იქ ხდებოდა.

ამ დღეებში, პარიზში, საპარლამენგო ასსამბლეაზე მიემგზავრება. უკვე ოთხი წელია, საქართველოს დელეგაცია სხდომებს დამკვირვებლის სგატუსით ესწრება.

* * *

ავლაბარში, ერთ იტალიურ ეზოში ცხოვრობს გოცირიძეების მყუდრო ოჯახი. მეგის მეუღლე, დათო, კავშირგაბმულობის ინჟინერია. ამჟამად მცირე ბიზნესით არის დაკავებული. დედა – ქალბატონი ბაირა ექიმია, მამა აღრე გარდაეცვალა. ხოლო მისი ქალიშვილები – სალომე და თამუნა უკვე მე-7 კლასის მოსწავლეები არიან და მომავალი პროფესიაც არჩეული აქვთ. სალომე – სამოდელო სააგენტოში სწავლობს, ძალიან უნდა მსახიობი გამოვიდეს, თამუნა – ჟურნალისგობაზე ოცნებობს.

გოგონებს მშობლებთან ერთად თითქმის მთელი საქართველო აქვთ შემოვლილი.

მეგის თავისუფალ დროს საკუთარ ოჯახში ყოფნა და სამზარეულოში ფუსფუსი უყვარს.

„განსაკუთრებით შემართული ვარ დღის პირველ ნახევარში, ყველაფრის მოსწრება მსურს და დღემდე ამას ვახერხებ კიდეც. 7 საათზე უკვე ბაზარში ვარ.

– პირველი ხელიდან ვყიდულობ, თან იაფი და კარგი ხარისხისაა, – ამბობს მეგი, – 8 საათზე უკვე საჭმელს ვაკეთებ. 9-დან 10 საათამდე ვრეცხავ, 10 საათზე სალონში ვარ და თერთმეტზე – უკვე პარლამენტში. მოგეხსენებათ, ორიდან ოთხამდე პარლამენტში შესვენებაა. ამ დროს ბავშვები გამომყავს სკოლიდან და კვლავ პარლამენტში ვბრუნდები“.

საღამოს კი ისე არ დაწვება, გაკვეთილები არ ჩაიბაროს, მერე ინგლისურს მიუბრუნდება, კოლეგებთან თავს ხომ არ შეირცხვენს. ისე უნდა ისწავლოს, როგორც პარლამენტარს შეეფერება.

მის ამბავს არ გავუკვირვებივარ, ასეთია ჩვენი, ქართველი ღედების ხვედრი. ბევრი საქმე გვაქვს.

დამხმარე არასოღეს ჰყოლია, – პოლიგიკოს ქალს, თუ შვილები ჰყავს, ის, უპირველესად დედაა და შემდეგ უკვე პოლიგიკოსი.

„ნუ გაგიკვირდებათ, სადღაც, მე-9 სართულზე ცხოვრებას, მიწასთან სიახლოვე მირჩევნია, მიყვარს ადამიანები და ჩემს შვილებსაც ამას ვასწავლი, ოთხკედელშუა გამომწყდეული ბავშვები ცივები და გულქვები იზრდებიან, ამიგომაც თავს ვერ ვანებებ ჩემს ავლაბარს“.

სააკაშვილისნაირი ხალასი და კეთილი ადამიანი მე ჩემს ცხოვრებაში ჯერ არ შემხვედრიაო, ყველაფერი, რაც მე არ მომწონდა, უკეთესობისკენ დაიძრაო, – თქვა ეს და გულითადად გაიღიმა. ამ წამს მე მეგი თავის შვილებში ჩამჯდარი წარმოვიდგინე, კმაყოფილი, თბილი, ფუნფულა, საყვარელი, რომელიც უპირველესად დედაა და მერე პოლიგიკოსი.

მარადი ანასაშვილი.

„თბილისობა“ დაამშვენა

ბაგრაგოვანთა ჯიში არ მოეშალოს ყვავილების ქვეყანას!

საოცარი მეხსიერება აქვს უმცროს ჯანოს. დეგალებში, ხაგოვნად, დიდი სიყვარულით იგონებს თავის სახელოვან წინაპრებს და უპირველესად, თავის მშობლებს – ოლღა ამირეჯიბს და ჯანო ბაგრაგიონს, ჯანოს, ამ ლეგენდადქცეულ პიროვნებას – ქორეოგრაფს, მომღერალს, საინგერესო, მრავალფეროვან პიროვნებას.

– 70 წლისაც არ იყო მამაჩემი, როდესაც გარდაიცვალა, – იგონებს უმცროსი ჯანო. აღრე „ზემელზე“ ვცხოვრობდით, სადაც ახლა „რუსთაველის“ მეგრო, ოროთახიან პაგარა ბინაში. როცა გავმრავლდით (მე და ჩემი ძმა დავვოჯახდით, მამა, რომელსაც არ უყვარდა ვინმეს შეწუხება, მთავრობას ეახლა ბინის თაობაზე.

პავლოვის ქუჩის ბოლოს მოგვცეს სამოთახიანი ბინა. მამა ბოლო ღღემდე იქ ცხოვრობდა. როცა ბინის მიღებას ულოცავდნენ, ირონიულად პასუხობდა – გმადლობთ, გმადლობთ, „ზემელიდან“ ხაშურში გამასახლესო. შვილიშვილები რომ შეეძინა, მისთვის დიდი სიამოვნება იყო ბავშვებისთვის სანოვაგის მოგანა. ღილით აღრე ღგებოდა, კოპწიაღ გამოეწყობოდა, მაღაზიებს შემოივლიდა. რაღაც, ავადმყოფურად უყვარდა ფეხსაცმლის გაპრიალება, ისე არ გამოვიდოდა შინიდან, გაკრიალებული ფეხსაცმელი რომ არ ცმოდა. სიარულიც თავისებური იცოდა – გამართული, გამორჩეული მანერა ჰქონდა.

საღამოს კი ჩვენ მოზრდილ ეზოში მღგარ ფაცხაში იკრიბებოდნენ თანაგოლები და თავს ირთობდნენ.

ოჯახში დამკვიდრებული ტრადიციის წყალობით ჯანო ბაგრაგიონი ბავშვობიდან იყო დაკავშირებული ქართულ სიმღერასა და ცეკვას.

თუმცა, მას ცეკვის სპეციალური სკოლა არ გაუვლია.

ცეკვის ნიჭი ბიძისგან – გოგინა ბაგრაგიონიდან დაჰყვა, სიმღერისა კი ღედიდან – ოლღა ამირეჯიბიდან.

... ჩვენ საუბარს ღრო და ღრო მობილურის ბარი წყვეგს. უმცროსი ჯანო თავაზიანად, ყურადღებით ესაუბრება ყველას.

ძირითადად, მამამისის ძეგლის დადგმას ულოცავენ, რომელიც თბილისის ღღესასწაულზე გაიხსნა ყოფილი „გოფილექგის“ სკვერში და ჩვენი შეხვედრაც ამ ფაქგმა განაპირობა.

– ჰო, რას ვყვებოდი? – იხსენებს, – გამახსენდა; მან 1933 წელს დაიწყო შუშაობა ოპერისა და ბალეგის თეატრში ქართული ცეკვების სოლისგად. ცეკვავდა სპექგაკლებში: „აბესალომ და ეთერი“, „დაისი“, „თქმულება შოთა რუსთაველზე“, „დარჯან ცბიერი“, „ქეთო და კოგე“, „სამშობლო“, „ლაღო კეცხოველი“, „კაკო ყაჩაღი“, „ღეპუგატი“, პირველ ქართულ ბალეგ „მთების გულში“, სადაც ზაალ ერისთავის პარგიას ასრულებდა.

ქორეოგრაფიაში მისი ღიდ გზაზე გამომყვანი ცნობილი მოღვაწე ღავით ჯავრიშვილი იყო.

მანამდე კი, 1931 წელს, ჯანო ბაგრაგიონი თბილისის სახელმწიფო კონსერვაგორიაში სწავლობდა. ღიდ მომავალს უწინასწარმეგყველებღნენ შესანიშნავი მონაცემების მქონე ახალგაზრდას.

თვით ღიდმა, მაშინ მსცოვანმა ღმიგრი არაყიშვილმა, როდესაც ჯანოს მიერ შესრულებული „ურმული“ მოისმინა, ქვითინით ჩაიკრა გულში. მერე იქვე ბიბლიოთეკაში შეიყვანა, თავისი სიმღერების ახლადგამოცემული ნოგები გადმოიღო და აკანკალებული ხელით წაუწერა: – „განსაკუთრებულ ლირიკულ გენორს განსაკუთრებული შესრულების სამაღლობელოღ“.

მაგრამ მოხდა გაუთვალისწინებელი რამ: ამოუხსენებლად მოსვენება გამო ჯანომ ხმა ღაკარგა. ვერავინ გაიგო ამის მიზეზი.

– ბევრს ვლაპარაკობ, არა? აბა, რა გითხრა, შენ და ყველამაც კარგად იცით, როგორ შექმნა მან პირველი ქართული ჯაზი – მაშინ სიგყვა „ჯაზის“ ხსენებაც ხომ აკრძალული იყო. როგორ გაამდიდრა იგი ქართული მელოდიები და ქართული ცეკვებით, რაც მაშინ წარმოუდგენელი იყო. ის გახლდათ ამ ჯაზის ხელმძღვანელი, დირიჟორი, ვოკალისგი, სადაც არ უნდა ემუშავა, ჯანოს ღაღგმული ცეკვები თავისებურ სპექგაკლივით იყო. ბევრის, ძალზე ბევრის შესახებ შემიძლია მოგიყვე მამაჩემზე...

– ერთი, თუ ძმა ხარ, მის უსაყვარესს „ყვავილების ქვეყანაზე“ მიამბე რამე.

– ეს მართლაც ცალკე თემაა. რომელიღაც რაიონში, ერთ-ერთ წვეულებაზე მოუსმენია მამას ეს სიმღერა სგუმარი ქალბატონის შესრულებით. ძალზე მოსწონებია. ღღესაც კამათია, თუ ვისი ღაწერილია ეს სიმღერა. მოღი, ამას, ნუ შევეხებით. ის კი ვიცი, ორკესგრული ყღერაღობა მას მიმა ჩირინაშვილმა მისცა. ტექსგი კი ბიძინა ფერაძემ ღაუწერა.

მამაჩემის შესრულებით თითქმის არც ერთი სიმღერის ჩანაწერი არ არსებობს. შემორჩა მარგო „ყვავილების მეუფე“. როდესაც მას 1946 წლის 6 ღეკემბერს, კონსერვაგორიის ღიდ ღარბაზში სამღეი წლის იუბილე გაღაუხადეს, მაყურებლების წინაშე ამ სიმღერით წარსდგა, ღღეს შემორჩენილი ჩანაწერიც მაშინდელია.

მთელი ღღე, შემიძლია, ვისაუბრო მამაზე. ის ჩემი და ჩემი ძმის, მთელი სანათესაოს სათაყვანებელი, სამაგალითო პიროვნება იყო.

– იცი, რა მიხარია? ჩვენ საყვარელ თბილისში მისი სახელი რომ უკვდავყვეს და გია ჯაფარიძის ნაქანდაკარი სამარადისო ძეგლი ღაუდგეს მამაჩემს საყვარელ აღგილზე – „ოფიციალური“ ბაღის წინ!

გურამ გომართელი.

ჯანო ბაგრაგიონი და თამარ ციციშვილი ასრულებენ ცეკვა ქართულს.

გვწერენ

მადლობის ბარათი თბილისის მერიას

ვაზისუბნის მეორე მიკრორაიონი წლების განმავლობაში დედაქალაქის უბნებს შორის ყველაზე დაჩაგრული იყო. ჯერ ერთი, აქეთ ერთადერთი მიკროავგობუსი დადიოდა, მეორე და ყველაზე მთავარი, – თუ ქალაქში სადმე შუქი უნდა ჩამქრალიყო, ეს აუცილებლად ჩვენი მიკრორაიონი უნდა ყოფილიყო. ეგყობა, „თელასს“ საკუთარ „რუკაზე“ ვაზისუბანი ძალიან მკრთალი ფერებით აქვს აღნიშნული. ასეთ პირობებში, რა გასაკვირია, რომ ყველასგან მივიწყებული გვეგონა თავი, მაგრამ სულ ახლახან აღმოჩნდა, რომ ვახსოვართ! ვაზისუბნის მეორე მიკრორაიონისკენ სვლაგეზი დაიწყო საოცრად კომფორგულმა, ლამაზმა და იაფმა ჰოლანდიურმა ავგობუსმა!

მართლაც, დიდად ნასიამოვნები ვართ ასეთი საჩუქრით და გვინდა, მადლობა მოვახსენოთ ყველას, ვინც იმრუნა ჩვენთვის. ამასთან, მერიას ვთხოვთ, მადლს მარილიც მოაყაროს და დაგვინიშნოს ისეთი მარშრუგი, რომელიც ჩვენს შორეულ უბანს და მთლიანად ვაზისუბანს ქალაქის ცენგრთან დააკავშირებს.

კიდევ ერთხელ გულწრფელ მადლობას მოგახსენებთ!

ვაზისუბნელთა სახელით,
გაურ გენონიშვილი.

ინფორმაცია

ფარმაცევტულ საქმიანობაზე კონტროლის გასამკაცრებლად სამსახური შეიქმნა

ფარმაცევტულ საქმიანობაზე კონგროლის გასამკაცრებლად საქართველოს ჯანმრთელობის დაცვის სამინისგროში ახალი საქვეუწყებო ორგანო – წამლის სააგენგო შეიქმნა.

სააგენგო თავის საქმიანობაში საქართველოს კონსგიტუციით, საერთაშორისო ხელშეკრულებებითა და შეთანხმებებით იხელმძღვანელებს. სააგენგოს ფუნქციებში შეავა მოსახლეობისთვის ეფექგიანი, უსაფრთხო და მაღალი ხარისხის სამკურნალო საშუალებების მიწოდება. ამავე სამსახურს ევალება სამკურნალო საშუალებების მიმოქცევაზე და ფარმაცევგულ საქმიანობაზე ზედამხედველობა, სამკურნალო საშუალებების ექსპერგიზა, ფარმაცევგული საქმიანობის ინსპექგირება.

სააგენგოს სგრუქგურაში შეავა წამლის რეგისგრაციის, ლიცენზირების ნებართვებისა და ფარმაცევგული ინფორმაციის ანალიზის, ფარმაკოლოგიის და ფარმაკოპელის სამმართველოები.

სააგენგოს ხელმძღვანელს, ჯანდაცვის მინისგრის წარდგინებით, პრემიერ-მინისგრი დანიშნავს და გაათავისუფლებს.

ინგერ-პრესი.

მოწოდება

თავლადქცეული სალოცავების სევდით

დახედავ და... რუკა ყვირის: – მე მიმითვისეს!

პარტიზანშია-გეოდეზია-გეოინფორმაგიკა – ასეთია მისი სპეციალობა. მეოთხე კურსზე იყო, როცა სამცხე-ჯავახეთის საკულგო და ისგორიული ძეგლების კარგოგრაფირებაზე იმუშავა, თანაც ისე წარმაგებულად, რომ კონფერენციებზე გაიმარჯვა. საქართველოს იმდროინდელმა პრეზიდენგმა ედუარდ შევარდნაძემ საპაგიო დიპლომი და ფულადი პრემია გადასცა, დაჯილდოვა სოროსის ფონდმაც.

თემაზე მუშაობის დროს თამარ ჭიჭინაძისთვის ძალზე საყურადღებო და ამაღელვებელი აღმოჩნდა იმის გამორკვევა, თუ რომელი ძეგლი იყო მითვისებული ჩვენს გვერდით მოსახლე სხვაგომელთა მიერ.

– ახალციხეში, სოფელ ქირათიბში ორი სადავო ეკლესიაა. მოქმედი არც ერთია, მაგრამ ბფუხულობით იქ ქართველებიც ადიან და სომხებიც. წმინდა გიორგის სახელობის ეკლესიას მოღმისს ეძახიან. სომხები გვეცილებიან – ჩვენი ეკლესიააო, „მოღმისი“ სომხური სიგყვა არისო. არადა, ვახუშგი ბაგრაგიონს აქვს მოღმისი ნახსენები, რაც რაიმე ტერიგორიის გამოღმა მდებარეს ნიშნავს.

ჩვენ ყველა ეპოქაში ვკარგავღით ჩვენს ნაწილს – გაოს თუ კლარჯეთს, ნიკოფსიას თუ ჰერეთს... ცხადია, მათთან ერთად ვკარგავღით ისგორიულ ძეგლებსაც. როგორც ყველა ქართველს, ეს თამარსაც აწუხებდა და იმისთვის, რომ მომავალში მაინც არავინ მიითვისოს ჩვენი სალოცავები, ნუხის შედგენა გადაწყვიგა.

– მთელი საქართველოს მასშგაბით სამი ათასამდე მხოლოდ ეკლესია მაქვს აღწერილი. გამოვლენილია არქიგექგურული სგილი, მითითებულია, ვისი სახელობისაა, ვინ აშენა, მოქმედია თუ არა ღღეს, რა სიმაღლეზე მდებარეობს ზღვის ღონიდან, განსაზღვრულია კოორღინაგები – x და y გრაღუხებში, სეკუნდებში, მინუგებში. შექმნილია არა მხოლოდ ისგორიული, არამედ არქეოლოგიური ძეგლების ნუსხა. გოპოგრაფიულ რუკაზე ციხესიმაგრე არ ფიაღანება, ამიგომ მათი ზუსგი კოორღინაგების შესახებ ცნობები არ მომეპოვება. ორი წლის განმავლობაში ვგეგმავთ ექსპედიციების ჩაგარებას მთელ საქართველოს მასშგაბით, რომლის ღროსაც გადამოწმდება ჩემს ხელთ არსებული ყველა ინფორმაცია და განისაზღვრება ციხესიმაგრეთა ზუსგი კოორდინაგები. ჩემი ნაშრომის ელექგრონული ვერსია უკვე არსებობს. საბოლოოდ, დასრულების შემდეგ იგი განთავსდება ინგერნეგში და ხელმისაწვდომი გახდება ყველა მსურველისთვის. ეს იქნება ჩვენი საბუთი, დოკუმენგური წყარო, თუკი საუკუნეების შემდეგ ვინმე ამ ძეგლებს შეგვეცილება.

ღამეთენმბეით, ძალზე საინგერესო და სასიკეთო შრომაა გაწეული. თითეული ძეგლის აღწერას ვიზუალური მასალაც ღაერთვის ფოგოსურათების სახით. ძეგლების ფოგოფიზრე აღბეჭღვაც ექსპედიციების ღროს არის ღაგეგმილი. სამწუხაროდ, სათანაღო სახსრების უქონლობის გამო ექსპედიცია ერთხელ უკვე ჩაიშალა – ის თანხა, რომელიც მათ შარშან წინასაარჩევნოდ აღუთქვა ერთ-ერთმა პარგიამ, საბოლოოდ, იმავე პერიოდის პიარკამპანიისთვის, ბუკლეგებისთვის „შემოეხარჯათ“ და ექსპედიცია ვეღარ ღაიფინანსეს.

ასეა თუ ისე, სამუშაოს ძირითადი ნაწილი უკვე შესრულებულია, რუკები შედგენილია: ნასოფლარ-ნასახლარებიც კი აღნუსხულია. ეს იქნება სამეცნიერო ნაშრომი, რომლითაც ნებისმიერი ღაინგერესებული პირი ისარგებლებს ღა ბურისგებისთვის გამოცემული პრიალა, მაგრამ შინაარსობრივად ღარიბი ბუკლეგებისგან განსხვავებით, ყველა საკულგო და ისგორიულ-არქეოლოგიურ ძეგლს მოიცავს. მითვისებული ეკლესიები რუკაზე პირობითი ნიშნებით არის აღნიშნული.

– დახედავ და რუკა ყვირის: – მე მიმითვისეს!

ჩემი თქმა რად გინდათ, ისედაც იგრძნობთ, როგორი გაგაცებულია თამუნა თავისი პროფესიით. არადა, ბავშვობიდან ხაგვა უყვარდა და სურდა, სამხაგვრო აკადემია ღაემთავრებინა.

– რა უნდა გამოხვიდე, ხაგვის მასწავლებელი? – ასე ამრეგით უყურებდნენ მისი ახლობლები მხაგვრობას, ანუ ღაბალშემოსავლიან „ხელობას“. ერთ მშვენიერ ღღეს კი თამარმა გადაწყვეგილება შეიცვალა.

– ჩემი და გეოფიზიკურ ფაკულგეგზე სწავლობდა და კარგოგრაფებთან მეგობრობდა. ერთხელ მითხრა, მათ მუღამ უწევთ ხაგვა, რუკებზე მუშაობენო. მერე წამიყვანა, ლექგორები გამაცნო. ამის შემდეგ ღაინგერესდი კარგოგრაფიით და ახლა მის გარეშე აღარ შემიძლია. საოცრად მაღლობელი ვარ ჩემი ღის.

თამარი კარგოგრაფია, მაგრამ თავისი ნაშრომით ისგორიის სფეროშიც შეიჭრა და არქიგექგურისაშიც. ეს ყველაფერი მას რუკა-ნუსხების სრულყოფისთვის ღასჭირდა. თამარი თურქეთში არსებული ჩვენი ძეგლების აღწერას და თავის ნაშრომში ჩართვასაც აპირებს.

აფხაზეთისა და სამაჩაბლოს ისგორიულ ძეგლებს როგორ მოინახულებ და აღწერ-მეთქი, – ვკითხე. – ექსპედიციის ღასრულებას ორი წელი მაინც ღასჭირღება ღა მანამდე ღაინგრუნებთ ჩვენს ტერიგორიებსო, – გულმშვიღად მიპასუხა. – ასე მალე თუ ვერ შევიძელით-მეთქი? – გამეღიმა. – ალბათ, ღიპლომაგიურ კორპუსს ჩაერთავ ღა მაინც მოვახერხებ ამ ტერიგორიებზე ექსპედიციების მოწყობას. მაგრამ მჯერა, რომ ეს არ ღამჭირღებაო. – ღმერთმა გისმინოს-მეთქი, – ესღა ვუპასუხე რწმენით სავსეს.

თამარი იმ ეკლესია-გაძრებზე სწუხს, საკურთხეველს წვიმა რომ ულობს ან სულაც რომ არა აქვს საკურთხეველი, თავლად თუ წისქვილად რომ უქცევიაოთ ღა კაცისშვილი არ ჰყავს მიმხეღავი. ფიქრობს, მისეული აღწერა-ღალაგების შემდეგ თვალსაჩინო გახდება, რომელ ძეგლს სჭირდება ღახმარება.

თამარ ჭიჭინაძე რაჭველია ღა, რა გასაკვირია, საოცრად რომ უყვარს ნიკორწმინდა. ხომ მთელ საქართველოს მოიცავს მისი ნაშრომი, მაგრამ განსაკუთრებულად მახლობელი სამცხე-ჯავახეთია მისთვის, მიუხედავად იმისა, რომ იქაურობასთან ნათესაური ფესვნისხლი არ აკავშირებს.

– სამცხე-ჯავახეთში მოქმედ ეკლესიებს ნაკლებად შეხვედები, სალოცავში შესულს შეიძლება, ღაგაწვიმოს ან სუღაც ნანგრევებში ღაგხვდეს, მაგრამ მაინც, თუ გინდა ჩვენს წინაპრებთან რაღაც კავშირი ჭქონდეს, ალბათ, იქ უნდა ჩახვიდე. გრძნობ, რომ ღვთის მაღლი იქ ღღესაც ტრიალებს. ეექმნება შთაბეჭდილება, თითქოს მარგო რჩები ღმერთთან.

სამხრეთულად მოგიგეკლებული მინდვრები. არსად – ხე, არსად – საჩრდილობელი. თაკარა მზის ქვეშ – ძეგლი ნამდვილი სამონასგრო ცხოვრებისთვის და სალამოს – ღაისის მეწამული ფერები...

– ვინღება იფიქრო, იოცნებო ღა ხაგო.

რუსუდან გახარია.

ძიება

დაეხეტებოდა ქალაქში მხატვარი...

სადაური იყო ნიკო ფიროსმანაშვილი?

1801 წლის მანიფესგით საქართველო რუსეთს შეუერთდა. შემოღებულ იქნა რუსული მმართველობა. გაიზარდა რუსეთის ჯარების რიცხვიც საქართველოში. ახალი სამფლობელოს საზღვრების განსამგკიცებლად, მისი მთლიანობის შესანარჩუნებლად, აუცილებელი იყო ლეკთა დაშოშმინება, მათ წინააღმდეგ გაიგზავნა გენერალ-მაიორი გულიაკოვი, რომელმაც 1803 წლის 9 მარგს ციხე ჭარი აიღო. ჭარელი ლეკები რუსეთს დამორჩილდნენ.

1803 წლის 12 აპრილს ჭარ-ბელაქნიდან (ახლანდელი აზერბაიჯანის კახის, ზაქათალის და ბელაქნის რაიონები) 9 კაცი ჩამოვიდა და მთავარსარდალ პავლე ციციანოვს ეახლა და ერთგულება შეჰფიცა. მათ შორის 10 მუხლისაგან შემდგარი ხელშეკრულება დაიდო, რომლის მე-9 მუხლი ეუწყებოდა: „ქართული სოფლები ლეკებს დარჩეთ, მაგრამ ხელი არ შეუშალონ მათ გაქრისგიანებას. თემს მიეცეს რჯულის არჩევის თავისუფლება და ლეკებმა უნდა გადაიხადონ 220 ფუთი აბრეშუმის პარკის ხარკი“.

იბადება კითხვა: მაინც ვინ იყვნენ ის ქართველები, ვისი ბედითაც დაინგერესდა პ. ციციანოვი?

შაპ-აბას პირველმა 1616 წელს ალაზანგაღმა კახეთს სასიკეთოდო დარგყმა მიაყენა, მოსახლეთის უმრავლესობა ფერეიდანს გადაასახლა. დაცარიელებულ ბარაქიან ველ-მინდვრებს მთიდან ჩამოსული ავარელი ლეკები დაეპატრონნენ. გამარჯვებული თავდამსხმელები სასწაულად გადარჩენილ ქართველებს აიძულებდნენ რჯულის შეცვლას და სახელადაც „ენგაღლო“, ანუ „ინგილო“ შეარქვეს, რაც თურქულად „ახალ მონათლულს“, „ახალ მოქცეულს“, ანუ პროზელიგს ნიშნავს.

აი, აქედან მოდის ინგილოების სახელი – ინგილოებს უწოდებენ გამუსლიმანებულ და შემდეგში ნაწილობრივ ქრისგიანობაზე მოქცეულ ზაქათალის ოლქის ქართველებს, რომლებიც ღღესაც ამ სახელით არიან ცნობილი. ასეთი აზრისანი არიან ინგილოებზე აზერბაიჯანის ისგორიკოსებიც.

ჩვენი აზრით, ღიდი ქართველი თვითნასწავლი მხაგვრის ნიკო ფროსმანაშვილის მამა ასლანი წარმოშობით ინგილო, ზაქათალის ოლქის კახის მონაკვეთის სოფელ თასმალოს მკვიდრი იყო, სამწუხაროდ, მხაგვარსა და მის მშობლებზე ძალზე ცოგა რამ ვიცით. მისი ღაბადების არც ერთი საბუთი არაა ნაპოვნი. მისი ღაბადების თარიღიც კი უცნობია. მრავალ ნავარაუდევ თარიღში (წინათ 1851-ღან 1867 წლამდე თარიღებს ვარაუღობღნენ) ბოლოს და ბოლოს ღამკვიღრდა 1867 წელი, როგორც ყველაზე სანღო, ღაღგენილი, სხვათა შორის, ირიბაღ...

ლეკთა შეავწროებისგან მრავალი ინგილო ოჯახი ზაქათალის ოლქის კახის მონაკვეთიდან სიღნაღის მაზრაში – ღეღოფლისწყაროში გადასახლდა. ამჟამად ღეღოფლისწყაროს რაიონის სოფელ სამთაწყაროში ცხოვრობს თასმალოღან, ყორაღანიღან, სოსკანიღან, ქეთოქლოღან, ალიბეკლოღან ღა საინგილოს სხვა სოფლებიღან გადასახლებული 100-მდე ინგილო ოჯახი.

ბევრმა ინგილომ გაქრისგიანების შემდეგ აღიღგინა თავისი გვარი: ჯანაშვილი, ბელუღაშვილი, ტარგარაშვილი, ხუციშვილი და ასე შემდეგ, ხოლო ვისაც ღავიწყებული ჰქონდა, პაპის სახელს უმაგებდა ღაბოლოება „შვილს“ (რუსული „ოვი“): ალაჰ ყულიშვილი, მამეღაშვილი, ნურიშვილი, ისაშვილი, მოლაშვილი და გამოდიოდა ახალი ქართული გვარები. ასე წარმოიშვა ფიროსმანაშვილიც. აზერბაიჯანულად ეს გვარი ნიშნავს: ფირ – წმინდა, ოსმანა კი – თურქული, უფრო ზუსგად – მუსლიმანური მამაკაცის სახელია, რომელსაც მიუმაგეს „შვილი“. ე.ი. ფირ+ოსმანა+შვილი (წმინდა+ოსმანა+შვილი).

ქრისგიანობის აღღგენის პროცესი ოლქში ჩქარი გემპით და წარმაგებით მიმღინარეობდა, რაღგან რუსეთის მთავრობა ამით ღიდად ღაინგერესებული იყო. გულით და სულით ეხმარებოდა ინგილოებს ამ საქმეში მეფის ნაცვალი მ. ვორონცოვი, ღიღებულ საქმეს ეწეოღნენ ზაქათალის მაზრის უფროსები გ. ერისთავი, გ. ორბელიანი, ლ. მელიქიშვილი, თარხნიშვილი, სერაფიმოვიჩი და სხვები.

იხ. მე-4 გვ.

საქართველოს რესპუბლიკა
№ 247, კვირა, 24 ოქტომბერი, 2004 წელი.

ᲞᲝᲔᲖᲘᲐ

დიახ, ფსალმუნიდან...

ᲕᲐᲜᲡᲣᲚ ᲩᲐᲠᲙᲕᲘᲐᲜᲘ

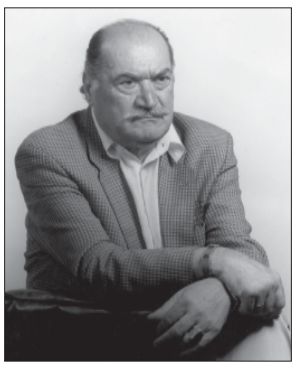

ორივე ერთად

ძალიან ჰგავს
შენს სიძულვილს,
სიყვარული შენი,
კაცმა რომ თქვას,
რაა ცუდი,
თუ ორივე გშვენის?

ეშმას ირონია

ეშმა ირონიას აცხობს
და შუბლზე გცხვებს ირონიას,
ხოლო ეშმამ რაც შენ წაგცხო,
გგონია, რომ მირონია.

მზე ჩადის

აღარც გალობა,
არცა სიტყვა,
სდუმან ბაგენი,
არც მეგობრები,
არცა კიდე
მოამაგენი,
არც ის არა ჩანს,
ვინც გაგვანდობს
ხვალ-ზეგ რა გველის,
ლამაზად ჩადის
მზე დამწვალი
და დამდაგველი.

ცრემლი ჩაგრულთა

კვლავაც იღვრება
მზისქვეშეთში
ჩაგრულთა ცრემლი,
რადგანაც მჩაგვრელს
ხელთუპყრია
სიკვდილის ცელი.

ნალვაწი

მადლობა ვუთხრათ
უზენაესს —
რასაც დაგვაცლის,
თუმც ამაოა უველაფერი —
ღვაწლი ღვაწლია,
რაღა თქმა უნდა,
მას შეხვდება
შენი ნაღვაწი.
ვისაც არასდროს
არ უდვაწნია.

ვინ გამოულევს?

შხამსა და ბოღმას —
ღმერთო ჩემო,
ვინ გამოულევს
სიშლეგითა და
სიბოროტით
აღსავსე გულებს.

განუყრელობა

ვით დაბადებას
სიკვდილისა
თან სდევს საფანგი,
შენასვის ჟამსაც
იქვე მოსდევს
ჟამი გაფლანგვის.

ამაოება

არ შეგაშინოს
შავმა ღამემ,
შავმა დღეებმა,
თუ ვერ დაგფინეს
მზის სხივები
მალამოებად,
უფრო უარესი
რამე გველის —
ამაოება.

ერთ წრეში

ერთ წრეში სდება ეველაფერი,
რაც სდება ირგვლივ,
მზეც იქვე ჩადის,
საიდანაც აღმოსდა იგი.

ნუ გეწყინება

დღეებთან ერთად
ვით წუხილი
სხოვნაც იმსხვრევა,
დავიწყებული
საცა იყო
იქ განისვენებს,
ნუ გეწყინება
თუ არავინ
არ გაგიხსენა,
შენ როცა იყავ,
წასულიდან
ვინ გაიხსენე?

მეხსიერება

ვიცი, რას ნიშნავს
აზროვნება, მეცნიერება,
თუმც სიბრიყვესაც
იმახსოვრებს
მეხსიერება.

სამსჯავრო

იხარე ერმაო,
მაგრამ მუდამ
გახსოვდეს ერთი,
ეველაფრისათვის
სამსჯავროზე
წარგადგენს ღმერთი.

ფრთიანი აზრი

სანამ ჯერ კიდევ
მზესა ხედავ,
აზრს გეტეკი ფრთიანს,
ღმერთმა შთაგბერა
სული იგი,
და ღმერთსვე მიაქვს.

მუზა

— მუზას სცემ ბატივს,
მუზა მოგკლავს
რადა თქმა უნდა, —
ბრძანა ბოეტმა
მრისხანებით
და გზას გაუდგა.

ᲚᲘᲢᲔᲠᲐᲢᲣᲠᲣᲚᲘ ᲙᲝᲜᲙᲣᲠᲡᲘ

„ლამაზად შვილის გამზრდელი დედა მიცვნია ღმერთადა“

ᲫᲐᲚᲘ — დედა-ბურჯი, სიცოცხლის საწყისი, დედა, მეუღლე, დისახლისი, შემოქმედის მუზა, საზოგადო მოღვაწე...

დღეს საქართველოს ქალთა საბჭოს მნიშვნელოვანი ამოცანაა მრუნავა ქალთა ინტერესების დასაცავად.

ყოველწლიურად ქალთა საბჭო აგარეს სხვადასხვა სახის კონკურსს. სადაც მონაწილეობას საქართველოს სხვადასხვა კუთხიდან ჩამოსული დედები იღებენ. ქალთა საბჭოს ასეთი წამახალისებელი კონკურსები არაერთი ჩაუგარებია და მომავალში კელავაც ჩააგარებს.

ასეთი სახის ღონისძიებები წარმოაჩენს ნიჭიერ ქალებს, რომლებსაც არა აქვთ (მაგერიალური თუ ფიზიკური) საშუალება გამოავლინონ თავიანთი შესაძლებლობები და მკითხველს გააცნონ.

— წლეულს, კიდევ ერთხელ გარდება ლიტერატურული კონკურსი თემაზე — „ლამაზად შვილის გამზრდელი დედა მიცვნია ღმერთადა“, სადაც მონაწილეობის მიღება შეუძლია ყველა ქალს — დიასახლისს, მრავალშვილიან დედას და ასევე სასჯელთა აღსრულების და მომარდთა კოლონიაში მყოფ ქალებს, რომლებიც არ წწევიან სამწერლო ან ეურნალისტურ მოღვაწეობას. კონკურსში გამარჯვებული ავგორებისთვის დაწესებულია წამახალისებელი პრემიები და ჯილდოები. გამარჯვებული ნაწარმოებები გამოქვეყნდება პრესაში, — ამბობს საქართველოს ქალთა საბჭოს თავმჯდომარის მოადგილე ქეთინო გაბრუაშვილი.

კონკურსზე წარმოდგენილი უნდა იყოს ლექსი, მოთხრობა, მინიატურა, ესეები, ჩანახატები, ნარკვევები და პუბლიცისტური წერილები (არა უმეტეს ხუთი ნაბეჭდი გვერდისა).

ლიტერატურული კონკურსის ეიურის თავმჯდომარეა პოეტი — ლინა ბარათაშვილი.

დედებო, გისურვებთ წარმატებას!

რიტა ჩაკვეტაძე.

ᲗᲐᲕᲘᲓᲒᲘ ᲬᲘᲒᲜᲘᲓᲐᲜ

ᲒᲣᲠᲐᲛ ᲑᲐᲗᲘᲐᲨᲕᲘᲚᲘ

სახეები და სიტუაციები

ახლა აღარ მახსოვს, იმ დღეს რაგომ, რისთვის ვიჯექი დიდებული პოეტის და იმ დროს მეფისგოლა კაცის — ბაგონი ირაკლი აბაშიძის კაბინეგში. ალბათ, იმ წიგნის გამო, რომელსაც მის შემოქმედებაზე ვამზადებდი — ბაგონმა ირაკლიმ კ. გამსახურდიასთან, ლ. გუდიაშვილთან და ე. ამაშუკელთან ერთად რუსთაველის პრემია რომ მიიღო, „ლიტერაგურულმა საქართველომ“ გადაწყვიგა, შეეკრიბა და გამოეცა ყველაფერი ის, რაც რუსთაველის პრემიის პირველ ლაურეაგებზე გახლდათ დაწერილი. მე, როგორც ამ გამოეთის თანამშრომელს, ბაგონ ირაკლიზე და ელგუჯა ამაშუკელზე წიგნების შედგენა დამევალა. წიგნის შედგენის ჟამს მიხდებოდა ბაგონ ირაკლისთან შეხვედრები. ალბათ, იმ დღესაც ამავე მიზეზით თუ ვიყავი მასთან. ის კი კარგად მახსოვს, ლექსების ბრწყინვალე ციკლზე „პალესგინა, პალესგინა“ ვსაუბრობდით. უცებ ბაგონი ირაკლი მეკითხება:

— არ გაინგერესებს, რაგომ არი ამ ციკლში ამდენი „ხმა“, „ხმა“, „ხმა“?

— როგორ არა, მაგ ციკლზე ყველაფერი მაინგერესებს!

— ძალიან, ძალიან მეწადა წავსულიყავი პალესგინაში და დამეწერა ლექსები რუსთაველზე. ეს ამბავი ისე მინდოდა, სხვას ვეღარაფერს ვეღარ ვუდებდი გულს. ერთ დღეს ვასილი პავლოვიჩთან (საქართველოს კომპარგიის ცეკას პირველი მდივანი ვ. მეგავნაძე) რო ვმუსაიფობდი, ვასილ პავლოვიჩ, ვუბნები, ჩვენს უბარმაბარ საბჭოეთში ხომ ამდენი რამ შეიცვალა, ხო აღარ არი ახლა ის დრო, ვინ გვიშლის ჩვენი წარსულის შესწავლას! რა მოხდება, რამდენიმე კაცი რო წევიდეთ პალესგინაში და მოვეძებნოთ რუსთაველის საფლავი. ჰა, ხო იქნება გადასარევი საქმე! კიო, მომიგო, კაი ამბავია მაგი, წაით აუცილებლადო, მომიგო ვასილი პავლოვიმმა და დაიწყო დიდი სამზადისი, მოსკოვმაც ვეღარ გვითხრა უარი, ამხელა ხალხი იყო საქმეში: აკაკი შანიძე, გიორგი წერეთელი, ვეღარაფერი გვკადრეს. დღეცა და ღამეც იმაზე ვფიქრობ, როგორ დავწერო ციკლი რუსთაველზე, სათქმელს რა ფორმა მოვუძებნო. ერთ დილას შემოვედი აგერ, ამ კაბინეგში და ტელეფონმაც დარეკა. სერგი დურმიშიძე რეკავდა. ხო იცი სერგი ვინც არი?

— კი, როგორ არა, აკადემიკოსი... — ვპასუხობ მე.

— ხო, დეიდაშვილია მაგი ჩემი — განაგრძობს ბაგონი ირაკლი — სერგი მეუბნება, წუხელი სიზმარში ვნახეო. სად მნახე და რას ეშვრებოდი მაგ შენს სიზმარში-თქვა, ვეკითხები. სერგი მეუბნება: მთაზე იდექი, თუ რომელიღაც გორაზე, ხელი ყურს უკან ჭყონდა, რაცხა ხმებს ისმენდი, საცხადან მოდიოდა ეს ხმები და შენ დაჭერას ღამობდი, ნიაეს აყურადებდი. რას, რას ეაყურადებდი? ვეკითხე სერგის ეაოცებულმა. დურმიშიძე მამეორებს: რაცხა მთაზე იდექი, თუ გორა იყო. თანამდებობას მიიღეს ირაკლი, დაწინაურდეს. მერე, მერე?! — შეეკახე აღელვებულმა — თანამდებობა მაკლია მე? ის კი მეუბნება: ჯორაზე იდექი და ხმებს ისმენდი, თავს კი შარავანდედი გადგა.

— შენ რო ახლა მე თანამდებობა მომეცი, იმნაირს ვერც ინაგრებს კაცი — ვეუხარო სერგის და ყურმილი დავდე. უკვე ვიცოდი, როგორ უნდა დამეწერა ლექსების ციკლი, ლექსების ფორმა ხელისგულმე მედო. ისლა დამრჩენოდა, პალესგინას წავსულიყავ. ორ-სამ კვირაში გავემგზავრეთ კიდეც.

* * *

ᲘᲡᲠᲐᲔᲚᲨᲘ, საავადმყოფოს იმ პალაგაში, რომელშიც მამაჩემი იწვა, ერთი მაღალ-მაღალი, მიმნდობი მზრის ხანდამული კაცი დაეწვინეს. საღამოსვე გამომესაუბრა. ერთი შვილი — ქალბაგონი — პოეგი ჰყოლია. მეორე დღეს ეს პოეგი ქალიც მოვიდა — მთელი დღე, ღამის ხმაამოუღლადლ, სევდამორეული იჯდა.

იმ საღამოს კი მომემ თავისი ახალი სგუმარი გამაცნო. ესეც ხნოვანი კაცი იყო, დაბალ-დაბალი. ერთოს უბრალოდ ჩაცმული — მისი შემხედვარე კიდევ ერთხელ ამოიოხრებდით, რადგან მოგაგონდებოდათ, რაოდენ ძნელია ცხოვრება. აღრეულ წლებში მოსკოვში, ისრაელის საკონსულოში ვმუშაობდიო, — მითხრა. საქართველოშიც ყოფილა — ერთხელ მონანიების დღე — ქიფური სამგრედიის რაიონში სოფელ კულაშში გავაგარეო. მე წარმოვიდგინე, როგორ გაგარებდა ამ ორ-სამ დღეს კულაშში. ქიფურის წინა დღეები სულ სუფრაზე იქნებოდა, ღვინოს დაამლეკდნენ — უარი არ გაუვიდოდა, კარგად დაათრობდნენ. ის კაცი, ვის ოჯახშიც სგუმრად იყო, ღამეს ათევდა, კულაშში ერთოს დაფასებული ოჯახის თავი იქნებოდა. იაკობი სალოცავში ალბათ, გამოსაჩენ ადგილას იჯდა და ყოველი კულაშელი ეახლებოდა, რათა ისრაელის კონსულისათვის ხელი ჩამოერთმია.

იაკობს ვუთხარი, დღეს მაგ დაბაში აღარც ერთი ებრაელი აღარ ცხოვრობს, წყნარი, უხმაურო დასახლებაა-მეთქი. გაიოცა: ასეთი ცოცხალი, აქთიქოთებული, ხმაურიანი სოფელი არც მინახავსო. მერე თქვა მთავარი:

— მე მოშე შარეთის შვილი ვარ.

სახელი და გვარი ერთობ ნაცნობი იყო, მაგრამ უცებ ვერ მოვიგონე, თუ ვინ იყო მოშე შარეთი. იმას კი მივხვდი, მისთვის ერთობ მნიშვნელოვანი აზრი მოაქცია ამ ფრაზაში. აპა, მომაგონდა!

— ჰო, მოშე შარეთი, ვგონებ, ბენ-გურიონის მთავრობის წევრი იყო. მინაგან საქმეთა მინისგრი?

— ჯერ საგარეო საქმეთა მინისგრი, მერე პრემიერ-მინისგრი...

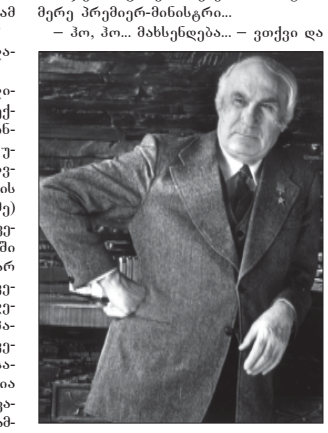

— ჰო, ჰო... მახსენდება... — ვთქვი და ვიგრძენი: ჩემი მოსაუბრე რაღაცით უკმაყოფილო დარჩა.

მოშე შარეთის შვილი — იაკობი — ორიოდ დღეში კვლავ გამოჩნდა საავადმყოფოს პალაგაში. ცხადია, ნათესავის მოსანახულებლად მოვიდა, მაგრამ პალაგაში შემოვიდა თუ არა, ჩანთა გახსნა, წიგნი ამოიღო და გამომწოდა. „Русская поэзия в переводах Моше Шарета“ ეწერა გარეკანზე. წინასიგყვაობა კი ჩემი ახალი ნაცნობის — იაკობ შარეთისა გახლდათ. წიგნში შესულია მოშე შარეთის მიერ თარგმნილი მიხ. ლერმონგოვის, აგ. პუშკინის, დ. მერეჟკოვსკის, კ. ბალმონგის, ი. ერენბურგის, ჰენრიხ ჰაინეს, ვერლენის ლექსები.

— ეს კი არ ვიცოდი, მამათქვენი პოეგიც ყოფილა! — წამოვიძახე და დავიხარ, თუ როგორ გაუბრწყინდა სახე იაკობ შარეთს. მე მომაგონდა ათასგან წაკითხული მოშე შარეთის მოღვაწეობაზე, იმაზე, თუ როგორ იბრძოდა ებრაელთა სახელმწიფოებრიობის აღდგენისათვის. კარგა ხანს ვიბაასეთ. ამ ბაასში მივხვდი, ორიოდე დღის წინ, თუ რაგომ დარჩა უმმაყოფილო იაკობი და რაგომ მოვიდა ასე მალე პალაგაში — წიგნით ხელში. ამან კიდევ ერთხელ დამანახა წარმავლისა და მარადიულის, დღევანდელისა და საყოველდღეოს შეპირისპირება: ამ კაცს მამა ისრაელის სახელმწიფოსათვის იბრძოდა, მერე ამ სახელმწიფოს საგარეო საქმეთა მინისგრი გახდა, მოგვიანებით კი — პრემიერ-მინისგრი, ეი. მთელი სიცოცხლე სახელმწიფოს ჩამოყალიბებას შეალია. მიადწია კიდეც მიზანს, იგი ერთ-ერთი შესაძირკველი დღეს ძლიერი, წარმგაგებული სახელმწიფოსი, მაგრამ იაკობი წერს, 50-60-იან წლებში დაბადებულმა თაობამ არც იცის, თუ ვინ იყოო მოშე შარეთი. არადა, სიუმერენი იყო, მბრძანებელი, პაგრონი ქვეყნისა. დღეს კი...

ყველაფერი ეს იყო და აღარ არის!

წარსულს ჩაბარდა. ამას შვილიც გრძნობს, ხედავს, რომ მამამისი, ერთ დროს ღირსებით მოსილი, ფრიად ცნობილი პირი, დღეს აღარავის ახსოვს და მონახა მამის ხსოვნის გახანგრძლივების გზა — გამოსცა ლექსები, რომლებიც მამამისს სიჭაბუკის წლებში უთარგმნია. ამით მხოლოდ მამის ხსოვნა გაახანგრძლივა? არა ვგონებ, იმათ, ვისაც ეს პოეზია აინგერესებთ, მოშე შარეთის ნალვაწიც სჭირდებათ. ე.ი. იგი დღეს ადამიანების ინგერესებს ემსახურება და თუ პიროვნება ადამიანებს რაიმე სამსახურს უწევს, იგი კვლავაც ცოცხალია.

ახლა რომ ვთქვა, პრემიერ-მინისგრ მოშე შარეთს მთარგმნელმა მოშე შარეთმა აჯობა-მეთქი ძალიან დამგუქსავენ?

* * *

ᲡᲐᲣᲑᲐᲠᲘ დავამთავრეთ თუ არა, ვანზე გავდექი — იმჟამად ისრაელის საგარეო საქმეთა მინისგრი იყო, რაიმეში ხელი არ შევუშალო-მეთქი, გავეცალე. სამ-ოთხ წუთში მობრუნდა, მივხედი, მე დამეძებდა, დამინახა, მიმიხმო და მეუბნება:

— მიუხედავად იმისა, რომ ებრაელები 2600 წლის განმავლობაში საქართველოში ასე კარგად ცხოვრობდნენ, მე ყოველ ებრაელს მოვუწოდებ, დაუბრუნდნენ ისგორიულ სამშობლოს. ერეც — ისრაელში ველოდები მათ.

ეს სიგყვები ცხადად ახასიათებენ არიელ შარონს. მუსგად ხედავ, თუ ვინ არის, რა მისწრაფებების პიროვნებაა, რა ღირებულებები გაუხდია უმთავრესად ცხოვრებაში — სიონიზმი, სამშობლო, ებრაელთა უსაფრთხოება.

გამოხდა ხანი. ასე, ორიოდ წელი. იერუსალიმში, ქნესეთში მის კაბინეგში ვსხედვართ. ახლა მთავრობაში აღარ არის — ოპოზიციის ლიდერია. ვსაუბრობთ ფილმის სცენარზე, რომლის გადაღებასაც საქართველოში ვაპირებთ. ძალიან უშუალოა, ცხოვრების ავ-კარგში ღრმად ჩახედული, ქართველ ებრაელობას კარგად იცნობს. გადაწყდა: ფილმი უნდა გადავიღოთ.

კიდევ გადის დრო — ალბათ, ორიოდ წელი და ახლა მის ოჯახში ვხედვით ერთმანეთს. აქ, მისი რანჩოს პირველ სართულზე, ბევრი ნივთი, საგანი იქცევს ყურადღებას. ზოგი სიძველით, ზოგი ძვირფასი წარმომავლობით, ზოგიც ნახელავობით, მაგრამ არიელ შარონისთვის ყველაზე ძვირფასი განძი თანამებრძოლთა ფოტოებია. სწორედ ამათზე მიმითითებს. ერთ-ერთ ფოტოს დიდხანს შესცქერის და ამბობს:

— აღარც ერთი ცოცხალი აღარ არის — და ბიჭების სურათს ალერსით უსვამს ხელს. აქ, თავისი რაზმის წევრებთან ერთობ უშუალოა. ეს არის ნამდვილი არიელ შარონი — ჯარისკაცური სულისკვეთების ერთგული გენერალი, რომლისთვისაც თანამებრძოლთა ხსოვნა უმთავრესია.

მოგვიანებით, ოჯახურ ყოფას რომ იგონებს, გვიამბობს:

— კემპ-დევიდის შეთანხმების წინ ქაიროსთან დიდი მოლაპარაკება გვქონდა. მენახეგ ბეგინმა ეს მისია მე დამაკისრა, ამიგომ ქაიროში ხშირად ჩავდიოდი — ანვარ სადაგთთან საიდუმლო მოლაპარაკებებზე. ამ დროს დედაჩემი ავადმყოფობდა. მისი მდგომარეობის გასაგებად ყოველ საღამოს ვრეკავდი ისრაელში, დედა ყოველი დარეკვისას მეუბნებოდა: „ფრთხილად იყავი, შვილო, ხომ იცი, ეგრე იოლად არ უნდა ენდო, რამდენჯერ მოვუგყუებივართ“.

— ახლა თუ ენდობით? — ღიმილით ვეკითხები არიელ შარონს.

შარონმა შემომხედა, ფიქრმორეულმა მზერა დახარა, ერთხანს გარინდებული იჯდა, მერე ამოიოხრა.

რა ჰქნას, სწადია, ძლიერ სწადია ენდობოდეს, კეთილი მეგობლობა ჰქონდეს, მაგრამ... არაო, შენ შენს მიწას არ უნდა დაბრუნებოდო, აქედან უნდა აგყაროთო, რა ჰქნას... მამის მიერ საქართველოდან წაღებულ ხანჯალს, დედამისს რომ მუდამ ბალიშის ქვეშ ჰქონდა, დღესაც ინახავს.

* * *

ᲑᲐᲥᲠᲘ ᲞᲐᲢᲐᲠᲙᲐᲪᲘᲨᲕᲘᲚᲘᲡ მიერ ქართველი კაცის დღეგრძელობისას ნათქვამი:

— რაჯაში რომ დიდი მიწისძვრა მოხდა, ხალხი მისაშველებლად გაეშურა, დამარალებულნი ვერგმფრენებით გამოჰყავდათ — გზები ჩანგრეული იყო.

ვერგმფრენი ერთი დანგრეული სამოსახლოს თავს დაფრინავს, კიბე ჩამოუშვეს, რომ დანგრეული სახლის მცხოვრენი ვერგმფრენში ავიდნენ. კიბეზე არავინ არ ადის, ოჯახისთავი კი თავის ჯალაბთან ერთად დგას, ერთ ადგილას შექუჩულან.

— ამოდით, ამოდით, რას ელოდებით!

— ჩამოსძახიან ვერგმფრენიდან.

ოჯახის თავი კი მფრინავს ასძახის:

— ჯერ თავად ჩამოდით, გადარჩენა მომიღოცეთ, მე სახლი დამენგრა და არა ოჯახი!

რა არის ეს — ლეგენდა? შესაძლოა, ლეგენდა იყოს, მით უმეტეს იმ კაცისათვის, ვინც რეალისგურად აფასებს მოვლენებს.

მაგრამ როგორ გამოხაგავს ეს ლეგენდა ქართველი კაცის ხასიათს, მის უგეხ ოპგიმიზმს. აი, ასეთმა ადამიანებმა

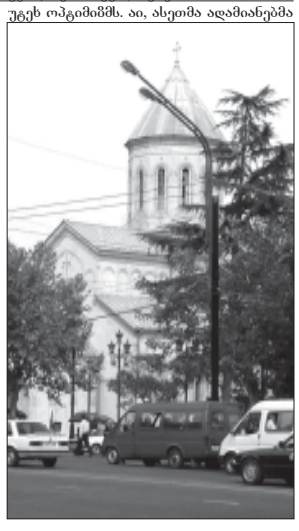

ᲫᲘᲔᲑᲐ

დაეხეტებოდა ქალაქში მხატვარი...

(ᲛᲔᲡᲐᲛᲔ ᲒᲕᲔᲠᲓᲘᲓᲐᲜ)

თუ 1851 წლს ოლქში სულ 29 ქრისგიანი ინგილო იყო, 1858 წელს მათი რიცხვი 3697-მდე გაიზარდა და 1859 წლისათვის ინგილოების დაახლოებით 80 პროცენგს უკვე დაბრუნებული ჰქონდა ქრისგიანული სარწმუნოება, რასაც ხელს უწყობდა ეკონომიკური შეღავათები და მათი რეალურად გავრცელება. მთლიანად გაქრისგიანებული სოფლებიდან ერთ-ერთი გახლავთ თასმალო, სადაც ცხოვრობდნენ ფიროსმანაშვილები (აქვე უნდა აღინიშნოს ისიც, რომ ბაქთალის ოლქში მომუშავე ზოგიერთი მაღალი თანამდებობის ქართველი ჩინოვნიკის ანგიეროვნული პოლიგიკის გამო კახის, ალიბეგლოს, მეშაბაშის, ალათიმურის, ქეთოქლოს (ნახევარი) გარდა, ყველა დანარჩენი ინგილო სოფლები 1863-1882 წლებში ხელახლა ისლამს დაუბრუნდა).

1858 წელს, 72 ოჯახიდან 4 კომლის გარდა, თასმალოს 449 ორივე სქესის მოსახლეობას უკვე აღდგენილი ჰქონდა მართლმადიდებლური ქრისგიანობა, 5 თასმალოელი დაქორწინებული იყო სიღნაღის მაზრიდან ვორონცოვის მიერ აქ ჩამოყვანილ ქართველ ქრისგიან ქალებზე.

როგორც მეფისნაცვლის მრჩეველი ბულგოვი აღნიშნავს, გ. ორბელიანის სახელზე დაწერილ ახსნა-განმარგებით ბარათში: „აქ მცხოვრებმა 11-მა ქრისგიანმა ქალმა აღნიშნა, რომ როდესაც ჩვენ გავთხოვდით, ჩვენი ქმრები იყვნენ და ახლაც არიან ქრისგიანები და ჯვარიც ქრისგიანულად დავიწერეთ“.

როგორც ჩანს, ერთ-ერთი მათგანი გახლდათ ზემო მაჩხაანელი თეკლე ტოკლიკაშვილი — ნიკო ფიროსმანაშვილის დედა. ტოკლიკაშვილების გვარი საინგილოში არ არსებობს, ხოლო ფიროსმანაშვილები დღესაც ცხოვრობენ საინგილოში. 1871 წლის ბოლოს სოფ. თასმალოში მხოლოდ სამი კომლი დარჩა მგკიცედ ქრისგიანობაზე. მათგან ორი კომლი ფიროსმანაშვილების და ერთი აღუჩაშვილისა იყო.

რუსეთის იმპერგორის 1848 წლის განკარგულების მიხედვით, იმ პირებს, ვინც ქრისგიანობას მიიღებდა, ნებისმიერ ადგილს ჩასახლების უფლება ეძლეოდა, რითაც ჩანს, ისარგებლეს ფიროსმანაშვილებმა და მარზაანში დამკვიდრდნენ.

ბაქთალის სამწლიან რუსულ სასწავლებელში 1867 წელს სწავლობდა ნიკოს მოგვარე თუ ნათესავი ილია ფიროსმანაშვილი, რომლის მამის ხსოვნაც დღეს ჩვენთვის საინგერესოა. ილიას მამა ბაქთალის მკვიდრი იკანე (მუსულმანური სახელი დიდი) ფიროსმანაშვილი 1862 წელს თავის თხოვნაში საინგილოს ეკლესიაია ბლაღოჩინის იროდიონ ეგანოიძის სახელზე წერდა: „ჩემი და ჩემი ოჯახის ქრისგიანულ რჯულზე მოქცევის დროიდან ჩემმა აღიძრა დიდი სურვილი მივეც ვანაილება რწმენის, მეფისა და სამშობლოს სასიკეთოდ ჩემს 10 წლის შვილს ილიას (დარჩინი) და 11 წლის ძმისშვილს ისააკს (ასკერი), რომლებიც მართალია სწავლობენ ჩვენი ეკლესიის მოძღვრებთან, მაგრამ მინდა მიიღონ განათლება ბაქთალის სასწავლებელში“.

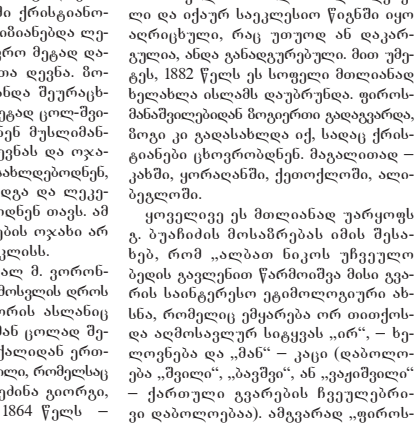

როგორც ვხედავთ, 1867 წელს თასმალოში საქმიანობდა ეკლესია, სადაც წარმოუბდა ლაბადების და სიკვდილიანობის აღწერა.

როგორც გ. ბუაჩიძე თავის წიგნში „ფიროსმანი“ (1981 წ.) წერს: „მირზაანის ეკლესიაში დაცული მეგრიკული ამონაწერების წიგნში ოთხი ნიკოლოზ ფიროსმანაშვილის დაბადების თარიღია ჩაწერილი. მათ შორის არ არის მხოლოდ მომავალი მხატვარი. მისი დაბადების შესახებ საბუთი დღემდე არაა მონახული“. რა თქმა უნდა, არც მოიძებნებოდა, რადგან არც ნიკო, არც მისი უფროსი ძმა გიორგი, არც დები: მარიამი და პეპე, მით უმეტეს მამა — ასლანი, მირზაანში არ არიან დაბადებული.

უნდა აღინიშნოს, რომ ინგილოების მიერ ბაქთალის ოლქში ქრისგიანობის აღდგენა ძალიან აღიზიანებდა ლეკებს. ბუნებრივია, იქ უფრო მეგად დაიწყო ახალმონათლულთა დევნა. ზოგიერთი გმირულად იგანდა შეურაცხყოფას, ზოგი კი, უფრო მეგად ცოლ-შვილიანები, ვერ უძლებდნენ მუსლიმანთაგან ყოველდღიურ დევნას და ოჯახიანად საქართველოში სახლდებოდნენ, სადაც რუსული ჯარი იდგა და ლეკები ხშირად ვერ დაეცემოდნენ თავს. ამ მხრივ ფიროსმანაშვილების ოჯახი არ წარმოადგენდა გამონაკლისს.

1849 წელს მეფისნაცვალ მ. ვორონცოვის მეუღლის კახში ჩამოსვლის დროს ბევრი ინგილო, მათ შორის ასლანიც მოინათლა, 1858 წელს მან ცოლად შეირთო ხუთი ქიზიყელი ქალიდან ერთი თეკლე ტოკლიკაშვილი, რომელსაც 1859 წ. თასმალოში შეეძინა გიორგი, 1862 წელს — მარიამი, 1864 წელს — პეპე და 1867 წელს — მომავალი მხატვარი ნიკო. ოთხი შვილის დედ-მამა იძულებული გახდნენ, მირზაანში აღრე ჩასახლებულ ნათესავ ფიროსმანაშვილებთან ჩასულიყვნენ.

აქედან ნათელი ხდება, თუ რაგომ არაა მირზაანის საეკლესიო წიგნში ასლან ფიროსმანაშვილის ოჯახის არც ერთი წევრის დაბადების შესახებ ჩანაწერი! ნუთუ ეკლესიაში არ დადიოდნენ? საქმე ის არის, რომ აქ ეკლესია არაფერ შუაშია, უბრალოდ ასლანის ოთხი შვილი თასმალოშია დაბადებული და იქაურ საეკლესიო წიგნში იყო აღრიცხული, რაც უთუოდ ან დაკარგულია, ანდა განადგურებული. მით უმეტეს, 1882 წელს ეს სოფელი მთლიანად ხელახლა ისლამს დაუბრუნდა. ფიროსმანაშვილებიდან ზოგიერთი გადაგვარდა, ზოგი კი გადასახლდა იქ, სადაც ქრისგიანები ცხოვრობდნენ. მაგალითად — კახში, ყორაღანში, ქეთოქლოში, ალიბეგლოში.

ყოველივე ეს მთლიანად უარყოფს გ. ბუაჩიძის მოსაზრებას იმის შესახებ, რომ „ალბათ ნიკოს უწვეულო ბედის გაელენით წარმოიშვა მისი გვარის საინგერესო ეგიმოლოგიური ახსნა, რომელიც ემყარება ორ თითქოსდა აღმოსავლურ სიგყვას „ირ“, — ხელოვნება და „მან“ — კაცი (დაბოლოება „შვილი“, „ბავშვი“, ან „ვაჟიშვილი“ — ქართული გვარების ჩვეულებრივი დაბოლოებაა). ამგვარად „ფიროსმანი უნდა ნიშნავდეს „ხელობის კაცს“ ანდა „ოსგატს“. ამგვარ ახსნაში უკვე ძევს ლეგენდა ოსგატგზე“.

ფიროსმანმა კარგად იცოდა თავისი ოჯახის წარსული, მაგრამ არაფერს, ან თითქმის არაფერს ამბობდა თავის წარსულსა და ვინაობაზე. როგორც ე. კუშნეცოვი წერს, ნიკო გულჩახვეულ, უთქმელ კაცად ითვლებოდა, რადგან გაურბოდა დაცინვას და დამცირებას, რასაც სამწუხაროდ, ხშირად აწყდებოდა ცხოვრებაში.

ნიკო ფიროსმანი თავის სამშობლოს არ ივიწყებდა. იგი ხშირად ჩადიოდა ბაქთალელის მაზრის სოფელ თასმალოში ნათესავებთან, სანამ ფიროსმანაშვილები არ გადასახლდნენ სხვადასხვა სოფლებში, სადაც, ძირითადად, ცხოვრობდნენ ქრისგიანი ინგილოები. ამის დასგურია ის, რომ მისი ორი სურათი: მეგად მრავალპლანიანი, მრავალპერსონაჟიანი ნახგები „ბაქთალელის ლუდხანა“ (რომელიც თუნუქის ნაჭერზეა შესრულებული) და „შამილი თავისი ყარაულით“ ბაქთალაში დახაგული.

აკადემიკოსი, ანდროპოლოგი მალხაზ აბდუშელიშვილი ფიროსმანის ორი ფოგოსურათით (პირველი ფოგო გადაღებულია 1880-იანი წლების დასაწყისში, ხოლო მეორე — 1916 წელს) ადგენს, რომ პირველ ფოგოსურათზე მხაგვარი დაახლოებით 16, ხოლო მეორეზე — 50 წლისაა. ამ ანგროპოლოგიური მონაცემების თანახმად, როგორც ზემოთ აღვნიშნეთ, ნიკო ფიროსმანაშვილი დაბადებულია დაახლოებით 1867 წელს. იგი 1918 წელს გარდაიცვალა 51 წლის ასაკში.

ჩვენი ვარაუდი მგკიცდება 1922 წელს დრამაგურგ შალვა დადიანის და პეპეს საუბრიდანაც. გ. ბუაჩიძე „ფიროსმანში“ წერს: „ეხლა მე 57 წლისა გახლავართ, — ეუბნება იგი (პეპე) შ. დადიანს — ნიკალაზე ორი-სამი წლით უფროსი ვარ“. ე.ი. პეპე დაბადებული 1865 წელს, ხოლო ნიკო — 1867 წელს.

6. ფიროსმანაშვილი ძალიან უბრალო ცხოვრებით ცხოვრობდა. პურის ფულს შრომით, ოფლით შოულობდა, შემოქმედების ტვირთს საკუთარ კისერზე აგარებდა. როცა მასში მხაგვრის ნაპერწკალი აინთო და აღმაფრენის ჟამი დადგა, უბრალო ინგილო კაცის შვილი ნიკალა ყოველდღიურობაზე მაღლა დადგა. როგორც ყველა ინგილო, ნიკო ფიროსმანაშვილიც ღარიბი, მაგრამ სულიერად ძლიერი, ამაყი, გულკეთილი, მძლავრი და, ამავე დროს, ხელგაშლილი იყო.

დაბოლოს, საერთოდ ე. კუშნეცოვი მართალია, რომ: „უნდა შეეფრიგდეთ იმ აზრს, რომ ფიროსმანაშვილებზე დაწერილ ყველა მასალაში, წარსულშიც, აწმყოშიც და მომავალშიც, აუცილებლად იქნება თუნდაც მცირე გამონაგონი და ყველა, ვინც კი ფიროსმანაშვილზე დაწერს რაიმეს, უნაკლოდ შეთხზავს ახალ ლეგენდას. უკეთეს შემთხვევაში, აქამდე არსებულზე უფრო დამაჯერებელს“.

ᲛᲐᲛᲔᲓ ᲒᲘᲣᲚᲘ (ᲘᲜᲒᲘᲚᲝ),
მეცნიერი, ღირსების ორდენოსანი, ჟურნალისგი.

„ᲗᲒᲘᲚᲘᲡᲝᲒᲐ“

ნახე, რა ედემია!

ნახე, რა ხედებია, ნახე, რა კაღრებია,
იქით — უნივერსიგეგი, აქეთ — აკადემია.
აქეთ იხედებიან დიდუბე და მთაწმინდა,
ნახე, რა ხედებია, რა ლამაზად გაწვიმდა?!

ნახე, რა ქედებია, ნახე, რა ედემია,
ქალები გედებია, გულს ცეცხლად გედებიან.
ლადო გუდიაშვილის ყალმით ნახაგებია.
ნახე, რა ფრესკებია, ნახე რა ხაგებია?!

სულ ქვემოთ სიონია, ზემოთ კიდევ ქაშვეთი,
შოთას ქანდაკებასთან ქუდმოხდილი გავჩერდი.
ძველკოლხური კოშკია, ძველი სოლოლაკია,
ყველაფერი სავსეა, შემოდგომა რაკია!

ჩემი დედაქალაქი ლამაზია ყველაზე,
ვერა სოლოლაკზე და სოლოლაკი — ვერაზე!
ყველანი აქ არიან, რიყე მოფენილია,
მხოლოდ ორნი გვაკლია — დავითი და ილია!

ᲨᲝᲗᲐ ᲩᲝᲩᲘᲫᲔ.
ქ. ბათუმი.

◎ კრივი

ჯანსაღი კონკურენცია საქმეს წაადგება

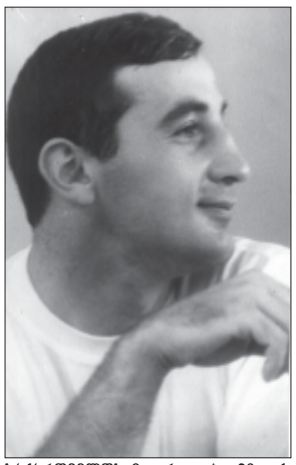

საქართველოს მოკრივეები 29 ოქტომბერს საანგარიშო-საარჩევნო ყრილობას გამართავენ. რა წარმატებებითა და პრობლემებით ხვდებიან ისინი თავიანთ ფორუმს, ამის შესახებ გვესაუბრება კრივის ეროვნული ფედერაციის პრეზიდენტი ბესიერგზე კანდელაკი.

– ორი წელიწადია, მოკრივეთა ამქარს ხელმძღვანელობ, – გვითხრა მან. – პრეზიდენტად რომ ამირჩიეს, მაშინ მთელი რიგი პრობლემები იყო ფედერაციაში. ყველაზე მტკივნეული, ცხადია, ეროვნული ნაკრების სრულფასოვანი დაკომპლექტება გახლდათ, რადგან უფროსი თაობის სპორტსმენთაგან ზოგმა თავი დაანება ვარჯიშს, ზოგმაც პროფესიულ რინგზე გადაინაცვლა. საბედნიეროდ, ერთიანი ძალისხმევით შევძელით ახალგაზრდების მოზიდვა და ჯანსაღი კონკურენციის შექმნა ნაკრებში. შედეგმაც არ დააყოვნა. წლეულს ევროპის ჩემპიონატზე 48 ქვეყანას შორის გუნდური VII-VIII ადგილები გავინაწილეთ. ფოთელმა ნიკოლოზ იზორიამ ვერცხლის მედალი დაისაკუთრა, ხოლო ჭიათურელმა კონსტანტინე კუპაგაძემ მეორედ მოიპოვა ბრინჯაოს მედალი. ორივე სპორტსმენმა წლეულსვე ათენის ოლიმპიურ თამაშებში იასპარეზა. სამწუხაროდ, სუბიექტური მიზეზების გამო ორივე ოლიმპიურ კვარცხლბეკს მიღმა აღმოჩნდა. მთელმა საქართველომ ნახა, აზერბაიჯანელთან შეხვედრისას როგორ დაჩაგრეს იზორია, არადა, მას ასლანოვი სხვადასხვა შეჯიბრებებზე სამჯერ ჰყავს ძლეული. არაობიექტური მსაჯობის მიზეზი ის იყო, რომ ოლიმპიადაზე მთავარი არბიტრი აზერბაიჯანელი გახლდათ. გაუგებრობით დამარცხდა კუპაგაძე, თორემ კოგეს კორეელის ძლევა არ გაუჭირდებოდა.

იზორია 18 წლისაა, კუპაგაძე – ოცდაერთისა, ორივე პერსპექტიული სპორტსმენია და, ვფიქრობ, ისინი მომავალში არაერთხელ გვასახელებენ. სხვაც ბევრი ვყავს ახალგაზრდა, იმედისმომცემი მოკრივე, რაშიც წლევანდელმა ეროვნულმა ჩემპიონატმა დაგვარწმუნა. გაიმარდა ქართული კრივის გეოგრაფიაც. ბოლო წლებში რამდენიმე სკოლა გავხსენით, კერძოდ, თბილისსა და კახეთში – სამსამი, ქუთაისსა და ზუგდიდში – თითო. ყრილობამდე კიდევ ორი სკოლის პრეზენტაცია გვექნება.

ყოველივე ეს არ არის საკმარისი, რადგან ჩვენთან მსაჯთა და მწვრთნელთა კვალიფიკაციაა ასამაღლებელი. არაობიექტურობთ ზოგიერთი სპორტსმენი ზოგჯერ იჩაგრება და, შესაძლოა, ასეთები საერთოდ დავკარგოთ კრივისთვის, რაც, ცხადია, დანაშაული იქნება. ძალიან გვინდა, რომ ჩვენი სპეციალისტებისთვის, რომლებიც უმეტეს შემთხვევაში შიშველი ენთუზიაზმით ემსახურებიან საშვილიშვილო საქმეს, უცხოელი პროფესიონალების მონაწილეობით სემინარები გავმართოთ. ურიგო არ იქნებოდა, ზოგიერთები საზღვარგარეთაც გაგვეგზავნა სტაჟირებაზე. მაგრამ ყველაფერ ამას ფინანსები სჭირდება. ჩვენი ბიუჯეტი კი საკმაოდ მწირია. მართალია, გარკვეულწილად გვეხმარებიან სპორტის სახელმწიფო დეპარტამენტის ხელმძღვანელები, ასევე, ცნობილი ქველმოქმედები – ბაღრი პაგარაკაცშვილი და ბიძინა ივანიშვილი, მაგრამ წინსვლისთვის მეტი სახსრებია საჭირო. ალბათ, დროა, პარლამენტმა მიიღოს კანონი სპონსორობის ინსტიტუტის შესახებ, როგორც ეს უცხოეთის ქვეყნებშია. მაშინ, მერწმუნეთ, არა მარტო კრივს, არამედ მთლიანად ქართულ სპორტს ეშველება.

– ბაგონო გიორგი, როგორც შევიტყვე, ყრილობაზე კონკურენტებიც გეყოლებათ. თქვენს ამქარში ეს განხეთქილების საბაბი ხომ არ გახდება?

– არავითარი განხეთქილება – არის მხოლოდ განსხვავებული აზრი და ეს, ვფიქრობ, აუცილებელია, რადგან ჭეშმარიტების ძიება და ჯანსაღი კონკურენცია საქმეს წაადგება. ჩემთან ერთად ფედერაციის პრეზიდენტობაზე კენჭს იყრიან ცნობილი სპორტსმენი რამაზ ფალიანი და საქართველოს დამსახურებული მწვრთნელი გიორგი ჩიხლაძე, რომელსაც ბევრი კარგი საქმე გაუკეთებია ქართული კრივისთვის და, ჭარმაგობის მიუხედავად, დღესაც აქტიურად ემსახურება მას. ყველას ჰყავს მომხრეები. უფრო მეტად ვის პროგრამას დაუჭერენ მხარს, ეს 29 ოქტომბერს გამოჩნდება. მე ჯანსაღი არჩევნების მომხრე ვარ.

– საკუთარ პროფესიულ კარიერაზე რას იტყვით, წლეულს არც ერთი ორთაბრძოლა რომ არ გაგიმართავთ...

– ჩემმა პრომოუტერმა ფრანკ უორენმა დამაღალატა. რამდენჯერმე დამინიშნა შეხვედრა უილიამსთან, მაგრამ სხვადასხვა მიზეზით ეს პაექრობები გადადო. მენეჯერის დახმარებით სარჩელი შევიტანე სასამართლოში – უორენთან ხელშეკრულებას დავარღვევ. მას შემდეგ, რაც სასამართლო გადაწყვეტილებას მივიღებ, გერმანელ პიტერ კოლს ან ამერიკელ დონ კინგს დავუკავშირდები. იმედია, ისინი ღირსეულ მეტოქეს მომიძებნიან. რაც შეეხება უილიამსს, პირველად 1993 წლის ევროპის ჩემპიონატზე ვძლიე მას, მეორედ კი სასპარინეო შეხვედრა მოვუგე. არც მესამე ორთაბრძოლაზე ვიტყოდი უარს.

– სამომავლოდ რა გეგმები გაქვთ?

– პირადზე ვერაფერს მოგახსენებთ, საქართველოს ნაკრები კი ნოემბრის მიწურულს სრული შემადგენლობით ჰალეს საერთაშორისო ტურნირზე გამოვა. მერე ბაქოში იასპარეზებს. გაზაფხულზე ეროვნული ჩემპიონატი გაიმართება და იქ გამოვლინდება ნაკრების საბოლოო ბირთვი, რომელიც მსოფლიო ჩემპიონატისთვის მოემზადება.

ამჟამად ვერის ბაღის კრივის დარბაზს ვარემონტებთ. იგი ერთ თვეში ჩადგება მწყობრში, რის შემდეგაც აღვადგენთ საპარასკევო სარეიტინგო ორთაბრძოლებს, რაც ჩვენს სპორტსმენებს ოსტგეობის დახვეწასა და საშეჯიბრო გამოცდილების გამდიდრებაში შეუწყობს ხელს, თანაც, პირველ გუნდში მოსახვედრადაც გაუხსნის გზას – ყველასთვის ღიაა ნაკრების კარი.

ესაუბრა
ვაჟა დანელია.

◎ ფეხბურთი

ინგლისელები იმედით ცოცხლობენ

ევროპულ ფეხბურთში ყველაფერი აირია. ძველი სამყაროს გუნდებში უცხოელი მოთამაშეებისა და მწვრთნელების „შემოსვევთ“ ეროვნულ საფეხბურთო კულტურას გაქრობა დაემუქრა. დღეს იერიდიულად არაფერი უშლის ხელს, ვთქვათ, „ბავარია“ მთლიანად „ბრაზილიურად“ ან „არგენტინულად“ რომ იქცეს, „რეალი“, კი დიდი ხანია უკვე მსოფლიო ნაკრებია. ვარსკვლავებს, პირველ ყოვლისა, ჩემპიონთა ლიგის მონაწილე ელიტური კლუბები ყიდულობენ, თვით ლიგა კი – ინტერნაციონალური ფეხბურთის მეხოტბედ გვევლინება.

წამყვანი კლუბებისთვის ლიგა, ეროვნულთან ერთად, ევროპაში მეორე ჩემპიონაგად იქცა. ამასთან, ამ პარალელურ ტურნირში გამარჯვება თითქმის ეროვნულ ოქროზე უფრო წონადია კლუბის იმიჯისთვისაც და შემოსავლის თვალსაზრისითაც. ისინი ორი კურდღლის მდევართა როლში გამოდიან და ვერც ერთს ვერ იჭერენ. შარშან ასე მოუვიდა „რეალს“.

„ევრო-2004“-ის დაწყებამდე გამარჯვების პრეტენდენტებად კონგინენტის დიდი ხუთეულიდან (იტალია, საფრანგეთი, ინგლისი, ესპანეთი, გერმანია) ერთ-ერთს მიიჩნევდნენ. მათ ხომ მსგავს ტურნირებში გამოსვლის დიდი გამოცდილება აქვთ. მაგრამ დღეს ფეხბურთში, ისევე, როგორც საერთოდ სპორტში, ძველი დამსახურებით შორს ვერ წახვალ... ამიტომაც, პორტუგალიაში ფეხბურთის გრანდები ტურნირის ნახევრამდეც კი ვერ მივიდნენ და, ინგლისელების გარდა, ქვეჯგუფებს ვერ გასცდნენ. ინგლისი თავგამოდებით იბრძოდა, მაგრამ პორტუგალიელებთან მატჩში პენალტების სერიით გამოეთიშა პირველობას.

ეტყობა, ინგლისელებმა სხვებზე ადრე იგრძნეს, რომ ლეგიონერთა „ინდრომს“ დიდი ხეირი არ მოაქვს ნაციონალური ფეხბურთისთვის და გადაწყვიტეს ეროვნულ საფეხბურთო ტრადიციებზე დაფუძნებული გუნდით წარსდგნენ „მუნდიალ-2006“-ზე.

ინგლისელთა მწვრთნელ ერიქსონსა და ქვეყნის ფეხბურთის ფედერაციას არაერთგზის ხაზგასმით აღუნიშნავთ, რომ მათი ერთობლივი თანამშრომლობის საბოლოო მიზანს 2006 წელს გერმანიაში გასამართი მსოფლიო პირველობა წარმოადგენს. სწორედ ამ დროისთვის უნდა დაფრთიანდნენ ის ნიჭიერი ყმაწვილები, რომლებიც ახლა იქაურ საფეხბურთო სკოლებში იმალებენ ოსტგეობას. თავსდამტყდარ კრიტიკაზე ერიქსონმა, რომელმაც „ევრო-2004“-ის დაწყებამდე რამდენიმე დღით ადრე ფედერაციასთან 2008 წლამდე კონტრაქტს მოაწერა ხელი, ასე უპასუხა: „ალბათ, დავრჩებით. დავრჩებით, ყველა ამ წარუმატებლობის მიუხედავად. მსოფლიო ჩემპიონატზე მინიმუმ ფინალამდე მიღწევას ვაპირებ“.

ძნელი სათქმელია, გამართლდება თუ არა ერიქსონის პროგნოზი.

ნაკრებში საქმე ცუდად არ უნდა იყოს: ინგლისმა პორტუგალიის ბატალიები თავაწეულმა დატოვა. თამაში, რომელიც ინგლისის ნაკრებს ერთი ბურთის უპირატესობით მიჰყავდა, წაგო „ლატარიის“ წყალობით, რომელიც ბენალტები ჰქვია. რაც არ ითქმის სხვა ჯრანდებზე – ესპანეთზე ან საფრანგეთზე. გერმანიასა თუ იტალიაზე. გუნდში შესანიშნავი აგმოსფერო სუფევს. პორტუგალიაში გამოსული თითქმის ყველა ფეხბურთელი ორი წლის შემდეგ წავა გერმანიაში. მათ შეუერთდება ქვეყნის საუკეთესო მცველი რიო ფერდინანდი, წამოიწრდებიან რუნი და ჯო კოული, აუცილებლად გამოჩნდება თითო-ოროლა ახალი ნიჭიერი ფეხბურთელი.

ერიქსონს ჰყავს ორი ვეტერანი – 29 წლის სოლ კემპბელი და პოლ სქოულზი. ევროპის პირველობაზე კემპბელი საუკეთესო მცველი იყო, მეორე კი საამდღოდ და შეუპოვრად თამაშობდა. 28 წლის გარი ნევილმა კი დაამტკიცა, რომ მასზე უკეთესი მარჯვენა მცველი დღეს ძნელად თუ მოიძებნება.

ყველაზე მეტი კითხვა დაისვა დევიდ ბეკჰემის პიროვნებასთან დაკავშირებით. ორი აცილებული პენალტის შემდეგ მისი სიკაშკაშე გულშემატკივართა და ჟურნალისტთა თვალში ოდნავ გაფერმკრთალდა. როცა ამის შესახებ ბეკჰემს უთხრეს, მან გაგულისებულმა განაცხადა: „მე ინგლისის ნაკრების კაპიტანი ვარ და პოსტიდან წასვლას არ ვაპირებ. ხალხს ყველაფრის თქმა შეუძლია, რაც კი მოესურვება. მე კაპიტანად ვრჩები. მსგავსი საკითხების გადაწყვეტა მხოლოდ ერიქსონს შეუძლია“.

რუნის გარდა, რომელიც ფეხბურთის ისტორიაში დიდი პელეს შემდეგ უნიჭიერეს ჭაბუკ მოთამაშედ ითვლება, ინგლისი გარკვეულ იმედებს ამყარებს კრის კირკლანდზე და არანაკლებ იმედისმომცემ ტოტენჰემელ ჟერმენ დეფოზე, რომელმაც ტრავმის გამო ვერ ითამაშა პორტუგალიაში.

„აი, ასეთი იმედებით იცოცხლებს უახლოესი ორი წლის განმავლობაში ნისლიანი ალბიონი, და იმ რწმენით, რომ ორმოცი წლის შემდეგ განმეორდება 1966 წლის წარმატება, როდესაც მსოფლიო პირველობის ფინალში ინგლისმა დაამარცხა გერმანიის ნაკრები“, – წერენ ინგლისური გაზეთები.

მოამზადა
უშანგი ჟიჟინაძემ.

◎ ჭრელაჭრელა

დღესასწაული უსიკვდილოდ?

თამაჯ მოგეხსენებათ, თუ გულშემატკივრები როგორ განიცდიან თავიანთი გუნდების წარმატებებსა თუ მარცხს, რასაც ზოგჯერ ტრაგედიაც კი მოჰყვება ხოლმე. მორიგი ტრაგიკული შემთხვევა იყო ამერიკის შეერთებულ შტატებში, როდესაც ერთმა ქომაგმა ქალმა უსაზღვროდ გაიხარა მათი ბეისბოლის კლუბის წარმატებით.

„ბოსტონ რედ სოკსის“ მსოფლიო სერიაში გასვლასთან დაკავშირებით ბოსტონში სტაქიურად დაიწყო მასობრივი ზეიმი, რომელშიც 60 ათასამდე კაცი მონაწილეობდა. ზეიმი თანდათან ზედახორაში გადაიზარდა, რამაც 21 წლის ქალიშვილის, კოლეჯის სტუდენტის სიცოცხლე შეიწირა.

ამას წინათ დაიღუპა ალბანელი გულშემატკივარი, რომელიც დანით დაჭრეს მასობრივი უწესრიგობის დროს, რაც მარტო ტირანაში კი არა, ათეზნიც, აყორდა ევროპის ჩემპიონებზე. ბერძნებზე ალბანეთის ნაკრების სენსაციური გამარჯვების (2:1) შემდეგ.

მაისში მოსკოვში ფეხბურთის ორი ფანატი დაიპატიმრეს თანატოლის მეტოქე გუნდის გულშემატკივრის მკვლელობის ბრალდებით.

ჩოგბურთიც ასეთი აზარტით რომ ეთამაშა

მართალია, რუსეთელი ევგენი კაფელნიკოვი დიდი ჩოგბურთიდან წავიდა, მაგრამ ახლა სხვა ტურნირებში მაინც იმარჯვებს. როგორც ინგლისური გაზეთი Independent იუწყება, გასულ კვირაში კალაშნიკოვმა (ხუმრობით ასე მოიხსენიებენ კაფელნიკოვს საჩოგბურთო წრეებში) გაიმარჯვა მოსკოვში, პოკერისტთა ტურნირზე Russian Open.

გამარჯვებისთვის მოპოვებული 10 ათასი დოლარი, შეიძლება, ძალზე უმნიშვნელო იყოს 25 მილიონდოლარიანი ქონების პატრონისთვის, მაგრამ კაფელნიკოვმა ამ გამარჯვებით ისე გაიხარა. თითქოს უიმბლდონის ტურნირი მოეგოსო, – წერს ინგლისური გაზეთი.

თუმცა არც საჩოგბურთო ტურნირებში მონაწილეობისას ამბობდა ევგენი სხვა აზარტულ თამაშებზე უარს. მას მაგჩების შემდეგ ხშირად ხედავდნენ სათამაშო სახლებში.

სტრიპტიზიორს ციხეში რა უნდა?

ვინც 4 სექტემბერს 2006 წლის მსოფლიო ჩემპიონატის შესარჩევი ტურნირის მორიგ მაგჩს – ლატვია – პორტუგალია – უყურებდა, ალბათ ახსოვს, შეხვედრის 54-ე წუთზე ფეხბურთის მინდორზე გამოვარდა ქალიშვილი, რომელსაც მხოლოდ ტრუსები ეცვა, ის პორტუგალიელ ფეხბურთელს რაკარდუ კორვალიოს ჩაეხუტა; შემდეგ თითქმის მთელი წუთი აქეთ-იქით ირბინა და ბოლოს პოლიციის თანხლებით დატოვა სტადიონი. სწორედ ამის შემდეგ პორტუგალიელებმა ორი ბურთი გაიგანეს და გაიმარჯვეს.

18 წლის ლიენე ბულდერეზე შეიქმნა სისხლის სამართლის საქმე 231-ე მუხლით – ხულიგნობა, რაც ითვალისწინებს „სტრიპტიზიორის“ ან ორ წლამდე პატიმრობას, ან იძულებით მუშაობასა და ჯარიმას 50 მინიმალური ხელფასის ოდენობით (4000 ლატი).

მაგრამ რამდენიმე დღის განხილვის შემდეგ პროკურორმა შეწყვიტა საქმე.

ქალიშვილი სისხლის სამართლის პასუხისმგებლობიდან პირობით გაათავისუფლეს. თუ ექვსი თვის მანძილზე მსგავს საქციელს ჩაიდენს, ის ციხეში ჩაჯდება.

აღსანიშნავია, რომ ლიენე ბულდერეს ასეთი გამოხტომისთვის ლატვიის ფეხბურთის ფედერაციამ ფიდეს ჯარიმა უნდა გადაუხადოს, თუ რამდენი – მოგვიანებით გაიკვეცა.

◎ ჭიდაობა

გამარჯვებულები ვეტერანებმა დააჯილდოვეს

საქართველოს ჭიდაობის ფედერაციის ყოველწლიურ კალენდარში შეგანილია ცნობილი ფალავნის, მელბურნისა და რომის ოლიმპიური თამაშების პრიზიორის, მსოფლიოს ჩემპიონის ბორგზე სხირტლაძისა და საქართველოს დამსახურებული მწვრთნელის, სეულის ოლიმპიური თამაშების ჩემპიონისა და მსოფლიოს პირველობათა არაერთგზის გამარჯვებულის დავით გოლუჯიშვილის აღმზრდელის ალექსანდრე მაისურაძის სახელობის ტურნირები თავისუფალ ჭიდაობაში.

წლეულსაც, ონის სპორტული დარბაზის ხალიჩაზე ორი ასაკის (88-89, 90-91 წლებში დაბადებულმა) 290-მდე ნორჩმა მოჭიდავემ იასპარეზა.

ალექსანდრე მაისურაძემ თავისი სახელობის პრიზით 47 კგ წონაში გამარჯვებული გიორგი გაბისიანი დაჯილდოვა, გიორგი სხირტლაძემ კი თავისი პრიზი ონელ სპორტსმენს ბექა ჭელიძეს (85 კგ) გადასცა.

ვლადიმერ იაშვილი,
ტურნირის მთავარი მსაჯი.

საფეხბურთო კლუბი „დინამო“ თბილისი ღრმა მწუხარებით თანაუგრძნობს საქართველოს ყოფილ პრეზიდენტს ბაგონ ედუარდ შევარდნაძეს მეუღლის ქალბატონ ნანული ცაბარეიშვილის გარდაცვალების გამო.

გუანტანამოს ყოფილი პატიმრები კვლავ იბრძვიან

ამერიკის გაზეთები იუწყებოდნენ, რომ გუანტანამოს ბანაკიდან განთავისუფლებული 10-25 ყოფილი პატიმარი კვლავ ჩაება შეიარაღებულ ბრძოლაში.

ამერიკელთა ამ სამხედრო-საზღვაო ბაზის ბანაკში ამჟამად ჰყავთ დაახლოებით 550 პატიმარი, რომლებიც ტყვედ იყდეს ავღანეთში თალიბებთან ომის დროს.

2002 წლის დამლევიდან ამერიკის შეერთებულმა შტატებმა გაათავისუფლა სულ 202 კაცი, რომელთაგან 146 უპირობოდ გაათავისუფლეს, 56 კი – გადასცეს თავთავიანთი ქვეყნების ხელისუფლებს. ამ ბოლო ხანებში სულ უფრო ხშირად ვრცელდება ინფორმაცია იმის თაობაზე, რომ ზოგიერთმა ყოფილმა პატიმარმა კვლავ მოკიდა ხელი იარაღს. მაგალითად, ავღანეთში სექტემბერში მოკლეს მაული გაფარი, რომელიც მანამდე მეთაურობდა თალიბების ერთ-ერთ რაზმს, და ჩაკარდა ტყვედ 2001 წელს.

თებერვალში ამერიკელებმა გაათავისუფლეს გაფარი, ჩამოართვეს მას სტანდარტული ხელწერილი შეიარაღებული ბრძოლის შეწყვეტის შესახებ და დააბრუნეს ავღანეთში, სადაც იგი კვლავ სათავეში ჩაუდგა თალიბების მებრძოლ რაზმს. გაფარის რაზმის წევრებმა მოკლეს გაეროს წარმომადგენელი ინჟინერი და სამი ავღანელი ჯარისკაცი.

იგივე შეიძლება ითქვას თალიბთა მეორე ყოფილ მეთაურზე – მოლა შახბაზზე, რომელიც გასულ წელს გუანტანამოს ბაზიდან განთავისუფლების შემდეგ დაბრუნდა თალიბების რაზმში. იგი მოკლეს მიმდინარე წლის ბაფხულში ერთ-ერთი ბრძოლის დროს.

გუანტანამოს ბაზის ყოფილმა პატიმარმა – დანიის მოქალაქემ სლიმან ჰაჯ აბდერაჰმანმა ასევე დაღო პირობა შეიარაღებული ბრძოლის შეწყვეტის შესახებ. თუმცა, ამ ბოლო თვეების განმავლობაში, იგი დანიის მასობრივი ინფორმაციის საშუალებებით აცხადებდა, რომ მის მიერ ხელმოწერილ ბარათს მხოლოდ „ტუალეტის ქაღალდის“ ფასი აქვს, და აპირებს კვლავ ჩავიდეს ჩეჩნეთში საბრძოლველად. გარდა ამისა, სლიმან ჰაჯ აბდერაჰმანმა ისიც აღნიშნა, რომ დანიის პრემიერ-მინისტრს მიიჩნევს ტერორისტული აქტის განხორციელების კანონიერ ობიექტად.

ფალუჯში ხელთ იგდეს ზარქავის თანაშემწე

რეგიონს ამერიკელი სამხედროები იგყობინებიან, მათ შეძლეს აბუ მუსაბ ზარქავის ხელმძღვანელობით მოქმედი ექსტრემისტული დაჯგუფების ერთ-ერთი ლიდერის შეპყრობა.

ამერიკის შეერთებული შტატების წარმომადგენლები ჯერჯერობით არ ამხელენ ფალუჯში ღამის რეიდის დროს ტყვედ აყვანილი ამ მოთარეშისა და კიდევ ხუთი სხვა ადამიანის ვინაობას.

აბუ მუსაბ ზარქავის ხელმძღვანელობით მოქმედი „თაუჰიდის და ჯიჰადის“ დაჯგუფების წევრები გამოირჩევიან იმით, რომ მხეცურად ეპყრობიან მძევლად აყვანილ პირებს. ამ დაჯგუფების არაერთხელ უკისრია პასუხისმგებლობა ტერორისტული აქტების განხორციელებისა და მძევლების დახოცვისათვის. დაჯგუფების მიერ გადაღებულ ვიდეოფირებს, რომლებზეც აღბეჭდილია მძევლად აყვანილი ადამიანის სიკვდილით დასჯის სცენები, დროდადრო უჩვენებენ არაბული ტელეარხები, კერძოდ, „ალ-ჯაზირა“.

ამერიკელთა ავიაცია მთელი ღამის განმავლობაში ბომბავდა ფალუჯს, ცდილობდა რა ჩაეხშო წინააღმდეგობა ამ მეამბოხე ქალაქში. დაბომბვის შედეგად დაიღუპა ორი და დაიჭრა სამი კაცი.

როგორც ვარაუდობენ, ზარქავი კვლავ ქალაქში უნდა იმყოფებოდეს.

მისი გადაცემის შესახებ ერაყის დროებითი მთავრობის მოთხოვნას უარით უპასუხა ფალუჯის ხელისუფლებამ.

ᲛᲝᲙᲚᲔᲓ

იაპონიის დასავლეთ ნაწილს ელის წარღვნა კლიმატის დათბობისა და ტაიფუნების შედეგად. უკანასკნელი 30 წლის განმავლობაში მეცნიერები აფიქ-

სირებენ ოკეანეში წყლის დონის გამუდმებულ მომატებას ქვეყნის დასავლეთ აკვატორიაში. წყლის დონემ იქ საშუალოდ 7 სანტიმეტრით აიწია, რასაც მეცნიერები უკავშირებენ წყლის სითბურ გაფართოებას, რასაც განაპირობებს ტემპერატურის მატება.

* * *

შარლი იმ მინისტრების დათხოვნით იმუქრება, რომლებიც მისი გეგმის წინააღმდეგ გაილაშქრებენ. ჯერჯერობით კი ძალთა განლაგება მოწმობს, რომ პალესტინელთაგან ის-

რაელის ცალმხრივი გამოყოფის გეგმა ქნესეთში, ალბათ, ვერ მიიღებს კვალიფიციური უმრავლესობის მხარდაჭერას. ეს კი ნიშნავს, რომ არსებობს პრემიერის მიერ საერთო-ეროვნული რეფერენდუმის გამოცხადების პერსპექტივა.

* * *

ბაერმ უარი განაცხადა სადამ ჰუსეინის სასამართლო პროცესში მონაწილეობაზე. როგორც ამ საერთაშორისო ორგანიზაციის გენერალურმა მდივანმა კოფი ანანმა თქვა, გაეროს არა აქვს ერაყელი მოსამართლეების დახმარებისა და ბაღდადში კარლა დელ პონტეს გაგზავნისათვის საჭირო მანდატი. „გენერალურმა მდივანმა ამ ცოგა ხნის წინ განაცხადა, რომ გაეროს წარმომადგენლებმა არ უნდა მიიღონ მონაწილეობა იმ პროცესებში, რომლებიც განსასჯელის სიკვდილით დასჯას ითვალისწინებენ“, – აღნიშნა გაეროს პრესსამსახურის ხელმძღვანელმა.

* * *

იაპონიაში გამოავლინეს ძროხის ცოფის ახალი შემთხვევა. ერთ-ერთი ფერმის სასაკლაოზე პოლშტეინის ჯიშის ექვსი წლის ძროხაზე განხორციელებულმა წინასწარმა ტესტმა დადებითი შედეგი მოიგანა. იაპონიის ხელისუფლებამ სასწრაფოდ გასცა განკარგულება ფერმასა და მის მიმდებარე რაიონებში კარანგინის შემოღების შესახებ.

ᲐᲮᲚᲝ ᲐᲦᲛᲝᲡᲐᲕᲚᲔᲗᲘ „ᲥᲐᲝᲡᲨᲘ ᲔᲤᲚᲝᲑᲐ“

ბაერს გენერალური მდივნის მოადგილემ პოლიტიკურ საკითხებში განაცხადა, რომ უცხოთის ქვეყნების მონაწილეობის გარეშე შეუძლებელი იქნება ისრაელ-პალესტინის კონფლიქტის მოგვარება.

გაეროს უშიშროების საბჭოს სახელმე მომზადებულ მოხსენებაში კირან პრენდერგასტმა აღნიშნა, რომ „რეგიონში იზრდება უბედურების წინათგრძნობა, პალესტინის ტერიტორიები კი თანდათანობით ეფლობა ქაოსში“. მან მოუწოდა კონფლიქტში ჩაბმულ მხარეებს შეწყვიტონ ძალადობა და დაიწყონ მოლაპარაკება.

თუმცა, პრენდერგასტმა განაცხადა, რომ პრობლემის მშვიდობიანი გზით მოგვარება შეუძლებელი იქნება, თუ ამ პროცესში არ ჩაებმებიან სხვა სახელმწიფოების ან ორგანიზაციების წარმომადგენლები.

კირან პრენდერგასტის თქმით, პალესტინელთა აჯანყების (ინტიფადის) დაწყების შემდეგ უკვე დაიღუპა 3839 პალესტინელი და 979 ებრაელი. ამავე პერიოდში დაიჭრა დაახლოებით 36 ათასი პალესტინელი და 6297 ებრაელი.

არც ერთი მხარე არ ასრულებს ევრეთ წოდებული „საგზაო რუკის“ მიხედვით ნაკისრ ვალდებულებებს. როგორც ცნობილია, ეს შეთანხმება შეიმუშავეს გაეროს, ევროკავშირის, ამერიკის შეერთებული შტატებისა და რუსეთის მონაწილეობით.

გაეროს გენერალური მდივნის მოადგილეს მიაჩნია, რომ ისრაელმა უნდა შეწყვიტოს ძალის გამოყენება, ამავე დროს, მან მოუწოდა პალესტინის ავტონომიის ხელისუფლების წარმომადგენლებს, მიიღონ ზომები ტერორისტული დაჯგუფებების ლიკვიდაციისა და უშიშროების სფეროში რეფორმების განხორციელებისთვის.

პალესტინის ტერიტორიებზე გაეროს ჰუმანიტარული მისიის მოხსენებაში ხაზგასმულია, რომ ღაზის სექტორის ჩრდილოეთ ნაწილში ისრაელის არმიის მიერ განხორციელებული სამხედრო ოპერაციის შედეგად, რომელიც 17 დღის განმავლობაში გრძელდებოდა, უსახლკაროდ დარჩა 700-ზე მეტი კაცი, მიყენებულმა ზარალმა კი 3 მილიონ დოლარს გადაჭარბა.

თურქმენეთში ახალი მეჩეთი გაიხსნა

თურქმენეთში გაიხსნა ახალი მეჩეთი, რომელიც ერთბაშად 10 ათას მლოცველს დაიტევს.

მეჩეთი ააგეს თურქმენეთის ერთ-ერთ პატარა სოფელში, რომელშიც დაიბადა ქვეყნის პრეზიდენტი საფარმურატ ნიაზოვი. მეჩეთს ამშვენებს 90-90 მეტრი სიმაღლის ოთხი მინარეთი.

ზოგიერთი შეფასებით, ამ საკულტო ნაგებობის მშენებლობა 100 მილიონი ამერიკული დოლარი დაჯდა.

მეჩეთის კედლებზე ამოკვეთილია ციტატები თურქმენბაშის ნაწარმოებებიდან, აგრეთვე, ნაწყვეტები ყურანიდან.

მეჩეთის თაღი ვერგმფრენების მეშვეობით დაამონტაჟეს. აშხაბადის მახლობლად მდებარე სოფელ ქიფჩაკში მეჩეთს აშენებდა საფრანგეთის ერთ-ერთი სამშენებლო კომპანია.

როგორც იტყობინებიან, მეჩეთი გახდება საფარმურატ ნიაზოვის დიდის პატივსაცემად მშენებარე მემორიალური კომპლექსის ნაწილი. თურქმენეთის ტელევიზია იუწყებოდა, რომ მეჩეთი უდიდესი იქნება მთელს ცენტრალურ აზიაში.

სახელმწიფო მასობრივი ინფორმაციის საშუალებათა წარმომადგენლებისათვის მიცემულ ინტერვიუში ნიაზოვმა განაცხადა, რომ სიტყვები მისი ნაწარმოებიდან, რომლებიც ამოკვეთილია მეჩეთის კედლებზე, უნდა გახდეს „მანათობელი ვარსკვლავი“, თურქმენეთის ამჟამინდელი და მომავალი თაობებისთვის.

პარასკევის ლოცვის შემდეგ, ტრადიციულ სამოსში გამოწყობილმა სტუმრებმა მიიღეს მონაწილეობა საზეიმო ღონისძიებაში, რომლის გამოც, მსხვერპლად შესწირეს მთელი ცხვრის ფარა. საზეიმო ცერემონია ფეიერვერკით დასრულდა.

საქართველოს რესპუბლიკა
№ 247. კვირა. 24 ოქტომბერი. 2004 წელი.

ყველაფერი ჯანმრთელობაზე

გრძელი ფეხები — მტკიცე გული

რაც უფრო გრძელი ფეხები აქვს ქალს, მით ნაკლებია რისკი, რომ მას გულის დაავადება განუვითარდეს — ეს ბრიტანელმა მკვლევარებმა დაადგინეს. 60 წლიდან 79 წლამდე ასაკის 4 ათასი ქალი გამოიკვლიეს. აღმოჩნდა, რომ რისკის ტრადიციული ფაქტორის გათვალისწინებით (ისეთებისა, როგორიც არის ჭარბი წონა, მავნე ჩვევები, სოციალური მდგომარეობა) ფეხების სიგრძე აღმოჩნდა მნიშვნელოვანი მაჩვენებელი: ფეხების ყოველი „მეტრი“ 4,3 სანტიმეტრი 16 პროცენტით ამცირებს გულის დაავადების შესაძლებლობას.

ყავისფერი ბრინჯი უფრო სასარგებლოა

ყავისსფერ ბრინჯს, რომელიც სულ უფრო პოპულარული ხდება აზიის ქვეყნებში, შეუძლია ადამიანი დაიცვას ალცჰიმერიით გამოწვეული მოხუცებულობის ჭკუასუსტობისაგან. როგორც იაპონელმა მეცნიერებმა დაადგინეს, თეთრთან შედარებით ყავისფერი ბრინჯი შეიცავს ტვინის მოქმედებისათვის უთუოდ საჭირო 10-ჯერ მეტ ნივთიერებებს, რომლებიც ამ მძიმე სენის თავიდან აცილების საშუალებას იძლევა. ექსპერიმენტებით დადგინდა, რომ ყავისფერი ბრინჯი ადამიანის ბეტა-ამლოიდისაგან იცავს. მკვლევართა ვარაუდით, ალცჰიმერიით დაავადებისას სწორედ ეს ცილა ილექება ტვინში, აზიანებს მის სტრუქტურებს და ამცირებს გონებრივ უნარს. ამჟამად აღნიშნული დაავადება მსოფლიოში აწუხებს დაახლოებით 18 მილიონ ადამიანს და შესაძლებელია ეს ციფრი 34 მილიონამდე გაიზარდოს, ამასთან ავადმყოფთა 31 პროცენტი იქნებიან განვითარებული ქვეყნების მცხოვრებლები, სადაც სიცოცხლის ხანგრძლივობის უფრო მაღალი დონეა.

ქალის მკერდი და კოსმოსური ტექნოლოგიები

ქალებს, რომლებმაც მკერდის გასადიდებლად ოპერაციის გაკეთება გადაწყვიტეს, ტიტანის იმპლანტატებს ურჩევს გერმანელი ექიმი ზია საინგლენი. ასეთი მასალები შეუძლია პრაქტიკულად გამოიყენოს ყველა ქალმა 60 წლის ასაკამდე, მაგრამ ისინი ყველაზე ეფექტიანია პატარა და ფორმადაკარგული მკერდის კორექციისათვის. იმპლანტატის შემვსებად გამოიყენება იგივე სილიკონგელი, მაგრამ მისი გარე არსი დაფარულია ტიტანის — პრაქტიკულად მარადიული ლითონის — მეტად თხელი ფენით, რომელსაც კოსმოსურ ტექნიკაში იყენებენ. ტიტანი ასეთი დელიკატური მიზნებისათვის შეარჩიეს სწორედ მისი იმ თვისების გამო, რომ იგი ამბსოლუტურად ინერტულია ადამიანის ორგანიზმის ქსოვილების მიმართ. ტიტანის იმპლანტი მდგრადია ინფექციებისადმი, არ იწვევს ალერგიას ან მოწყვეტის რეაქციას, მის ირგვლივ არ იქმნება ნაწიბური ან კაფსულა, რასაც ხშირად ვხვდებით ჩვეულებრივი სილიკურ იმპლანტატებთან დაკავშირებით.

ქორე სიმენონის ოდისეა თუ ოდესეა?..

სახელგანთქმულ პროზაიკოსს უყვარდა „ზღვისპირეთის მარგალიტში“ ჩასვლა

„კვლავ სახარულით ჩამოვიდოდი სსრ კავშირში და, რასაკვირველია, აყვავებულ ოდესაში. ვაგლახ, რომ ექიმები მოგზაურობას მიკრძალავენ“...

— ასეთი წერილი გამოუგზავნა, სიკვდილამდე ცოტა ხნით ადრე, მწერალმა ოდესის ლიტერატურულ მუზეუმს...

სამი გატაცება

ბელგიური წარმოშობის ფრანგი ჟორჟ სიმენონი ძირითადად ცნობილია, როგორც დეტექტიური ჟანრის ოსტატი. შერლოკ ჰოლმსისა და ერკიულ პუაროს მიყოლებით, მის მიერ მოფიქრებული კომისარი მეგრე „ყველა დროისა და ხალხის მაძებრად“ ითვლება. დიდი ლიტერატორის პიროვნება სწორედ ამ უნივერსალურ პოლიციელთან ასოცირდება — მძიმე შავი პალტოთი, ქვაბურა ქუდით, ჭაღარა საფეთქლებითა და ჩიბუხების კომპლექტით. კომისარი — კომისრად, მაგრამ სიმენონის კალამს სხვა რომანებიც ეკუთვნის, რომლებსაც კრიტიკოსები სოციალურ-ფსიქოლოგიურად მოიხსენიებენ.

მწერალს სამი ძირითადი გატაცება ჰქონდა: ლიტერატურული შრომა, მოგზაურობანი და მშვენიერი სქესი.

„ინტიმურ მემუარებში“ იგი ამტკიცებს, თითქოს 10 000 (ათი ათასი) ქალთან იწვა. პრინციპულმა მკვლევარებმა კი დაადგინეს: იმ მანდილოსანთა ჭეშმარიტი რიცხვი, ვინც ბაგონი ჟორჟის სექსუალური მაძიებლობის ობიექტად იქცნენ, დაახლოებით 1500-ია. მოშურნენი სიმენონს ჰომოსექსუალიზმში ადანაშაულებენ და ჩარლი ჩაპლინთან რომანსსაც კი მიაწერდნენ. ამასთან ბოროტი ენები ამტკიცებდნენ, თითქოს საპირისპირო სქესის მიმართ ის არცთუ ისე მომთხოვნი გახლდათ.

საიდან ლიტერატურულ გენიას ასეთი „ყველაფრის მჭამელობა“? მკვლევართა აზრით, საქმე ჟორჟის პირქუშ ღელვაში იყო, რომელიც ყოველთვის თრგუნავდა შვილს. მას უყვარდა მშობელი, თუმცა ვერც საპასუხო ალერსს გრძნობდა, ვერც სითბოს. მთელი სიცოცხლე ჟორჟი ღელას ფულს უგზავნიდა, რაც მშობელმა სიკვდილის წინ უკან დაუბრუნა — კაპიკიც არ დაუკლია...

ოდესელი ფრიდას გავლენა

ცხოვრებაში სიმენონმა 27-ჯერ შეიცვალა ადგილი და დიდხანს რჩებოდა ხუთ ქვეყანაში — მორიგეობით. ორჯერ ოდესა მოინახულა. ამ საბჭრეთ პალმირაში მწერლის ყოფნის მგკიცებულებანი და მისი ბიოგრაფიის სხვა, ნაკლებცნობილი წვრილმანები მარცვალ-მარცვალ შეკრიბა ოდესის ლიტერატურული მუზეუმის საზღვარგარეთული ლიტერატურის სექტორის გამგემ ანა პოლტორაცკაიამ.

საარქივო დოკუმენტებიდან ირკვევა, რომ „1933 წლის 20 ივნისს სტამბოლიდან ოდესაში, იტალიური ხომალდით „კვირინალი“, ჩამოვიდა ფრანგი ჟურნალისტი ჟორჟ სიმენონი მეუღლესთან, მხატვარ ტიეისთან ერთად. ისინი სასტუმრო „ლონდონში“ დაბინავდნენ. ქალაქში უცხოელ ცოლ-ქმარს ავტომობილი „ლინკოლნი“ ესახურებოდა. 25 ივნისს სტუმრები ბათუმს გაეშგზავრნენ თბომავალ „გრუზიათი“.

სიმენონის პირველი რეპორტაჟები ოდესაზე ფრანგულ ყოველკვირეულ „ღელვაში“ გამოქვეყნდა (1934 წ.). რამდენიმე წლის წინათ პარიზში გამოვიდა მწერლის წიგნი „ჩემი სწავლა. 1931-1946-ის რეპორტაჟები“. მოგონებანი ოდესასა და ბათუმზე შევიდა თავში „ხალხი, რომელსაც ჭამა უნდა“.

— ჟორჟ სიმენონი ღარიბ ოჯახში იზრდებოდა, რომელსაც ძლივს არჩენდა კლერკი მამა. მათ სახლში, მდგმურებს შორის, რუსი სტუდენტებიც იყვნენ. ერთ-ერთი გახლდათ ოდესელი რევოლუციონერი ქალი ფრიდა სგავიცკაია, რომელიც გამუდმებით იწვევდა ბელგიის პოლიციის ინტერესს. ის არაერთხელ შეხვედრია ლენინს, მასთან მიმოწერაც ჰქონდა. „რა დაემართებათ მდიდრებს, როცა ხელისუფლებაში ღარიბები მოვლენ?“ — ეკითხებოდა ნორჩი ჟორჟი ფრიდას და პასუხად ისმენდა: „ჩვენ მოვკლავთ მათ“. ამასთან, ქალის გავლენით ეწაფებოდა რუსულ კლასიკას — პუშკინს, გოგოლს, დოსტოევსკის, ჩეხოვს... — გვიამბობს ანა პოლტორაცკაია.

იხ. მე-7 გვ.

ქრონოგრაფი

1932 წლის 26 ოქტომბერი

საბჭოთა კავშირის უმაღლესი ხელმძღვანელობის წარმომადგენლები, მათ შორის ი. ბ. სტალინი. ვ. მ. მოლოტოვი, კ. ე. ვოროშილოვი შეხვდნენ მწერლებს, რომლებიც შეიკრიბნენ მაქსიმ გორკის სახლში, მოსკოვში, „მალაია ნიკიტსკაიაზე“ მდებარე მდიდრულ ბინაში, რომელიც ფ. ო. შეხტელმა აუშენა ერთ-ერთ ძმა რიაბუშკინს. სწორედ ამ შეხვედრაზე უწოდა სტალინმა მწერალს „ადამიანთა სულების ინჟინერი“ და დასძინა, რომ „სულის წარმოება“ უფრო მნიშვნელოვანია, ვიდრე ტანკებისა. თავდაცვის სახალხო კომისარმა ვოროშილოვმა სცადა, გამოქომაგებოდა ტანკებს, მაგრამ მას სიტყვა ბელადმა გააწყვეტინა...

1873 წლის 27 ოქტომბერი

ამერიკის ილინოისის შტატის ფერმერმა ჯოზეფ ჯლიდენმა დააპატენტა სრულყოფილი ეკლიანი მავთულხლართი, რომელსაც, პრინციპში, მისცა ის სახე, დღესაც რომ ვიყენებთ. ამ გამოგონებამ უკვე მომდევნო წლიდანვე ფართო გამოყენება პოვა, რევოლუციური ცვლილება შეიტანა რა ამერიკის შეერთებული შტატების დიდი დაბლობების ცხოვრებაში. მაჟთულხლართებისგან დამზადებული იაფი ღობეების წყალობით ფერმერები, რომლებიც მსხვილფეხა რქიან პირუტყვს აშენებდნენ, უკვე აღარ სარგებლობდნენ კოვბოების მომსახურებით, რანჩოების მფლობელები კი უფრო ადვილად იცავდნენ თავიანთ ნათესებს ცხოველებისგან.

1940 წლის 28 ოქტომბერი

საბერძნეთმა ნეიტრალიტეტი გამოაცხადა დაწყებულ საერთო-ევროპულ ომში, უარყო ფაშისტური იტალიის მიერ წაყენებული ულტიმატუმი, ამ ქვეყნისათვის საბერძნეთის მთელი რიგი სტრატეგიული რაიონების გადაცემის შესახებ. და იმავე დღეს, იტალიელების 10 დივიზია შეიჭრა საბერძნეთში ალბანეთის ტერიტორიიდან, რომელიც იტალიელებმა 1939 წლის გაზაფხულზე დაიპყრეს. მაგრამ სულ რაღაც სამი კვირის შემდეგ, საბერძნეთის არმიამ მოახერხა განდევნა ქვეყნიდან იტალიელები და თვითონ შეაღწია ალბანეთის ტერიტორიაზე. მას შემდეგ, 28 ოქტომბერი, დღე, როცა ბერძენმა ხალხმა საკადრისი პასუხი გასცა აგრესორს, ქვეყანაში აღინიშნება, როგორც ეროვნული დღესასწაული.

1889 წლის 29 ოქტომბერი

ინგლისის მთავრობამ საგანგებო ქარტიით გადასცა სამხრეთ აფრიკაში ბუნებრივი რესურსებით ძალზე მდიდარი ბრიტანეთის უზარმაზარი სამფლობელოები, „ბრიტანეთის სამხრეთ აფრიკის კომპანიას“, რომელიც დააარსა 36 წლის ინგლისელმა სესილ როდსმა. რამდენიმე წლით ადრე კი ამ მსხვილმა კოლონიზატორმა-მეწარმემ შექმნა ალმასების მომპოვებელი კომპანია „დე ბირსი“, რომელიც დღემდე წარმატებით მოქმედებს. 1895 წელს როდსის პატივსაცემად, რომელიც უკვე იმ დროისთვის ლორდი იყო, მისდამი დაქვემდებარებულ კოლონიას უწოდეს როდზია. დღეს ეს ტერიტორია გაყოფილი აქვთ ზიმბაბვეს და ზამბიას.

1961 წლის 30 ოქტომბერი

ახალი მიწის იმიერპოლარულ პოლიგონზე განხორციელდა კაცობრიობის ისტორიაში თავისი სიმძლავრით რეკორდული საბჭოთა თერმო-ბირთვული ბომბის აფეთქება, რომელიც თავისი ძალით შეადგენდა ხიროსიმაზე ჩამოგდებული 3 ათასი ბომბის სიმძლავრეს უტოლდებოდა. 100 მეგატონის ნომინალური სიმძლავრის 8-მეტრიანი ჭურვი ჩამოგდეს ტუ-95 სტრატეგიული ბომბდამშენიდან და იგი აფეთქდა ნახევარი სიმძლავრით დაახლოებით 4 ათასი მეტრის სიმაღლეზე. ეს იარაღი შეიმუშავეს ა. დ. სახაროვის ხელმძღვანელობით დაამზადეს ზეგასაიდუმლოებულ ქალაქ საროვში, რომელსაც მაშინ კოდური სახელი — არზამასს-16 ეწოდებოდა.

1517 წლის 31 ოქტომბერი

ყველა წმინდანის დღის წინათ 34 წლის ავგუსტინელმა ბერმა, თეოლოგიის დოქტორმა და ვიტენბერგის უნივერსიტეტის პროფესორმა მარტინ ლუთერმა გერმანიის პატარა ქალაქ ვიტენბერგის ეკლესიის კარიბჭეზე მიაჭედა თავისი სახელგანთქმული 95 თეზისი ინდულგენციებით ვაჭრობის წინააღმდეგ. ამ დოკუმენტის თანახმად, ქრისტიანის მიეტევებოდა ცოდვები მხოლოდ გულწრფელი მონანიების შემთხვევაში და ამის შეცვლა არ შეეძლო არანაირ ქაღალდს, რომლებითაც ფართო ვაჭრობა, არსებითად, სხვა არაფერი იყო, თუ არა თაღლითობა. ამ უდიდესი საზოგადოებრივი რეზონანსის მქონე გამოსვლით დაიწყო კიდეც რეფორმაციის დიდი ეპოქა.

ჯეკ ნიკოლსონი: „მე ზოლოდ 67 წლის ვარ!“

ჯეკ ნიკოლსონს 67 წელი შეუსრულდა, მაგრამ კინოს ნორჩი მოყვარულებიც კი ვერ რჩებიან გულგრილი, როცა ეკრანიდან მათ მსახიობის თვალები უყურებს. თუმცა, როგორც ამბობენ, თვით ნიკოლსონიც უპირატესობას ახალგაზრდა გოგონებს ანიჭებს. როცა ნიკოლსონი ბოლოს იმყოფებოდა რუსეთში, მას თან ახლდა მსახიობი ლარა ფლინ ბოილი. გავიდა სულ ცოტა დრო და ჩვენ შევიტყვეთ, რომ ლარა და ნიკოლსონი ერთმანეთს დაშორდნენ. ახლა ჯეკის გული, როგორც ამბობენ დაიპყრო კიდევ უფრო ახალგაზრდა ინგლისელმა მანეკენმა კეიტ მოსმა. ნუთუ ნიკოლსონი შეელევა თავისუფალ ცხოვრებას და დაიდგამს ქორწინების უღელს?

ბაბუა და გოგონა

— მისტერ ნიკოლსონ, აპირებთ ცოლის შერთვას თუ თავისუფლება თქვენთვის უფრო მეტად ფასობს?

— ერთხელ უკვე ვიყავი დაქორწინებული და მაშინ თავს საკმაოდ კომფორტულად ვგრძნობდი ცოლიანი მამაკაცის რანგში. ჩემს რჩეულს სანდრა ნაიტი ერქვა. 1964 წელს დაბადა ჩვენი უფროსი ქალიშვილი ჯენიფერი. ახლა კი ძალზე მომწონს უცოლო კაცის ცხოვრება და უახლოეს მომავალში არაფრის შეცვლას არ ვაპირებ.

— მომიტევეთ ცოტა უხერხული კითხვისთვის, მაგრამ ხშირად გხედავენ ლამაზი, თქვენზე გაცილებით ახალგაზრდა ქალების საზოგადოებაში. მართალია, რომ ლარა ფლინ ბოილი კეიტ მოსზე გაცვალეთ?

— ჯერ ერთი, არასდროს ვუკეთებ კომენტარს ჭორებს ჩემს პირად ცხოვრებაზე. და არასდროს მომწონდა, როცა იგივე ლარა ფლინ ბოილი ჟურნალისტებს რაღაც-რაღაცეებს უამბობდა ჩვენი ურთიერთობის შესახებ. თუმცა, უნდა ითქვას, რომ ლარა ჭკვიანი, მომხიბლავი და ძალზე ნიჭიერი ქალია. იგივე ითქმის კეიტ მოსზეც. და მეორეც, ვფიქრობ, რომ ასაკს არ ენიჭება განსაკუთრებული მნიშვნელობა ადამიანებს შორის ურთიერთობაში. თანაც, მე ხომ სულ რაღაც 67 წლის ვარ!

— მაგრამ თქვენ ხომ უკვე ბაბუა ხართ...

— სამი შვილი და ერთი შვილიშვილი მყავს. ჩემს უფროს ქალიშვილს ჯენიფერს წელს 30 წელი შეუსრულდა და სწორედ მას 1996 წელს შეეძინა ბიჭი, რის შედეგადაც ბაბუა გავხდი. ჩემი მომდევნო ქალიშვილი ლორეინი 14 წლისაა, ჩემი ვაჟი — რეიმონდი კი მხოლოდ 12 წლის. ვცდილობ, მათთან ერთად რაც შეიძლება მეტი დრო გავატარო. საიდუმლოდ ეტყვით, რომ სპეციალურად წავიკითხე რამდენიმე წიგნი თემაზე: „როგორ დავამყაროთ ურთიერთობა საკუთარ შვილებთან“.

— ცხოვრების ხელახლა დაწყება რომ შეიძლებოდეს, რამეს თუ შეცვლიდით?

— ჩემს ბიოგრაფიაში ძალზე ცოტაა ისეთი ეპიზოდები, რომელთა გამოც, ვნანობდი. ამიტომ, არ ვფიქრობ, რომ ბევრ რამეს შევცვლიდი. ბავშვობიდანვე მსურდა გავმხდარიყავი მსახიობი, თუმცა, ამ პროფესიის დაუფლება იოლი არ ყოფილა. სამსახიობო ხელოვნების შესწავლას, საერთო ანგარიშით, 12 წელი მოვანდომე, და ის ადამიანები, რომლებიც კარგა ხანია მიცნობენ, დაგიდასტურებენ, რომ ერთხელაც არ გამიცდენია გაკვეთილი. მე მომწონდა სწავლა, ჩემს მასწავლებლებს შორის თვით ლი სტრასბერგი იყო. იგი ლეგენდარული ადამიანია, რომელიც გასული საუკუნის 30-იან წლებში სპეციალურად ჩავიდა რუსეთში, რათა პირადად გაეცნო სტანისლავსკი და მისი სამსახიობო ხელოვნების სისტემა... მეც რამდენიმე წლის წინ ვიმყოფებოდი რუსეთში, მოსკოვის საერთაშორისო კინოფესტივალზე. ძალზე მომეწონა მოსკოვი, გავიცანი მრავალი საინტერესო ადამიანი. იმის პატივიც კი მხვდა წილად, რომ წარმადგინეს თქვენს პრეზიდენტთან ვლადიმერ პუტინთან!

— განუხორციელებელი ოცნებები თუ დაგრჩათ? „ოსკარი“ სამჯერ მიიღეთ, ყოველი ფილმისთვის ბრავალმილიონიან ჰონორარებს გიხდიან...

— განუხორციელებელი ოცნებები? ძნელი სათქმელია... ალბათ, დიდი სიამოვნებით განვასახიერებდი რომელიმე ისტორიულ პერსონაჟს. მაგალითად, ნაპოლეონ ბონაპარტს, ან, არა, უფრო ლეონარდო და ვინჩის!

მგლური კანონი

— ერთხელ ჯეინ ფონდამ ოფიციალურად განაცხადა, რომ აღარ აპირებდა ფილმებში გადაღებას, და მოუწოდა უფროსი თაობის ყველა მსახიობს მიებაძათ მისი მაგალითისთვის. თქვენც ხომ არ გადაგიღალათ კინემატოგრაფმა?

— აბსოლუტურად არა. ჩემი საიდუმლო ის არის, რომ მე შემიძლია დასვენება. ერთ ფილმზე მუშაობის დასრულების შემდეგ ვცდილობ, ერთი-ორი თვე მშვიდ ცხოვრებას მივეცე, არ ვიკითხო ახალი სცენარები და არ შევხვდე პროდიუსერებსა და რეჟისორებს. რაც შეეხება ჯეინ ფონდას, იგი კინოში დაბრუნდა და, რამდენადაც ჩემთვის ცნობილია, ახლა მას იღებენ ახალ კომედიაში „ატანელი დედამთილი“ ჯენიფერ ლოპესთან ერთად.

— რას ფიქრობთ საყოველთაოდ გავრცელებულ მოსაზრებაზე, რომ ჰოლივუდში ყველა ერთმანეთის მტერი და კონკურენტია?

— გულახდილად ეტყვით, გაჭირვების დროს ხშირად დამხმარებიან ჩემი კოლეგები. მეც ვცდილობ, გამოვეხმაურო ყველას, ვისაც ჩემი მხარში ამოდგომა დასჭირდება. ამიტომ, არ ვეთანხმები მტკიცებას, თითქოს ჰოლივუდში რაღაც მგლური კანონი მოქმედებდეს. ვფიქრობ, რომ ცნობილი მსახიობების უმრავლესობას კარგად აქვთ შეგნებული, თუ რამდენად გაუმართლათ მათ. მეტ-ნაკლებად, ჰოლივუდში ყველა ერთმანეთზე ვართ დამოკიდებული: მსახიობი — რეჟისორზე, რეჟისორი — სცენარისტზე, სცენარისტი — პროდიუსერზე და ა. შ. ამიტომ, ჩვენს საერთო ინტერესებში შედის, რომ ერთმანეთს დავეხმაროთ, ვიმეგობროთ, და არა მტრებად მოვეკიდოთ.

— თქვენ, როგორც წესი, უგულებელყოფთ ხოლმე ჰოლივუდში დაგეგმილ ყველა ღონისძიებას. ინტერვიუზეც იშვიათად თანხმდებით. რაგომ?

— იცით, არიან ისეთი ადამიანები, რომლებსაც მოსწონთ, როცა პრესაში ხშირ-ხშირად ხედებიან თავიანთ გვარს, უყვართ ათასგვარ წვეულებებსა და საზეიმო საღამოებზე ყოფნა. მაგრამ ისეთებიც ხომ არიან, ვისაც ეს არ სჭირდება. პირადად მე, ვთვლი, რომ საკმაოდ გულღია და კომუნიკაბელური ადამიანი ვარ, ვესწრები იმ ღონისძიებებს, რომელიც მაინტერესებს, მაგალითად „ოქროს გლობუსის“ ან „ოსკარის“ დაჯილდოების ცერემონიებს. რაც შეეხება იმას, რომ იშვიათად ვთანხმდები ინტერვიუზე, აქაც ყველაფერი მარტივადაა: პრესასთან ურთიერთობა მაქვს მაშინ, როცა ეკრანებზე გამოდის ახალი ფილმი ჩემი მონაწილეობით. მთელ დანარჩენ დროს მე ვისვენებ ჟურნალისტებისგან, ისინი კი — ჩემგან!

ალექსანდრე ნევსკი.

АРГУМЕНТЫ И ФАКТЫ

60 მილიონი დოლარი — როლისთვის

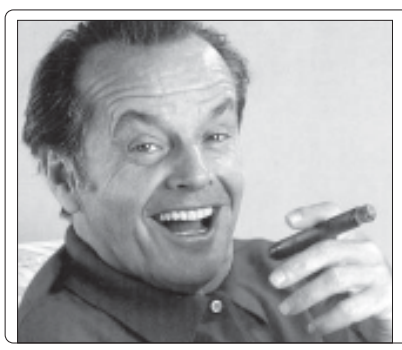

უკვე კარგა ხანია, რაც ჯეკ ნიკოლსონი გადასაღებ მოედანზე გადის მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ მას სულ ცოტა 15 მილიონ დოლარს მაინც გადაუხდიან. თუმცა, ერთხელ მან გამონაკლისი დაუშვა: რეჟისორ ალექსანდრ პეინის ფილმში „შმიდტის შესახებ“, გადაღებისთვის მან გაცილებით ნაკლები თანხა მოითხოვა, რადგან მთელი ფილმის ბიუჯეტი მხოლოდ 30 მილიონ დოლარს შეადგენდა. სამაგიეროდ, მიიღო მონაწილეობა „კინოგაქირავების“ ფულის გაყოფაში. ნიკოლსონმა საკუთარი გამოცდილებით იცის, თუ რას ნიშნავს სარფიანი გარიგება: ფილმ „ბეტმენში“ ჯოკერის როლის შესრულებისთვის, მსახიობმა ფილმის მოგებიდან ჰონორარის სახით 60 მილიონი დოლარი მიიღო. სხვათა შორის, „ბეტმენის“ გადაღება კინოსტუდიას სულ 50 მილიონი დოლარი დაუჯდა.

8 საინტერესო ფაქტი ნიკოლსონის ცხოვრებიდან

იგი ჯერ კიდევ ბავშვი იყო, როცა მამამ ოჯახი მიატოვა. პატარა ჯეკი დედას უწოდებდა ბებიას, ნამდვილ დედას კი — დას. სამართლე მან მოგვიანებით შეიტყო ჟურნალ „ტაიმიდან“.

მსახიობს იტალიური და ირლანდიური ფესვები აქვს.

სკოლაში იგი „კლასის კლოუნად“ აირჩიეს.

ბავშვობაში მეგობრობდა დევიდ ვიტოსთან. მომავალი კინოვარსკვლავების ოჯახები ფლობდნენ საპარიკმახეროს.

1994 წელს განრისხებულმა ნიკოლსონმა ჩაამსხვრია სხვისი ავტომანქანის მინა.

დასტინ ჰოფმანთან და უორენ ბიტისთან ერთად იგი გასინჯეს მაიკლ კორლეონეს როლზე ფილმში „ნათლია“.

1998 წელს ნიკოლსონი ჩავიდა კუბაში, სადაც შეხვდა ფიდელ კასტროს.

კინოვარსკვლავს აქვს ფერწერული ნამუშევრების კოლექცია.

მწვანეთა პარტია

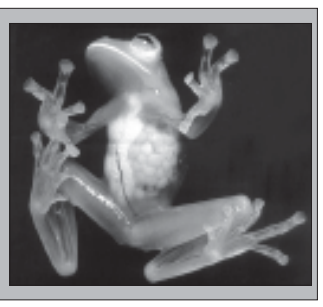

გოოლოგები გვაფრთხილებენ: ბაყაყების რაოდენობა დედამიწაზე სულ უფრო მცირდება. გსურთ ცხოვრება უბაყაყო სამყაროში?

ბაყაყებმა დინოზავრები მოინელეს, მაგრამ მეტად საეჭვოა ადამიანებიც მოინელონ

ბასლი საუკუნის 80-იან წლებიდან დაწყებული ბაყაყების საერთო რაოდენობა დედამიწაზე მკვეთრად კლებულობს. პლანეტის წყალხმელეთა ცხოველების სამი მესამედი სახეობა ხომ უკვე წითელ წიგნშია შეტანილი.

ბაყაყები მარტოოდენ დაბინძურებულ წყალსატევებში და პესტიციდებით დამუშავებულ მდელოებზე როდი იღუპებიან. წარმოუდგენელი ეპიდემიები მძვინვარებს პლანეტის იმ რაიონებში, რომლებიც ეკოლოგიურად ყველაზე სუფთად ითვლება. მაგალითად, კოსტა-რიკის ნაკრძალში ბინადარი ბაყაყებისა და გომბეშოების ორმოცდაათი სახეობიდან უკვე ოცი სახეობა გადაშენდა. მეცნიერები განგაშს ბარს არისხებენ. ზოგიერთი მათგანი ნამდვილად შიშობს, რომ ხუთი ათეული წლის შემდეგ დედამიწაზე ბაყაყები საერთოდ აღარ იარსებებენ.

მეცნიერები წყალხმელეთა ცხოველების მასობრივი გაწყდომის მიზეზებზე დღემდე დავობენ

ერმნი ამას უკავშირებენ მზის აქტიურობას, მეორენი ამის მიზეზად მიიჩნევენ თვით ბაყაყების ქცევას. ან ყველაფერ ამაში დამნაშავეა ადამიანი თავისი აქტიური საქმიანობისა და სულ უფრო მზარდი ხარბი მადის გამო? მაგალითად, ინდოეთში პრაქტიკულად ყველა ბაყაყი დაიჭირეს და მიპყიდეს ევროპელებს „ყელის ჩასაკოკლოზინებლად“.

ადამიანები, რა დასამალია, უბარმაზარ ზიანს აყენებენ ბუნებას. მაგრამ ბაყაყების გადაშენების ზოგიერთ შემთხვევაში მათ ბრალი არ მიუძღვით. ზოგჯერ ხომ ის სახეობანი ქრებიან, რომლებიც სულ ახლახან აღმოაჩინეს და ჩვენ გზებს მათი გზები არასდროს გადაუკვეთია. ოქროს გომბეშოს (ასე უწოდებენ ამ სახეობის მამრ გომბეშოს, იგი ხასხასა ფორთოხლის ფერისაა) პოპულაცია 1964 წელს კოსტა-რიკაში აღმოაჩინეს, ხოლო 25 წლის შემდეგ – 1989 წლისათვის, მისი არც ერთი სახეობა აღარ სულდგმულობდა. ავსტრალიელ ზოოლოგთა სიხარული დიდ ხანს არ გაგრძელებულა ბაყაყის ერთ-ერთი უნიკალური სახეობის აღმოჩენის გამო. ეს ბაყაყი უნიკალური იყო იმ თვისებით, რომ შთამომავლობა კუჭში გამოყავდა. იგი ყლაპავდა განაყოფიერებულ ქვირითს და ხუთი კვირის შემდეგ უკვე მთლიანად ჩამოყალიბებულს „ყრიდა“. ეს სახეობა მხოლოდ 1993 წელს აღმოაჩინეს, ხოლო 1981 წლიდან მეცნიერებს თვალითაც აღარ უნახავთ ამ სახეობების ბაყაყები.

მაგრამ ცუდ ამბებთან ერთად გამამხნევებელი ამბებიც მოდის ამფიბიათა სამყაროდან. მარტო მადაგასკარში ბოლო რამდენიმე წლის მანძილზე ბაყაყების დაახლოებით ასი სახეობა აღმოაჩინეს.

საშუალოდ მეცნიერები წყალხმელეთა ცხოველების ახალ სახეობებს ყოველ კვირაში ავლენენ. ბაყაყებმა და გომბეშოებმა ძუძუმწოვარ ცხოველებს სახეობათა რაოდენობით უკვე გაუსწრეს. დღეს მეცნიერთათვის ცნობილია დაახლოებით ხუთი ათასი სახეობის წყალხმელეთა ცხოველი.

ადამიანები სამართლიანი არ არიან ბაყაყების მიმართ. ბაყაყები ადამიანში ზიზღსაც კი იწვევენ, განსაკუთრებით ამიერ შორს, რომლებშაც არაფერი იციან ამ წყალხმელეთა ცხოველების შესახებ, არადა, ღირს დაინტერესება. ეს ბუნების ნამდვილად საოცარი ქმნილებაა!

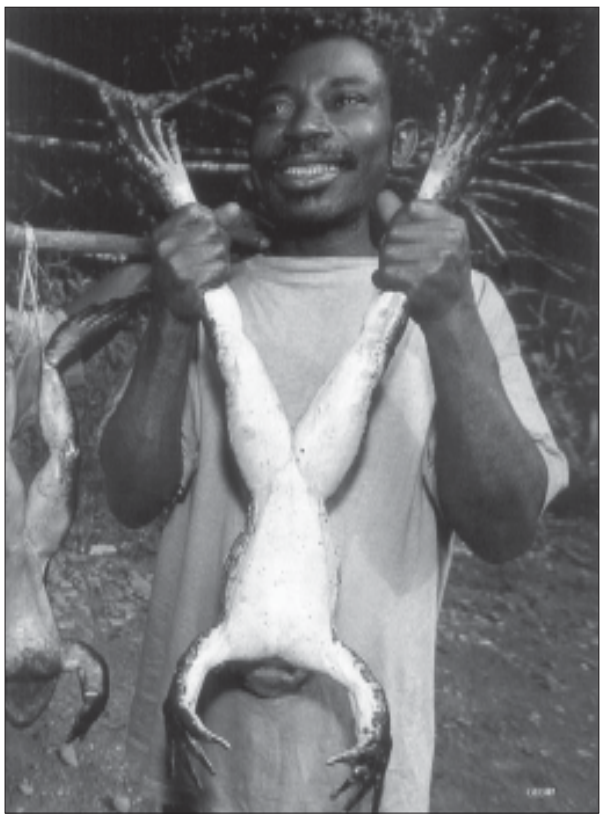

ასე გამოიყურება აფრიკული ბრჭყალებიანი ბაყაყის უკანა კიდურები. წინა პატარა კიდურები უბრჭყალებია.

არიან სულ რაღაც 9 მილიმეტრი სიგრძის ცეროდენა ბაყაყები, მაგრამ 30-სანტიმეტრიან გიგანტ ბაყაყებსაც ვხვდებით. სხვათა შორის, ყველა ბაყაყი მწვანე როდია. ვხვდებით ყვითელ, ღია წითელ ან კობალტის ფერისას, ასევე, თქვენ წარმოიდგინეთ, გამჭვირვალე ბაყაყებსაც.

ცუდი ამინდისგან თავის დასაცავად განსაკუთრებული საშუალებებით ბუნებას ბაყაყი არ დაუჯილდოვებია. მაგრამ მათ ჩინებულად ისწავლეს სულ სხვადასხვაგვარი პირობებისადმი შეგუება.

ბაყაყებს მსოფლიოს ყველა კუთხეში შეხვდებით. მათ ისილავთ არა მარტო შლამიან წყალსაცავებში, ტენიან სანაპირო ადგილებში, არამედ უდაბნოებშიც, მთებშიც 6 ათას მეტრ სიმაღლეზე. ბაყაყები ცხოვრობენ მთის მდინარეებში, ჯუნგლებში და პრაქტიკულად ტუნდრაშიც კი, ხოლო ქვირითი შეიძლება დაყარონ ყინულიან წყლებსა და ცხელ წყაროებში.

ალბათ, საჭირო არ არის მკითხველს შევახსენოთ, თუ რა შესანიშნავი მოცურავე და მყვინთავია ბაყაყი. მაგრამ ცნობილია თუ არა თქვენთვის, რომ ზოგიერთი სახეობის ბაყაყს შეუძლია უბარმაზარ ტროპიკულ ხეებზე ასვლა. – ზოგჯერ 100-მეტრიან სიმაღლეზე! სხვა სახეობის ბაყაყს უნარი შესწევს ამოთხაროს ღრმა სორო, ტოგიდან ტოგზე გადახტეს.

დედამიწაზე მრავალი მილიონი წლის განმავლობაში ცხოვრების შედეგად ბაყაყებმა უამრავი ხერხი გამოიგონეს მოსალოდნელი საფრთხის თავიდან ასაცილებლად. მთის მდინარის სწრაფ ნაკადებში მცხოვრები თავკომბალები პირით ეკვრიან ქვის ზედაპირს, რათა დინებამ არ წაიღოს. ზოგიერთ ბაყაყს ზურგზე სპეციალური ტყავის „ზურგჩანთა“ უკეთია – ისინი ამ ეგრეთ წოდებულ ზურგჩანთებში შთამომავლობას აგარებენ.

არიან ისეთი სახეობის ბაყაყები, რომლებიც ქვირითს ქვაზე დებენ, შემდეგ ახლად გამოჩეკილ თავკომბალებს ტროპიკულ მცენარეთა დიდ ფოთლებზე ალაგებენ და გადააქვთ წვიმის წყლის გბორში, სადაც ისინი ვითარდებიან. მაგრამ ამით სასწაული არ თავრდება. წვიმის წყალი სუფთაა, მასში საკვები ძნელი საპოვნია მომავალი თაობისათვის, ამიტომ მშრუნველი მშობლები უყურადღებოდ არ ტოვებენ „მომავალ ცელას“ და თავიანთი განაყოფიერებული ქვირითით კვებავენ მას.

ამფიბიები სუნთქავენ როგორც ფილტვებით, ისე ლაყუჩებით. ამ უთუო უპირატესობას სიცოცხლის გადარჩენისათვის ბრძოლაში უკუ მხარეც აქვს: ბაყაყებს აწუხებთ ჰაერის გაჭუჭყიანება და წყლის დაბინძურება. დედამიწის ეკოლოგიურ სისტემაში ნებისმიერ ცვლილებას ისინი პირდაპირ „საკუთარ ტყავზე“ განიცდიან.

ამფიბიები დედამიწის კეთილდღეობის ცოცხალი ინდიკატორები არიან

ეკოლოგები დიდი ხანია გვაფრთხილებენ: გადაშენდებიან ბაყაყები – ადამიანებიც გაწყდებიან. ეგუბ, უბრალოდ, გვაშინებენ? არა. ამფიბიები ეკოლოგიური კეთილდღეობის ცოცხალი ინდიკატორები არიან. უნდა შეგვაშფოთოს იმ შემთხვევებმა, რომ

- **ბაყაყები მიწაზე დახტუნავენ, გომბეშოები კი დაბაიჯებენ.**
- **ხტომის დროს ბაყაყი თვალებს ხუჭავს.**
- **ბაყაყთა წინაპრები დედამიწაზე რეპტილიების გამოჩენამდე დომინირებდნენ.**
- **მაიას ქურუმები გომბეშოს შხამს იყენებდნენ, როგორც ნარკოტიკულ საშუალებას, მსხვერპლის შეწირვის დროს.**
- **არიან მინისებრი ბაყაყები, რომლებსაც სუსტი პიგმენტაცია აქვთ, ამიგომ გამჭვირვალენი არიან.**
- **ძველ ჩინეთში მთვარე ბაყაყის ფორმით ჰქონდათ წარმოდგენილი.**
- **1579 წელს საფრანგეთში „კუდიანის“ ბრალდებით გაასამართლეს ქალი, რომელიც ბაღში ბაყაყს ეთამაშებოდა.**
- **ინგლისში მოხალისეთა მოძრაობა ბაყაყებს გზაზე გადასვლაში ეხმარება. მოხალისენი ავგოსტრადების ქვეშ დებენ მილებს, რომელთა მეშვეობით ბაყაყები გზის ერთი მხრიდან გზის მეორე მხარეზე გადადიან.**
- **გერმანიის ზოგიერთ მუზეუმებში გამოფენილია ცხოველთა არა ფიტულები, არამედ ნაძერწი. ასეთი „სკულპტურები“ ერთობ ნაგურალურად გამოიყურებიან.**

რა ვიცით ბაყაყების შესახებ

ვხედავ გამჭოლად

წითელთვალებაა ბაყაყი თავის ნადავლს დახუჭული თვალებითაც კი ხედავს. ამისათვის მის ქვემო ქუთუთოზე მოთავსებულია განსაკუთრებით გამჭვირვალე „სარკმელი“.

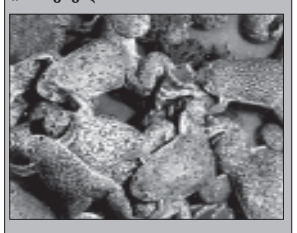

მეფე ბაყაყი

პლანეტის ყველაზე დიდი ბაყაყი ბინადრობს აფრიკასა და კამერუნში. ამ სახეობის პოპულაცია მცირდება. ამის მიზეზი კამერუნელთა დიდი გასტრონომიული სიყვარულია – ბაყაყებს ადგილობრივი რესტორნებისა და მათი მსუნაგი კლიენტებისთვის იჭერენ.

ერთი ბაყაყის ფასი – 5 ლარია. წონა – 3,5 კილოგრამი, სიგრძე – 30 სანტიმეტრი.

თქმის გარსშემოწერილობა ზომით ადამიანისას უახლოვდება.

ცოცხალი პამიდორი

ასეთი სახელწოდების ბაყაყს ვხვდებით ყველაზე „ბაყაყურ“ მადაგასკარის კუნძულზე, მაგრამ, სამწუხაროდ, სულ უფრო იშვიათად. წინათ მისი ნახვა შეიძლებოდა ბოსტნებსა და ბაღებში, სადაც იგი „ჯუნგლებიდან“ ხტებოდა. „პამიდორი“ ფერისა და ფორმის გამო უწოდეს.

ორი სტიქიის შვილი

ჯიქისებრი ბაყაყი ბუნებით ნამდვილი მოცურავეა. მას შეუძლია ყინულიან წყალში 5-6 დღე-ღამე გაძლოს, ამასთან არც გვალვა აშინებს. ხმელეთზე ყოფნისას ეს ამფიბია ტენის წვეთებს კანის მეშვეობით მუცლის აპკზე იკრავს.

ხასხასა ფერის ბაყაყები

ზოგი ბაყაყი მეტად ხასხასა ფერისაა, რითაც მრავალრიცხოვან მგრეხს აშინებს.

სულ უფრო ხშირად ვაწყდებით დაავადებულ ბაყაყებსა და ზედმეტკიდურებიან მუტანტებს. მაგალითად, მკვეთრად გაუარესდა მათი ბინადრობა. მეცნიერებს ჯერჯერობით არ ძალუძთ ზუსტად გვიპასუხონ, თუ რა არის ამ მუტაციების მიზეზი. მკვეთრად გაუარესდა ბინადრობის პირობებიც, თუ ეს სახეობათა ბუნებრივი გადაგვარების ნიშნებია? შესაძლოა წყალხმელეთა ცხოველებმა უკვე მიაღწიეს თავიანთი ევოლუციის ზღვარს, ამიგომაც ბაყაყების დაღუპვა ისეთივე კანონზომიერია, როგორც დინოზავრების გადაშენება?

ზოოლოგები ასახელებენ გადაშენების კიდევ ერთ შესაძლო მიზეზს. ავსტრალიური და ამერიკული ბაყაყების ორგანიზმში იპოვეს ჰიბრიდების ჯგუფში შემავალი სოკო. წინათაც მიაჩნდათ, რომ იგი მუსრს ავლებდა მხოლოდ წყალმცენარეებსა და წყლის უხერხემლო არსებებს, მაგრამ 80-იანი წლების შუა ხანებში სოკოვანი დაავადების შედეგად ნადგურდებოდა ბაყაყების მთელი პოპულაციები. ახლა 94 სახეობის ამფიბიები ამერიკაში, ავსტრალიასა და აფრიკაში დასნებოვნებულია. ეპიდემიის გავრცელება ევროპასაც ემუქრება. გასული საუკუნის 90-იანი წლების დასასრულს დაავადებულ ბაყაყებს აწყდებოდნენ როგორც ესპანეთში, ისე გერმანიაში. მათ უმეტეს ნაწილს ოკეანიდან შემოყვანილები შეადგენდნენ.

ევროპის მატერიკზე ოღითგანვე ბინადარი ბაყაყები კვლავაც იღუპებიან შხამქიმიკატებით დაბინძურებულ წყალსატევებში, ავგოსტრადებზე, ამოშრობილ ტერიტორიებზე, ერთი სიტყვით, ყველგან, სადაც კი ადამიანს ფეხი დაუდგამს. გამორიცხული როდია, რომ ის მომაკვდინებელი სოკო ადამიანებს შეეტანოთ ნაკრძალებში. შესაძლოა, ბედის ირონიით, ესენი ყოფილიყვნენ სწორედ ზოოლოგები, რომლებიც ბაყაყებს სწავლობენ.

თარგმნა
ბორის დარსაძემ.

ქორქ სიმენონის ოდისეა თუ ოდესეა?..

(მეექვსე გვერდიდან)

16 წლისა რომ გახდა, სიმენონს მამა მძიმედ დაუავადდა და ბიჭს მოუხდა ოჯახის მიხედვა. მან კოლეჯში სწავლა მიატოვა და ფურნეში დაიწყო მუშაობა, გზადაგზა წიგნებსა და ღია ბარათებს ყიდდა. მაშინვე გაეღვიძა რეპორტიორის ნიჭი: ჟორჟი ადგილობრივ „ეგზეტ დე ლიეჯ“-ში მოეწყო და ცოტას იქაც შოულობდა. 17-ისამ დაწერა პირველი რომანი, სამი წლის შემდეგ კი პარიზში გაემგზავრა იმ იმედით, რომ იქ ნიჭის წყალობით ხერს გადაეყრებოდა. არც შემცდარა...

სიგყვა კვლავ ანა პოლგორაცკაიას:

– სიმენონი ყოველთვის იყო მეამბოხე, ილაშქრებდა პირფერობისა და სიცრუის წინააღმდეგ... 1978 წელს შევიგყვეთ, რომ კვლავ უმოგზაურია ოდესაში. ჩვენ მას საფრანგეთში დავეკავშირდით, მიმოწერა გავუბით. ლიტერატურულ მუზეუმს მწერალმა საჩუქრად გამოუგზავნა რამდენიმე წიგნი და ჩიბუხი – იმის მსგავსი, როგორსაც თვით კომისარი მეგრე აბოლებდა...

ქრონოლოგია ცინცხალ კვალზე გაყოლით

პირველი ჩამოსვლისას ჟორჟ სიმენონმა ოდესაში სულ ხუთი დღე ატარა, აქედან ნახევარი დრო გემის ბორგზე გაატარა (დოკუმენტების ჩაკირკიგეული შემოწმების მიზეზით); და მაინც, ასე მოკლე პერიოდში, მხოლოდ ცენტრალურ ქუჩებში გასეირნებით, მან იმდენი რამ დაინახა, რამდენსაც სხვანი ორ წელიწადშიც ვერ მოასწრებდნენ.

„ყველა ცრუობს, რაღაცას მალავს, ყველანი ჯაშუშობენ. ეს ვიცი, ვერძნობ ამას... მეზობლებს ერთმანეთისა ეშინიათ, ვინაიდან მეზობელს დასმენა შეუძლია. ადამიანები ინიციაგივის გამოჩენას გაურბიან, – ვაითუ შეცდომა მოუვიდეთ და მოსკოვი დასჯით.

სულ მოსკოვი! ყოველგვარ წვრილმანზე მოსკოვში ტელეგრაფიერება, მოსკოვის დამოწმება, მოსკოვისათვის ინსტრუქციის თხოვა“...

მწერლის მთაბეჭდილებები მრავალი ფოტოსურათითაა განმტკიცებული: ფელდმანის ბულვარი (ამჟამად ზღვისპირა), ოპერის თეატრი, არკადია, ახალი ბაბარი, მეუღლე ადგილობრივ ღირსშესანიშნაობათა ფონზე...

– ჟორჟ სიმენონი ოდესაში ტერორისა და შიმშილობის ჟამს ჩამოვიდა, – განაგრძობს ანა პოლგორაცკაია. – ის სასგიკი ამბების თვითმხილველი გახდა, რაზეც ცინცხალი კვალის გაყოლით წერდა მაშინ, როცა ჩვენი მკლევარები, იმ წლების ქრონოლოგიას, ვიღაცის მოგონებათა მიხედვით აღადგენდნენ. თავის წიგნში ფასეიც მოპყავს: „1 კგ კარგოფილი – 14 რუბლი, 1 კვერცხი – 14 რუბლი, ოთახის ქირაობა – 50 რუბლი, მუშების ხელფასი – 300 რუბლი“ და ასე შემდეგ.

ქვეყანა გამორჩეული და თავისებური

მეორედ მწერალმა 1965 წელს მოინახულა ოდესა. ნახევრადნეკოგნიგოდ ჩამოვიდა, შვილესა და შვილიშვილებთან ერთად. იმ წელიწადს მისი შეხედულება შავი ზღვის ქალაქზე მკვეთრად შეიცვალა: დარწმუნდა, რომ აქ არსებითი ცვლილებები მომხდარა. „ამ ქალაქზე შესანიშნავი შთაბეჭდილებები შემომრჩა, – წერდა სიმენონი მოგვიანებით. – განსაკუთრებით ხეებითა და ყვავილებით დამშვენებულმა ქუჩებმა განმაცვიფრა“. მერე, ჟურნალ „ოგონიოკისათვის“ მიცემულ ინტერვიუში, მწერალი ჰყვებოდა თუ დერიბასოვსკაიაზე როგორ მივიდა მათთან ოდესელი ქალი ვაჟიშვილთან ერთად და როგორ აჩუქა ბიჭმა სიმენონის შვილიშვილ ჯოგონას მიხაკების თაიგული. „პარიზისათვის, ბრიუსელისათვის, ნიუ-იორკისათვის, ნებისმიერი ქალაქისათვის, სადაც კი მიცხოვრია, ეს დაუჯერებელი საქციელია“ – თქვა მან.

1972 წლის მიწურულს მწერალმა შეწყვიტა შემოქმედებითი შრომა, რადგან... დაიღალა და გადაწყვიტა, რომ საკუთარი ცხოვრებით დამტკბარიყო და არა თავისი გმირებისა. „ვზეიმობდი. თავისუფალი გავხდი“, – ჩაწერა ცოტა ხნის შემდეგ დიქტოფონზე... მის უკანასკნელ წიგნს „მე ვკარნახობ“ ერქვა....

რუსეთული პრესის მიხედვით.

◎ კალეიდოსკოპი

ბავშვი – კალენდრის მიხედვით

პონკონგის კლინიკებში ამტკიცებენ, რომ შეუძლიათ განსაზღვრონ მოსავალი ბავშვის სქესი ჯერ კიდევ მის ჩასახვამდე.

ეს მომსახურება შედის ფეხმძიმობის დროს ქალის მომსახურების საერთო პაკეტში, რომლის ღირებულება 6 ათას დოლარს აღემატება. პროცედურა არ მოითხოვს სამედიცინო ჩარევას: საკმარისია მხოლოდ სისხლის ჩაბარება და ვრცელი სამედიცინო ანკეტის შევსება. ამის შემდეგ პაციენტებს ურჩევენ, თუ რომელ დღეს უნდა ჩასახონ ბავშვი, დაუნიშნავენ სპეციალურ ვარჯიშს და დიეტას. ვარაუდობენ, რომ ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკის პოლიტიკის „ერთი ოჯახი – ერთი ბავშვი“ გამო, მოთხოვნა ასეთ მომსახურებაზე ძალზედ დიდი უნდა იყოს. მით უმეტეს, რომ ახალდაქორწინებული წყვილების უმრავლესობას ტრადიციისამებრ სურს, რომ მათი პირველი შვილი იყოს ბიჭი – გვარის გამგრძელებელი.

ბედნიერი ხალხი

ყოფილი სსრ კავშირის მოქალაქეთაგან ყაზახები, თურმე, ყველაზე ოპტიმისტები ყოფილან.

ყაზახეთში ყველაზე ხშირად შეხვდებით ისეთ ადამიანებს, რომლებიც მიიჩნევენ, რომ მათ კარგი გუნება-განწყობილება აქვთ, ასეთ „ბედნიერებს“ კი, ყველაზე იშვიათად, ყოფილ საბჭოთა რესპუბლიკებიდან მოლდავეთში შეხვდებით, ამტკიცებენ პოსტსაბჭოური სივრცის ქვეყნებში „რომირის“ კვლევითი ჰოლდინგის მიერ ამ ცოტა ხნის წინათ განხორციელებული გამოკვლევის ავტორები. ყაზახეთის მოსკოვის საელჩოს პრესსამსახურში აღნიშნეს, რომ ამ ქვეყნის მოსახლეობის ასეთ ოპტიმისტურ განწყობილებას განაპირობებს ქვეყანაში შექმნილი სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობა: იზრდება მთლიანი შიდა პროდუქტი, სოციალური სფეროსათვის განკუთვნილ ხარჯებს ბიუჯეტის 50 პროცენტზე მეტი უკავია. მომდევნო ადგილზე რუსეთია, რომლის მოქალაქეთა 70 პროცენტს მიაჩნია, რომ მათი საქმეები კარგად მიდის. მოლდავეთში ასეთი მხოლოდ 42 პროცენტი აღმოჩნდა.

სისხლი და ლუდი

ჩეხეთის სისხლის გადასხმის ერთ-ერთ სადგურში დონორებს ლუდით გუმასპინძლდებიან.

ამ ქვეყანაში სისხლს უსასყიდლოდ აბარებენ. მაგრამ ამ ბოლო ერთი წლის განმავლობაში მოხალისე დონორების რიცხვი ერთიორად შემცირდა და მნიშვნელოვანი საგანგებო სიტუაციის შემთხვევაში, შესაძლოა, დონორის სისხლი საკმარისი არ აღმოჩნდეს. ამიგომ ექიმებმა გადაწყვიტეს, დონორები დაარიგოდნენ ორ-ორი კათხა ლუდით სისხლის გაღების შემდეგ, გარდა ამისა, კიდევ ორი ბოთლიც გაატანონ შინ. თუმცა, ეს ოფიციალურად გაკეთდება, რადგან ჩეხეთის ჯანმრთელობის დაცვის სამინისტრო არ იწონებს ექიმების თანამშრომლობას ლუდის მწარმოებლებთან.

№ 1 მტერი

ამსტრიაში გამოიგონეს მანქანა, რომელიც ასფალტს საღეჭი რეზინისგან წმენდს.

ეს უნიკალური მანქანა, ჯერ მხოლოდ გამოცდის სტადიაშია, მაგრამ უახლოეს მომავალში გამოვა სამუშაოდ. უნდა აღინიშნოს, რომ ბრძოლა საღეჭი რეზინის წინააღმდეგ გაჩაღებულია მსოფლიო დონეზე. მაგალითად, ტაილანდში 1992 წლიდან აკრძალულია საღეჭი რეზინის შეტანა, გაყიდვა და მოხმარება; ჩინეთში ხორცელდებოდა გამოკვლევები სპეციალური ნივთიერების შემუშავებისათვის, რომელიც სითხედ აქცევდა საღეჭ რეზინს, თანაც არ მოუტანდა ზიანს გარემოსა და ადამიანს. ორიგინალური საშუალება გამოიგონეს ლონდონში – ქალაქში გამოკიდეს ულაკატები პოპ-ვარსკვლავების გამოსახულებით, რომლებზეც ყოველ მსურველს შეუძლია მიაწებოს თავისი კვეი.

განცხადება

საავტიო საზოგადოების მორიგი კრების შესახებ

სს „დამკვეთის“ დირექცია იწვევს საზოგადოების აქციონერებს სს-ის საერთო კრებაზე, რომელიც გაიმართება 2004 წლის 12 ნოემბერს, 14 საათზე, ქ. თბილისში, ჯანო ბაბრატიონის № 6-ში.

დღის წესრიგი:

1. 2003 წლის წლიური ანგარიში:
ა) წლიური ანგარიშის წარმოდგენა დირექტორისა და სამეთვალყურეო საბჭოს ანგარიშთან ერთად;
ბ) მოგების განაწილების შესახებ გადაწყვეტილების მიღება.
2. დირექტორის ანგარიშის დამტკიცება;
3. სამეთვალყურეო საბჭოს ანგარიშის დამტკიცება;
4. სამეთვალყურეო საბჭოში აქციონერთა წარმომადგენლის არჩევა;
5. 2004 წლისათვის აუდიტორის არჩევის შესახებ.

დღის წესრიგის საკითხების გამო დაწვრილებითი ინფორმაციის მიღება აქციონერებს შეუძლიათ საზოგადოების დირექციაში.

◎ ტელევიზია
კვირა, 24 ოქტომბერი

08.00, **12.00**, **15.00**, **20.00**, **00.20** მოამბე **08.15** მხ. ფილმი **"ცარიელი ბინა"** (ბ) **10.00** იმღერე რამე **10.30** მოგზაურობა სასიტყვეთში **11.00** მრავალფამიერ **11.30** სპა **12.15** მხ. ფილმი **"სმუპარული, ივერია და..."** **13.55** სერიალი **"ბვრილევა-რასკლავთა ღამე"** **14.55** **ფეხბურთი.** "ლოკომოტივი" (თბილისი) – ზესკუფფონის "ზესტაფონი". შესვენებისას "მოამბე" **17.00** სპექტაკლი **"მარტოობის ბინადარი"** **18.00** დოკ. ფილმი **18.55** "იმღერე რამე" **19.25** "მეზვედრები ფიერის გორაზე" **20.35** "ნემი მშვენიერი ლედი" **20.55** "ფორმულა-1" **22.00** ტკ-ლოტო **22.45** "ამბობენ" **23.15** კონცერტი - ნ. ბრეგვაძე **00.30** მხ. ფილმი **"ქასილი"** (ბ)

19.00 მხიარული კარუსელი **19.30** მოგზაურობა სასიტყვეთში **20.00** "იმღერე რამე" **20.30** "ეთნოგრაფიული ჩანახატი"- დუდუკები **20.45** ტელეზღაპარი **21.45** "მიამბეთ თქვენზე"- ნ. ჯაფარიძე **22.40** **ფეხბურთი.** **23.40** მხ. ფილმი **"ბაციკარეფი ეროან ეზლა"** (ბ)

08.00 კლასიკა **08.30** მულტსერიალი "დათვების ქალაქის ზღაპრები" **09.00**, **12.00**, **15.00**, **00.10** კურიერი **09.20** "ჯეტექსი" **11.00** სერიალი "დაკარგული ქალაქის მაძიებლები" **12.20** დოკ. ფილმი (ბი-ბი-სი) **12.50** მხ. ფილმი **"ეე დინა ეარ"** **15.20** მხ. ფილმი **"უდაბნოს თეთრი ზღა"** **17.00** სერიალი **"ბარკო პოლო"** **18.00**, **21.00**, **00.30** კურიერი **18.20** პატრული – დაიჯესტი **18.55** მხ. ფილმი **"ამელიანჯარის თოვლიანი ამა"**. მთ. რ-ნი: გრეგორი პეკი (**18**) **22.00** "გაიღიმეთ ფარული კამერაა" **22.30** "ჯეოსელის კინოკლუბი" - **"გზააბნეული როზი"** **877 45-79-25** ლორა დერნი, რობერტ დიუვალი (**18**), **"ტელეფაღზა"** **877 45-79-26** ნატალი ბეი, ჯუდიტ გოდრეში (**18**) **"მონსტრების კუნძული"** **877 45-79-27** კარმენ ელექტრა, ნიკ კარტერი (**18**)ყ **01.00** პატრული-დაიჯესტი **01.40** მხ. ფილმი **"სეფსუალური ფანტაზიები"** (**18**) (ჰაიერ ბარდემი)

09.00 ანიმაციური ფილმი "აღდგომა კურდღლების ქვეყანაში" **1-ენ. 09.55** მხ. ფილმი **"ჩხვლეტა ქოლგით"** (ვ. რიშარი) **12.30** **12** პლუსი **11.45** "დილის ფოსტა" **12.40**, **13.15**, **01.15** **ტპ**-მარკეტი **13.00**, **15.00**, **17.00**, **19.00**, **23.15** ქრონიკა **13.30** ქართ. ფილმი **"ოზე ეეგოდგოგბისა"** (ბ) **15.15** "ნადიმი ჯ. კაშიასთან ერთად" **16.30** სპ. პროგრამა "ასი" **17.10** დოკ. სერიალი "მშვიდობით მე-**20** საუკუნეე" **18.05** "ერთხელ ჰოლივუდში" **18.20** "არტ-ბულვარი" **19.30** თამაში "პოლიციის აკადემია" **19.55** ქართ. ფილმი **"დამა თუთაშია"** მე-**3** ს. **21.00** "დროება" **22.30** **ფეხბურთი.** იტალიის ჩემპიონატი. **00.20** სერიალი **"ნაშ ბრიჯპლი"** **01.45** იმედის მელოდიები

09.00 მუსიკა მზეზე **09.30** მულტსერიალი "სქელი ძალლი მენდოზა" **10.00** სპ. სერიალი **"ეემი ბეგოგბარი უცხოელანეტელია"** **10.30** სერიალი **"დაკარგული ქვეყანა"** **11.30** შემეცნებითი პროგრამა "ყველაზე, ყველაზე" **12.30** შემეცნებითი-გასართობი პროგრამა "ფოკუსის ისტორია" **13.00** სერიალი **"კარაბინერები"** **14.00**, **17.00**, **20.00** საინფ. გამოშვება "ზზერა" **14.15** მხ. ფილმი**"ბანიტუს ბოკასინი"** (ბ) **16.15** მუსიკა მზეზე **16.30** "ფარული კამერა" **17.20** "გეპატიჟებათ ბარტ კულფი" **17.50** შემეცნებითი პროგრამა "ყველაზე, ყველაზე" **18.50** მუსიკა მზეზე **19.00** სერიალი **"დაკარგული ქვეყანა"** **20.30** სერიალი **"კარაბინერები"** **21.30** ფეიბურთი. პრიმერა დივიზიონი. **00.00** მხ. ფილმი **"კლუბი"** (**18**) (კვეტინ ბალო).

18.00 მინისერიალი **"ბარონი"** მე-**2** ს. **20.00** დოკ. ფილმი **21.00** კონცერტი **22.10** მხ. ფილმი **"ბარბაროსის ბისმარკლოგა"** (**12**)

14.00 მხ. ფილმი **"ერთხილად ზუზუ"** (ბ) **17.00** ვარსკვლავები გვამცნობენ **18.00** ქართული მუსიკა **19.00** სპ. გადაცემა "ინკოგნიტო" **20.00** ინდ. მხ. ფილმი **"ცხოვრებაში ყველაფერი ხდება"** **23.00** "ჯაზ-პარნასი" **23.30** მუსიკა

08.00 ევრონიუსი **19.00** მულტფილმი "წეროს ბუმბული" **19.30** კლასიკური მუსიკა **19.35** დოკ. სერიალი "მე-**20** ს. მითები და ლეგენდები" **20.05** მხ. ფილმი **"ალეოიაბრა"** მე-**2**ს. **22.00** ევრონიუსი

10.00 ქართული ესტრადის ვარსკვლავები **13.00** რეტროსპექტული ჩვენება – ჩარლი ჩაპლინი **20.00** ქართული ესტრადის ვარსკვლავები **22.00** რეტროსპექტული ჩვენება – ჩარლი ჩაპლინი

ალბომი

ყველას რაიმე აქვს სასიყვარულო

სახელგანთქმული პიანისტი ელისო ვირსალაძე თელავის სამუსიკო სკოლის მოსწავლეებთან. 1984 წელი. მოგვაწოდა შალვა შარაშიძემ.

გიხაროდენ!

ზამბახიძეების გვარის გამგრძელებელი

თბილისის კრწანისის რაიონის ძველ უბანში ვცხოვრობთ. ჩემი მეზობლის დათო ზამბახიძის ერთადერთი ვაჟიშვილის მეუღლეს თამარს სამი გოგოს შემდეგ დავით ქორძიის სახელობის მე-4 სამშობიარო სახლში ბიჭი შეეძინა. არ დაირღვა ოჯახის ტრადიცია, ბიჭს ბაბუის სახელი მირიანი დაარქვეს. ბიჭის შეძენა ხომ

ქართული ოჯახისთვის ყოველთვის გვარის გამგრძელებლის სიმბოლოდ არის მიჩნეული. ზამბახიძეების ოჯახის სიხარულს ოჯახის მეგობარი გაუწყებთ. მიხარია, როცა თქვენი გაზეთის რუბრიკით „გიხაროდენის“ ქვეშ ქართველის გვარს წავიკითხავ ე. ი. ქართველები ვმრავლდებით.

დავით ვახტანგიშვილი, თბილისი.

ჩვენი ტელეფონებია: 93-34-04; 99-73-24.

ქორწილია, ქორწილი!

სიყვარული იყოს თქვენი ცხოვრების მუდმივი თანამგზავრი!

თბილისობის მზით გაცისკროვნებულ შაბათ დღეს 38 წყვილმა შეეერთა თავისი სიხარული.

დედაქალაქის ძველ უბანში, „კონკასთან“ მდებარე ქორწინების სახლის დირექტორი ნანა შუკაკიძე 32 წელია სახელმწიფოსგან მინიჭებული უფლებით საფუძველს უყრის ქართული ოჯახების შექმნას. ვინ იცის მერამდენედ იმეორებს იგი ამ სიტყვებს: „შვილთა სიმრავლე, სიკეთე, სიხარული და, რაც მთავარია, სიყვარული იყოს თქვენი ცხოვრების მუდმივი თანამგზავრი“.

მრავალრიცხოვანი მაყრიონისგან მაღლიერებით იღებენ მილოცვებს გაბედნიერებული წყვილები.

საერთო სიხარულს უერთდება თბილისობის ხალისიანი განწყობა. ჩვენმა ფოტორეპორტიორმა ჯავარ ლომაძემ ძლივს გაარღვია მექორწინეთა რკალი და ოცდათვრამეტიდან სამი წყვილის გადაღება მაინც შეძლო.

იმედით მიეგებნენ პირად ბედნიერებას ვაგო მაისურაძე და თეონა თოდაძე, დათო ლაგაშაშვილი და ნინო ბარნაბიშვილი, მიხეილ ტოტიკაშვილი და ხატია ბოქოლიშვილი.

თბილისელებიც უერთდებიან მათ დიდ სიხარულს და ტრადიციული სადღეგრძელოთი ლოცავენ!

ია კალანდარიშვილი.

გამოიცა

... ჩვენ ამ ლამაზი ქალების ეშხი გვიფარავდა

მომხიბვლელმა ქალბაგონმა დამანა მღვენიშვილმა თავისი პირველი წიგნი-ალბომი *„მშვენიერთა სავანე“* ქართველი ქალის კდემამოსილებას და სილამაზეს მიუძღვნა. ქალის სილამაზე არაერთი მწერლის და ხელოვანის შთაგონების წყარო გამხდარა, მშვენიერ სხეულში სულიც მშვენიერია. ამგვარი სილამაზით იყო შთაგონებული და შექმნილი პირველი ალბომი.

და აი, მას მოჰყვა ახალი გამოცემა, ასევე მიმზიდველი, სითბოთი და სიყვარულით შედგენილი ალბომი „საქართველო – სამოთხის ნაწილი“, სადაც კვლავ შევხვდებით ულამაზეს ქართველ ქალს, როგორც თანამედროვე, ასევე წინა საუკუნის საქართველოს ასულებს. გარეკანს ამშვენებს საქართველოს სახალხო არტისტის ი. სუხიშვილისა და ნ. რამიშვილის ქართული ცეკვის სახელმწიფო აკადემიური ანსამბლის სოლისტის ლატავრა ფოჩიანის ფერწერული სურათი.

ალბომის პირველივე გვერდიდან ქართული ხუროთმოძღვრული ძეგლებისა სამყაროში აღმოჩნდებით: ატენის სიონი, საფარა, გელათი, წულრუკაშენი. ილია გავიხსენოთ: „მხოლოდ წარსულის ცოდნით დაუცავს ყოველ ერს თავისი ეროვნება, თავისი არსებობა, თავისი ვინაობა“. საქართველოს მიწა-წყალზე არ მოიძებნება ადგილი, სადაც ვერ ნახავთ ძველ ან ახალ აშენებულ მართლმადიდებლურ ეკლესიას თუ სამრეკლოს.

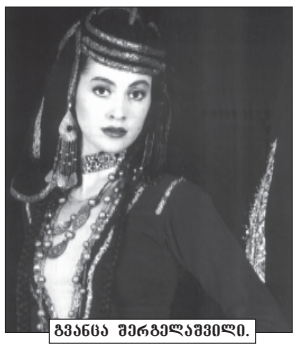

გვანცა შერგელაშვილი.

შემდეგი ნაწილი ქართველი ახალგაზრდების ქორწილის ამსახველ ფოტოებს მოიცავს. მათ ლოცვასავით უძღვის წინ სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქის ილია II-ის სიტყვები: „ოჯახის კეთილდღეობისათვის სამი აუცილებელი პირობაა საჭირო: ცოლ-ქმრული სიყვარული, მშობლების დალოცვა და ეკლესიის კურთხევა“. ამ ახალგაზრდების სიყვარულით გაცისკროვნებულ სახეებს რომ შეხედავთ, თქვენც უსურვებთ მათ ბევრ ბედნიერ წუთებს, ხანგრძლივ სიცოცხლეს და შვილთა სიმრავლეს.

„თვით უკვდავებაც არ არსებობს უსიყვარულოდ!“ და კვლავ ოჯახური წყვილები – ჯუმბერ და ლია ლომინაძეები, დევი და მაყვალა სტურუები, რეზო თაბუკაშვილი და მედეა ჯაფარიძე, ინესა ანდრონიკაშვილი და ზურაბ წერეთელი, ოთარ კობერიძე და ლია ელიავა, რუსუდან ბერიძე და მერაბ კოსტავა... ასე უყვარდათ საქართველოში.

ჩვენი წარსული მდიდარია წინაპარ ქალთა სახელებით. მათი დედობა, მამულისათვის თავდადება, მაღალი ზნეობა მაგალითი უნდა იყოს ქალებისათვის. ალბომში ნახავთ გასული საუკუნეების ფოტო-პორტრეტებს, რომლებიც დღეს რელიკვიად ქცეულა. აი, ზოგიერთი მათგანი: მარგალიტა წერეთელი იყო პირველი ქალბაგონი, რომელმაც უჩადრედ გაიარა ბათუმის ქუჩებში; სოფიო ბარათაშვილი-სუმბათაშვილი – პოეტ ნიკოლოზ ბარათაშვილის უმცროსი და. გადმოცემით და-ძმა გაჭრილი ვაშლივით ჰგავდნენ ერთმანეთს; ელისაბედ ორბელიანი – პოეტ ალექსანდრე ჭავჭავაძის შთამომავალი. განათლება მიიღო პარიზში. ფილოლოგი, მთარგმნელი და პოეტი. ფრანგულ ენაზე თარგმნა „ვეფხისტყაოსანი“, „დემონი“ და სხვა მრავალი; ანეტა მელიქიშვილი – გენერალ დავით ჭავჭავაძის შვილიშვილი; თამარ თუმანიშვილი – სახელგანთქმული ქართველი ბალერინა, ცხოვრობდა და მოღვაწეობდა ამერიკაში. მისი ოსტატობით აღფრთოვანებულმა ცნობილმა რუსმა ბალერინამ ანა პავლოვამ თამარს აბუქა თავისი ძვირფასი გულსაბნევი. მოგვიანებით თამარმა, როგორც ძვირფასი რელიკვია, გულსაბნევი გადაულოცა მსოფლიოში აღიარებულ ქართველ ბალერინას ნინო ანანიაშვილს.

ბაგონი კონსტანტინე გამსახურდია ბრძანებდა: „ჩვენს ქვეყანაში მოსული სჯობს ჩვენი ხალხის სილამაზეს აქებდეს უწინარეს ყოვლისა, მთები რომ ლამაზები გვაქვს, ეს ჩვენი დამსახურება როდია. არა მგონია, ჩვენი დიაცების სილამაზეც ჩვენი დამსახურება იყოს. ჩვენი დამსახურება ისაა, ეს ლამაზი ქვეყანა რომ შევირჩინეთ“.

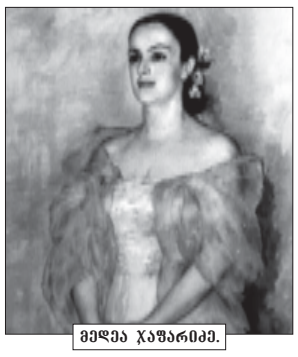

მედეა ჯაფარიძე.

ამ შესანიშნავი ალბომის გამომცემელი დამანა მღვენიშვილი ყოფილი მსახიობი, ამჟამად ჟურნალისტი, პუბლიკაციების და რამდენიმე წიგნის ავტორია, მაგრამ ყველაზე მთავარი ალბათ ის არის, რომ ეს სათნო და კეთილშობილი ქალბაგონი 4 შვილის დედაა. იმედი გვაქვს ახალი ალბომის ხილვისა, რადგან საქართველოში არ დაილევა ნიჭიერება და სილამაზე.

ნანული ზოტიკიშვილი.

ცოტაც გავილიმოთ...

– ქვირფასო, არ ვიცი, როგორ გადმოგცე ჩემი სიყვარული?!

– ვანოს გამოატანე, მეორე სახლში რომ ცხოვრობს.

* * *

ექსკურსიამაძღოლი ზოოპარკში გავშვებს უხსნის.

– ეს ინდური სპილოა, ეს კი – აფრიკული.

– კი, მაგრამ, რა განსხვავებაა მათ შორის? – ეკითხება ერთი ცნობისმოყვარე.

– უზარმაზარი! ერთს რაჯა ჰქვია, მეორეს კი გამაგირდა მფლელი ეგუაკონი!

* * *

– მითხარით, თუ შეიძლება, ეს თუთიყუში ლაპარაკობს?

– იცით რა, სულ ცოტა ხნის წინათ სწორედ მაგას მეკითხებოდა თქვენზე.

* * *

მიფრინავს თვითმფრინავი. უცებ სალონში შემოდის შეიარაღებული მამაკაცი:

– ბატონებო და ქალბატონებო! თვითმფრინავი გატაცებულია! შეგიძლიათ, მოსწიოთ!

* * *

– თქვენ გჯერათ მოსამართლის შეცდომისა?

– რასაკვირველია! მე თავად ორჯერ გამათავისუფლეს მოსამართლის „შეცდომით“.

* * *

სასამართლოზე:

– იქნებ გრალდებულმა „ვირი“ მოულოდნელი გაღიზიანების გამო გიწოდათ?

– არა, არა! იქამდე ის დიდხანს მაკვირდებოდა.

* * *

– დედა, სათვალეებიანი გაყაყეები არიან?

– არა, შვილო, რამ გაფიძრეგინა?

– მაშინ, აუზში გეგია დაცურავს.

* * *

ორი დოგილის საუბრიდან:

– არა გრცხვენია, სახალხოდ ყეყეჩი როგორ მიწოდე?

– ოჰ, მაპატიე, რატომ არ გამარფრთხილე, რომ ამას მალავდი?

დაკავება

ვასუხს აგებენ ხეტყის ექსპორტგე ლიცენზიების უკანონოდ გახემისათვის

აჭარის შინაგან საქმეთა სამინისტროს საგამოძიებო განყოფილებამ წუხელ საქართველოს საგაყეო დეპარტამენტის თავმჯდომარის მოადგილე ნიკოლოზ ბურდული და მთავარი სამმართველოს უფროსი ნუგზარ ბულია დააკავა. აჭარის შს სამინისტროს წარმომადგენლებმა დაკავებულები ბათუმში გადაიყვანეს.

საქართველოს საგაყეო დეპარტამენტის თავმჯდომარის ბიძინა გიორგობიანის ინფორმაციით, აჭარის შს სამინისტრო ნიკოლოზ ბურდულსა და ნუგზარ ბულიას აჭარიდან ხეტყის ექსპორტგე ლიცენზიების უკანონო გაცემაში ადანაშაულებს.

მისი განმარტებით, საქართველოს პარლამენტმა 1995 წელს მიიღო კანონი, რომლის თანახმად, საქართველოში აღარ არსებობდა საკოლმეურნეო დაქვემდებარების ტყე, მაგრამ იმის გამო, რომ აღნიშნული კანონი აჭარაზე არ ვრცელდებოდა და რეგიონი საქართველოში მოქმედი „ტყით სარგებლობის ერთიანი სისტემიდან“ პრაქტიკულად ამოვარდნილი იყო, აჭარის სოფლის მეურნეობის სამინისტრო საკოლმეურნეო ტყეებიდან ხეტყის ექსპორგის ლიცენზიების გაცემას აგრძელებდა.

გიორგობიანის მტკიცებით, აჭარის შს სამინისტრო ნიკოლოზ ბურდულსა და ნუგზარ ბულიას სწორედ აჭარის სოფლის მეურნეობის სამინისტროს მიერ გაცემული საექსპორგო ლიცენზიების კანონიერად მიჩნევას ედავება.

ინტერ-პრესი.

ხსოვნა

მეგი გამყრელიძე

64 წლის გარდაიცვალა შესანიშნავი ქალბატონი მეგი გამყრელიძე.

ის იმ ადამიანთა რიგს მიეკუთვნებოდა, რომელსაც ღვთისაგან ჰქონდა მომადლებული საქმის ერთგულება, მისთვის ბოლომდე დახარჯვის უნარი, შინაგანი ინტელექტი მეგობრებისა და ახლობლების სიყვარული, შეუდარებელი იყო მისი ზრუნვა საყვარელი დისწულების მიმართ.

პროფესიით ინჟინერ-ტექნოლოგი წლების მანძილზე მუშაობდა კვების მრეწველობის ხარისხის ინსპექციაში.

ასეთი კეთილსინდისიერი პროფესიონალი საქმის ერთგული ადამიანები ამშვენებენ საზოგადოებას და გვიგოვებენ გულისწყვეტის კვალს.

ნათელში ამყოფოს ღმერთმა მეგი გამყრელიძის სული.

ქ. თბილისის პურის მრეწველთა კავშირი.
ს.ს № 4 ჯ. ქ.

დები ზაირა, ტუსო გამყრელიძეები, დისწულები ნატო, ნოდარი, ნანა მონასელიძეები, ლიკა, გიორგი ბობრონიძეები, სიძე რომან ბობრონიძე, დეიდა ლამარა ცხვედიანი იუწყებიან

მეგი გამყრელიძის

გარდაცვალებას.

პანაშვიდი 24, 25 X 16 სთ. გამოსვენება 26 X 14 სთ. დიდი დიღომი, იოანე პეტრიწის 16 ა.

შვილი ელენე, სიძე გიორგი ბაქანიძე, შვილიშვილი სანდრო, და სვეტლანა, მძახლები ნელი და ოთარ ბაქანიძეები იუწყებიან, რომ გარდაიცვალა

ოთარ ეფტიხის ძე ჩერქეზია

პანაშვიდი 24, 25 X 17 სთ, გამოსვენება 26 X 15 სთ. ლარსის ქუჩა № 1, II სადარბაზო.

ნელი გურგენიძე, მედეა მეგრელიშვილი, როინ მეტრეველი, გურამ გაბუნია, ნუნუ ანდრონიკაშვილი, გიული ხაბეიშვილი ოჯახებით ღრმა მწუხარებითა და გულისტკივილით იუწყებიან ცნობილი საზოგადო მოღვაწის, ღირსეული მამულიშვილის, გულითადი მეგობრის

ოთარ ჩერქეზიას

გარდაცვალებას და თანაუგრძნობენ მის ოჯახს.

უახლოესი მეგობრები მერაბ მერაბიშვილი, იური ქართველიშვილი, ზეზვა ღუღუნიშვილი, ბორის ბასტაგსკი, მიხეილ კარაბეგოვი იუწყებიან, რომ გარდაიცვალა

ოთარ ჩერქეზია

და სამძიმარს უცხადებენ განსვენებულის ოჯახს.

საქართველოს მოჭადრაკეთა ოლიმპიური ნაკრები ღრმა მწუხარებით იუწყება ქალბატონ

ნანული ცაბარეიშვილი-შევარდნაძის

გარდაცვალებას და გულწრფელ სამძიმარს უცხადებს ბატონ ედუარდ შევარდნაძეს.

რედაქციის მიერ შეუკვეთავი მასალების პუბლიკაციისთვის ჰონორარი არ გაიცემა.

ავტორებს ვთხოვთ, კომპიუტერზე ანაწყობ 2-2,5 ნაბეჭდ გვერდზე მეტი მოცულობის სტატიებს ნუ შემოგვთავაზებენ.

სხვადასხვა

მომღერალი მადონა გახდა ახალი ამერიკული შოუს მსახი, რომლის მესვეურებიც ეძებენ ახალგაზრდა ტალანტებს. პროდიუსერთა თქმით, მადონა, უბრალოდ, ვერ იგანს უნიჭოებს. „საკმარისია, შემოვიდეს ვინმე ისეთი ოთახში, რომლის სიარულის მანერა მადონას არ მოეწონება, იგი მაშინათვე უარით ისტუმრებს ამ უიღბლოს, და ასეთ შემთხვევაში მას წარმატების უკვე არანაირი შანსი აღარ რჩება“.

* * *

ილია გლაზუნოვის სურათი „დიდი ჩინეთი“, რომელზეც აღბეჭდილია ამ ქვეყნის ისტორია, პეკინში გამოფინეს. ნამუშევრის სიგრძე 19, სიგანე კი 7,5 მეტრია. ეს გრანდიოზული სურათი სამი ნაწილისგან შედგება და მასზე გამოსახული არიან, მაგალითად, როგორც ჩინეთის პირველი იმპერატორი, ისე მაო ძედუნი და დენ სიაოპინიც.

მოდა

ქართველი დიზაინერის პირველი დეფილე

დიზაინერმა ბაკურ ბაკურაძემ თავისი პირველი ჩვენება თბილისობის დღესასწაულს დაამთხვია, რომელიც მეტეხის ხიდზე დაგებულ 50-მეტრიან წითელ ხალიჩაზე მოეწყო. ხელოვნება – ხალხისათვის, ასეთია მოდელიერის დევიზი, ანუ წარმოდგენილი შემოდგომა-ზამთრის კოლექცია მაღალ მოდას არ გულისხმობს, იგი მხოლოდ ყოველდღიურ ტანსაცმელს – პრეტაპორტეს აერთიანებს.

– კოლექციაზე მუშაობა რთული იყო, რადგან ეს მოდელები დაბალმა, მაღალმა, მსუქანმა, გამხდარმა, ანუ ყველანაირმა ქალმა უნდა მოიხდინოს, აღნიშნავს დიზაინერი.

პალტოების, მანტოების, ორიგინალური შარფების, ქვედა ბოლოების 50 მოდელი, საგუნტო „შარმის“ 18-მა მანეკენმა წარმოადგინა. დიზაინერმა მათი შექმნისას, უპირველესად, თბილისური მოდის ზოგადი და უცვლელი სტილი (გრძელი პალტო, ფართხუნა ქვედაბოლო წვივამდე, შავი ფერი და ა. შ.) გაითვალისწინა.

შალი, ხელოვნური ბეწვი, შიფონი, მაქმანი, – სწორედ ეს მასალა გამოიყენეს ბაკურ ბაკურაძემ და ქუთაისის სამკერვალო კომპანია „იმერმა“ კოლექციაზე მუშაობისას.

– ერთნაირი მოდელების რაოდენობა შეზღუდულია, თუმცა, პრეტაპორტე წარმოვადგინე და არა მაღალი მოდაო, ამბობს ავტორი.

ამ კოლექციისთვის დიზაინერმა თამთა ვარდანაშვილმა 25 ფეხსაცმლის მოდელი შექმნა. მან უპირატესობა კვლავ, დღეისათვის აქტუალურ, მრგვალ ცხვირსა და საშუალო სისქის ქუსლს მიანიჭა. აღსანიშნავია, რომ ეს ფეხსაცმელები დიზაინერის სტუდიაში სულ ახლახან დანერგილი ტექნოლოგიით შეიკერა.

თითოეულ მოდელს ეროვნული მარკა ამშვენებს, სავაჭრო ნიშანში დიზაინერ ბაკურ ბაკურაძის სახელი და ქუთაისის სამკერვალო კომპანიის სახელწოდება „იმერია“ გაერთიანებული. სავაჭრო ნიშნის სახედ მოდელიერმა მსახიობი გოგოლა კალანდაძე წარმოაჩინა და თბილისობაზე გამართული დეფილეს დასრულებაც მას მიანდო.

შეგახსენებთ, რომ ჩვენებაზე წარმოდგენილი ყოველდღიური კოსტიუმები ხელმისაწვდომია და მათი შეძენა, ბაკურ ბაკურაძის მოდელების სალონში, სამუალო ფენის მოდასაყოლილ ქალებსაც არ გაუჭირდებათ.

ლელა დონაძე.

სურათებზე: ბაკურ ბაკურაძე მოდელებზე მუშაობისას.

რედაქცია მადლობას უხდის ყველას, ვინც გაზეთის ეს ნომერი შეიძინა და წაიკითხა!

საქართველოს რესპუბლიკა
Sakartvelos Respublika
იგეჭდება გამომცემლობა „კოლორის“ სტამბაში, რკინიგზის ჩიხი, 20.

დამფუძნებლები – გაზეთ „საქართველოს რესპუბლიკის“ თანამშრომლები
გამომცემელი – შპს „ახალი საუკუნე“
დირექტორი თენგიზ კალანდაძე.

მთავარი რედაქტორი
რუსლან რუსია.
მორიგე რედაქტორი
ალეკო ასლანიშვილი.

ინდექსი 66434, მისამართი: 380008, თბილისი, მ. კოსტავას ქ. №14. ტელ: 99-73-24.
სარეკლამო განყოფილება - ტელ: 93-28-13.
ელექტრონული ფოსტა: sakresp@gol.ge
ვებ გვერდი: www.open.ge/sakartvelos-respublika